

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA
I PRAVA NACIONALNIH MANJINA

**Izvješće o provedbi Operativnih programa nacionalnih manjina
za razdoblje 2021. – 2024., za 2023. godinu**

Zagreb, travanj 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. OPERATIVNI PROGRAM ZA ZAŠTITU I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE RAZINE PRAVA SVIH NACIONALNIH MANJINA	4
3. OPERATIVNI PROGRAM ZA SRPSKU NACIONALNU MANJINU	60
4. OPERATIVNI PROGRAM ZA TALIJANSKU NACIONALNU MANJINU	78
5. OPERATIVNI PROGRAM ZA ČEŠKU I SLOVAČKU NACIONALNU MANJINU	86
6. OPERATIVNI PROGRAM ZA MAĐARSKU NACIONALNU MANJINU	96
7 OPERATIVNI PROGRAM ZA ALBANSKU, BOŠNJAČKU, CRNOGORSKU, MAKEDONSKU I SLOVENSKU NACIONALNU MANJINU	100
8.a) OPERATIVNI PROGRAM ZA ROMSKU NACIONALNU MANJINU	106
8.b) OPERATIVNI PROGRAM ZA AUSTRIJSKU, NJEMAČKU, POLJSKU, RUSINSKU, RUSKU, TURSKU, UKRAJINSKU I ŽIDOVSKU NACIONALNU MANJINU	133
PRILOZI	138

1. UVOD

Pozadina. Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: SuP-O-1/2014, od 14. siječnja 2014.) zajamčena je ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina kojima se jamči sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, slobodno služenje svojim jezikom i pismom te kulturna autonomija. Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređena je Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11). Temeljna ljudska prava i slobode koje pripadaju nacionalnim manjinama nedjeljiv su dio demokratskog sustava Republike Hrvatske. Pripadnici nacionalnih manjina uživaju potrebnu potporu i zaštitu, uključujući i pozitivne mjere u svoju korist. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina osigurava ostvarivanje brojnih posebnih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina*. Svrha Ustavnog zakona, kao i posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina, jest poštivanje pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskog naroda. Njihova provedba mora doprinositi razvijanju razumijevanja, solidarnosti, snošljivosti i dijaloga između pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskoga naroda.

Operativni programi nacionalnih manjina. Programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. utvrđeno je da će Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada RH) nastaviti promovirati kulturu tolerancije, dosljedno provoditi politiku vladavine prava i prava nacionalnih manjina zajamčenih Ustavom, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i zakonima.

Vlada RH je, 30. prosinca 2020., donijela Odluku o donošenju Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. – 2024. (u daljnjem tekstu: Operativni programi[†]) kojima se određuju mehanizmi osiguranja zaštite prava nacionalnih manjina te podrške djelovanju njihovih tijela, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i drugim posebnim propisima kojima će se nastaviti dosljedno štiti i unaprjeđivati ljudska i manjinska prava te su određeni rokovi i nositelji provedbenih aktivnosti[‡].

Operativni programi sastoje se od Operativnog programa za zaštitu i unaprjeđenje postojeće razine prava svih nacionalnih manjina, koji sadrži 46 aktivnosti koje se odnose se na sve nacionalne manjine koje su navedene u Izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske, te od posebnih operativnih programa koji sadrže ukupno 113 aktivnosti koje se odnose na pojedine nacionalne manjine s obzirom na njihove specifičnosti i potrebe unaprjeđenja postojeće razine njihove zaštite.

---

* Služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi; odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu kojim se služe; uporabu svojih znamenja i simbola; kulturnu autonomiju održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture te očuvanje i zaštitu svojih kulturnih dobara i tradicije; pravo na očitovanje svoje vjere te na osnivanje vjerskih zajednica zajedno s drugim pripadnicima te vjere; pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanja djelatnosti javnog priopćavanja (primanje i širenje informacija) na jeziku i pismu kojim se služe; samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa; zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini te u upravnim i pravosudnim tijelima; sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina; zaštitu od svake djelatnosti koja ugrožava ili može ugroziti njihov opstanak, ostvarivanje prava i sloboda.

[†] <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/2020/Prosinac/33%20sjednica%20VRH//33%20-%2011%20Prijedlog.docx>

[‡] <https://pravamanjina.gov.hr/vijesti/operativni-programi-nacionalnih-manjina-za-razdoblje-2021-2024/984>

Posebni operativni programi izrađeni su za srpsku, talijansku, češku, slovačku, mađarsku, albansku, bošnjačku, crnogorsku, makedonsku, slovensku, romsku, austrijsku, njemačku, poljsku, rusinsku, rusku, tursku, ukrajinsku i židovsku nacionalnu manjinu.

U izradi su sudjelovala nadležna tijela državne uprave te zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, sukladno Odluci Vlade, KLASA: 022-03/02-04/323, URBROJ: 50301-04/12-20-03, od 3. rujna 2020.

Zbog promijenjenih okolnosti i novih izazova s kojima se suočava hrvatsko društvo bilo je nužno pristupiti izmjenama i dopunama postojećih Operativnih programa (lipanj 2022.), a radi nastavka kontinuiranog rada Vlade RH na unaprjeđivanju postojeće razine zaštite prava nacionalnih manjina. Izmjenama i dopunama Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. – 2024. dodano je devet novih aktivnosti, dok je osam aktivnosti izmijenjeno ili dopunjeno. Ostale izmjene odnose se na promjenu rokova provedbe aktivnosti ili dodavanje nositelja kod pojedinih aktivnosti.

Izvještavanje. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zadužen je Vladi RH dostavljati izvješće o provođenju Operativnih programa te je koordinirao izradu Izvješća, a u izradi su kao nositelji i sunositelji aktivnosti sudjelovali: Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo turizma i sporta, Savjet za nacionalne manjine, Ured komisije za odnose s vjerskim zajednicama, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ured za udruge, Agencija za elektroničke medije, Agencija za odgoj i obrazovanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Središnji državni ured za demografiju i mlade, Državni zavod za statistiku, Državni inspektorat, Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatske vode, Hrvatske ceste, HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., HBOR, HAMAG-BICRO, Hrvatska radiotelevizija, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama.

Očitovanja na Izvješće. Na Nacrt izvješća očitovala su se sva nadležna tijela.

Metodologija. Uz Izvješće dostavljaju se dopunski materijali

Također, svaka aktivnost obilježena je stupnjem provedbe kako slijedi:

- **AF** – Aktivnost finalizirana;
- **AP** – Aktivnost se provodi;
- **AD** – Aktivnost se djelomično provodi;
- **AM** – Aktivnost je moguće provesti u budućnosti;
- **AN** – Aktivnost se ne provodi;
- **ANP** – Aktivnost nepotrebna.

2. OPERATIVNI PROGRAM ZA ZAŠTITU I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE RAZINE PRAVA SVIH NACIONALNIH MANJINA

2.1. Služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi

Aktivnost 2.1.1.

Vlada će, u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina, kontinuirano pratiti ostvarivanje prava nacionalnih manjina na služenje svojim jezikom i pismom, u javnoj i službenoj uporabi, štiti stečena prava te će poduzimati mjere iz svoje nadležnosti za dosljednu primjenu navedenih prava u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, te u skladu s odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske koje se odnose na ostvarivanje prava na služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi te u službenoj uporabi.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo pravosuđa i uprave prikuplja podatke od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i kontinuirano prati ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina (od 2018. godine podaci se prikupljaju putem e-Sustava za praćenje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina).

Nakon objave rezultata Popisa stanovništva iz 2021., u odnosu na rezultate Popisa stanovništva iz 2011., utvrđeno je da je broj pripadnika nacionalnih manjina smanjen ispod jedne trećine u 4 jedinice lokalne samouprave i to u gradu Vukovaru (sada je udio pripadnika srpske nacionalne manjine 29,73 %), gradu Vrbovskom (sada je udio pripadnika srpske nacionalne manjine 32,38 %), općini Punitovci (sada je udio pripadnika slovačke nacionalne manjine 33,16 %) i općini Donji Kukuruzari (sada je udio pripadnika srpske nacionalne manjine 31,20 %) te u tim jedinicama više ne postoji zakonski uvjet za dvojezičnost sukladno članku 12. stavku 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11).

Nadalje, u općini Orehovica u Međimurskoj županiji povećao se broj pripadnika nacionalnih manjina u odnosu na Popis stanovništva iz 2011. te je temeljem Popisa stanovništva iz 2021. godine udio pripadnika romske nacionalne manjine sada 33,68 % čime je ostvaren uvjet od jedne trećine za ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma pripadnika nacionalnih manjina.

Analizom Popisa stanovništva iz 2021. utvrđeno je da pripadnici određene nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu lokalnog stanovništva u ukupno 24 jedinice lokalne samouprave i to: pripadnici srpske nacionalne manjine u 20 jedinica te pripadnici češke, mađarske, talijanske i romske nacionalne manjine u po jednoj jedinici lokalne samouprave. Međutim, člankom 12. stavkom 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da se ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje i kada je to propisano statutom jedinice lokalne samouprave ili statutom jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s odredbama Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 51/00 i 56/00). Dakle, čak i kada nije ostvaren

propisani uvjet od jedne trećine stanovnika pripadnika nacionalne manjine u jedinici lokalne područne (regionalne) samouprave, moguće je statutom te jedinice propisati ravnopravnu uporabu jezika i pisma pojedine nacionalne manjine u toj jedinici samouprave.

Potrebno je napomenuti da su pojedine jedinice u kojima ne postoji zakonski preduvjet za uvođenje ravnopravne službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina od najmanje trećine stanovnika pripadnika nacionalne manjine izvijestile o uređenosti pojedinih prava koja se odnose na ravnopravnu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u svojim statutima; bilo za područje cijele jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili u pojedinim naseljima. O navedenome su za 2023. godinu izvijestile sljedeće jedinice: Istarska županija (talijanski) i Bjelovarsko – bilogorska županija (albanski, češki, mađarski i srpski); gradovi: Poreč – Parenzo, Pula – Pola, Buje – Buie, Novigrad – Cittanova, Rovinj – Rovigno, Umag – Umago, Vodnjan – Dignano (talijanski), Vrbovsko (srpski), Daruvar (češki), Našice (slovački) te općine Bale – Valle, Brtonigla – Verteneglio, Funtana – Fontane, Fažana – Fasana, Kaštelir – Labinci – Castelliere – S.Domenica, Motovun – Montona, Raša, Tar Vabriga – Torre Abrega, Vižinada – Visinada, Vrsar – Orsera (talijanski), Ernestinovo i Tordinci (mađarski), Kneževi Vinogradi (srpski), Dežanovac (češki) i Punitovci (slovački).

U Republici Hrvatskoj 2021. proveden je Popis stanovništva temeljem kojega je utvrđeno kako pripadnici romske nacionalne manjine prvi put u jednoj jedinici lokalne samouprave čine više od trećine stanovništva, čime se otvara mogućnost uvođenja u službenu uporabu jezika i pisma romske nacionalne manjine. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Republike Hrvatske je na prijedlog članova Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje 2021. do 2027. godine organizirao stručni skup „Službena uporaba jezika i pisma romske nacionalne manjine“ dana 24. ožujka 2023. u zgradi Vlade Republike Hrvatske. Svrha skupa bilo je osigurati stručnu podlogu za promišljanje i odlučivanje o modalitetima provedbe Zakona i pisma o jeziku i pismu nacionalnih manjina u lokalnom kontekstu, na temelju relevantnih međunarodnih dokumenata (Europska povelja o manjinskim ili regionalnim jezicima, Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina), hrvatskog zakonodavstva i prakse.

PREPORUKE STRUČNOG SKUPA

- Intenzivirati dijalog između nadležnih tijela (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo pravosuđa i uprave te Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina,) vezano za reguliranje rezerve na Povelju.
- Organizirati stručne skupove na kojima bi se okupili relevantni stručnjaci i lokalni dionici kako bi se ključnim akterima, kao i samim građanima, omogućilo da donesu odluke na temelju činjenica i njihovih valjanih interpretacija. S obzirom na neposredan učinak uvođenja dvojezičnosti u lokalnoj samoupravi i romskim naseljima slične skupove trebalo bi održati upravo na tim razinama.
- Poticati dijalog i koordinaciju s lokalnom i regionalnom samoupravom te se suzdržati od javnih (medijskih) istupa za vrijeme usuglašavanja stavova.

Aktivnost 2.1.2.

Vlada će poduzeti poduzimanje mjera radi dosljedne primjene ostvarenja prava propisanih člankom 10. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u općinama i gradovima u kojima su za to ispunjeni propisani zakonski uvjeti.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Prema Popisu stanovništva 2021. godine utvrđeno je da pripadnici određene nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu lokalnog stanovništva u ukupno 24 jedinice lokalne samouprave i to: pripadnici srpske nacionalne manjine u 20 jedinica te pripadnici češke, mađarske, talijanske i romske nacionalne manjine u po jednoj jedinici.

Slijedom navedenog, sukladno odredbi članka 12. stavka 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnicima srpske nacionalne manjine zajamčeno je pravo na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma u općinama: Biskupija, Borovo, Civiljane, Dvor, Erdut, Ervenik, Gračac, Gvozd, Jagodnjak, Kistanje, Krnjak, Markušica, Negoslavci, Plaški, Šodolovci, Trpinja, Udbina, Vojnić, Vrhovine i Donji Lapac; pripadnicima češke nacionalne manjine to pravo je zajamčeno u općini Končanica; pripadnicima mađarske nacionalne manjine u općini Kneževi Vinogradi, pripadnicima talijanske nacionalne manjine u općini Grožnjan-Grisignana te pripadnicima romske nacionalne manjine u općini Orehovica.

Analizom Statuta navedenih jedinica lokalne samouprave utvrđeno je sljedeće: od 24 općine u kojima pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, osam općina ima sukladno Naputku za dosljednu provedbu Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 33/12, u daljnjem tekstu: Naputak) u Statutima izričito propisano pravo koje se odnosi na dvojezično ili višejezično, istom veličinom slova, ispisivanje pisanih prometnih znakova, a to su: Borovo, Dvor, Grožnjan, Končanica, Markušica, Plaški, Vojnić i Trpinja.

Ostale općine imaju od ranije propisanu ravnopravnu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine, ali najčešće se radi o vrlo općenitim odredbama kojima nije detaljno uređeno ostvarivanje navedenih prava kako je propisano Naputkom i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i Hrvatske ceste su, sukladno rezultatima popisa stanovništva iz 2021., provele analizu nacionalnih manjina koje čine najmanje trećinu stanovništva kao i njihovih statuta i prijedloga statuta objavljenih na mrežnim stranicama pojedinih općina i gradova, kako bi utvrdili koje općine i gradovi nakon provedenog popisa stanovništva, a sukladno Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i točki 1. Naputka, ispunjavaju preduvjete za postavljanje dvojezičnih natpisa naziva naselja te je sukladno tome izvršena izmjena i dopuna ranije izrađenog prijedloga Akcijskog plana postavljanja dvojezičnih natpisa naziva naselja.

Aktivnost 2.1.3.

Vlada će osigurati sve pretpostavke za priznavanje manjinskih jezika koji još nisu priznati u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: II. kvartal 2023.

– AM

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova izvijestilo je da, glede osiguranja pretpostavki za priznanje manjinskih jezika, surađuje s Ministarstvom pravosuđa i uprave te nastavlja s konzultacijama vezano za povlačenje rezerve uložene na članak 7. stavak 5. Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima. U tom kontekstu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je na sastanku 20. listopada 2023., prigodom posjeta predstavnika Odbora stručnjaka Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima (COMEX), izvijestilo o visokom stupnju slaganja nadležnih tijela oko povlačenja rezerve. Također je na sastanku iznijeto zajedničko stajalište o tome da povlačenjem rezerve neće doći do promjena u praksi, u smislu dodatnih obveza u ostvarivanju prava glede uporabe neteritorijalnih jezika.

Vezano uz navedenu aktivnost Ministarstvo pravosuđa i uprave redovito prati primjenu Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima i izvještava Vladu Republike Hrvatske o njezinoj provedbi. Ministarstvo pravosuđa i uprave je izradilo Prijedlog Sedmog izvješća Republike Hrvatske o primjeni Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima koje obuhvaća podatke za razdoblje od 2019. – 2021. Navedeno Izvješće usvojeno je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 5. siječnja 2023.

U Ministarstvu pravosuđa i uprave, 20. listopada 2023. održan je sastanak predstavnika Ministarstva pravosuđa i uprave i drugih državnih tijela s delegacijom Odbora stručnjaka o provedbi Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima (COMEX) na kojem je, među ostalim, bilo riječi i o primjeni principa Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima u odnosu na neteritorijalne jezike (članak 7. stavak 5.).

2.2. Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Aktivnost 2.2.1.

Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina provodit će se uz dosljednu primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj provodi se na temelju tri osnovna modela organiziranja i provođenja nastave te se uspješno provodi obrazovanje učenika u nastavi koja se u cjelini izvodi na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Model A), dvojezična nastava (Model B) te učenje jezika i kulture nacionalnih manjina (Model C). Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano daje suglasnosti za ustroj na jeziku i pismu nacionalnih manjina,

sukladno zahtjevima osnovnih i srednjih škola. Osim navedenoga, Ministarstvo znanosti i obrazovanja temeljem Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, Zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu te Odluke o kriterijima sufinanciranja udžbenika i drugih obrazovnih materijala na jeziku i pismu nacionalnih manjina u osnovnim i srednjim školama, osigurava udžbenike i druge obrazovne materijale za učenike osnovnih i srednjih škola koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Učinjen je značajni pomak u poboljšavanju kvalitete nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina sufinanciranjem izrade autorskih udžbenika koji odgovaraju kurikulumu te sufinanciranjem prevođenja većeg broja potrebnih udžbenika za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. U postupak pregledavanja usklađenosti udžbenika s udžbeničkim standardom i njihovo odobravanje bili su uključeni učitelji praktičari koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Za sufinanciranje udžbenika i drugih obrazovnih materijala za učenike koji se školuju na češkom, mađarskom, srpskom i talijanskom jeziku u 2023. ukupno je utrošeno 652.475,00 EUR.

Na temelju provedenog Javnog poziva za sufinanciranje posebnih programa nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u 2023., donijeta je Odluka o sufinanciranju posebnih programa nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u 2023. te su osigurana sredstva za provedbu posebnih programa nacionalnih manjina u ukupnom iznosu od 132.710,00 EUR.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja je, temeljem provedenog Javnog poziva 2023., donijelo Odluku o financijskoj potpori za provođenje posebnih oblika nastave (ljetnih škola) za učenike pripadnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2022./2023. u iznosu od 116.741,84 EUR.

Utrošci, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023.:
Aktivnost Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina (A577131), iznos: 652.475,00 EUR i aktivnost Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina (A577137), iznos – 249.451,84 EUR

Aktivnost 2.2.2.

Vlada će pokrenuti mjere iz svoje nadležnosti za provođenje Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (članak 96.) i Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, posebno u odnosu na status školskih ustanova na jeziku i pismu nacionalnih manjina te će nastaviti provoditi odluku Ustavnog suda po kojoj se neće određivati donja granica broja učenika potrebnih za formiranje razrednih odjeljenja u osnovnim i srednjim školama te usmjerenja u srednjim školama za pripadnike nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Temeljem članka 96. stavka 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, ako se radi o školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine i koja se nalazi na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je utvrđena ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine, jedinica područne (regionalne) samouprave dužna je prenijeti

osnivačko pravo na jedinicu lokalne samouprave, po zahtjevu za prenošenje osnivačkih prava. Ministarstvo znanosti i obrazovanja ne donosi odluku o prijenosu osnivačkih prava već je donosi jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno osnivač škole.

U dosadašnjem razdoblju Ministarstvo znanosti i obrazovanja uputilo je Vukovarsko-srijemskoj županiji preporuku da na dnevni red iduće županijske skupštine uvrsti zahtjeve za prijenos osnivačkih prava osnovnih škola na općine Borovo, Negoslavci i Markušica. Navedena preporuka temelji se na Zaključku Odbora Hrvatskog sabora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina od ožujka 2016., Zaključka Vlade Republike Hrvatske sa VII. Sjednice hrvatsko-srpskog Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina te zaključka sa sastanka održanog s predstavnicima Zajedničkog vijeća općina, Vukovar. Također, postignut je napredak po pitanju škola na području Vukovarsko-srijemske županije u kojima se nastava izvodi na srpskom jeziku i ćirilicom pismu i koje su predmet preregistracije jer je osnivač (županija) prihvatila statute škola u kojemu se navodi da se nastava izvodi na srpskom jeziku i ćirilicom pismu.

Također, prema Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog i srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja mogu se ustrojiti razredni odjeli s manjim brojem učenika od propisanog, što se i provodi. Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano odobrava ustroj razrednih odjela s manjim brojem učenika od propisanog.

Aktivnost 2.2.3.

Vlada će nastaviti unaprjeđivati suradnju s predstavnicima nacionalnih manjina u području obrazovanja na jeziku i pismu za pripadnike nacionalnih manjina te će osiguravati sudjelovanje predstavnika nacionalnih manjina u budućim izradama kurikulskih i drugih dokumenata koji se odnose na pripadnike nacionalnih manjina (Model A, B i C).

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Planiranjem aktivnosti u Nacionalnom planu razvoja sustava obrazovanja 2021. - 2027. stvaraju se preduvjeti za nastavak kurikularne reforme za one nacionalne manjine koje u prethodnom razdoblju nisu izradile svoje kurikulume. Također, kao i u prethodnom razdoblju izrade kurikuluma nacionalnih manjina nastavit će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u izradi navedenih dokumenata. Stoga je Ministarstvo znanosti i obrazovanja otvorilo dana 5. prosinca 2022. Javni poziv za prijavu kandidata za članove radnih skupina za izradu Nacrta prijedloga kurikuluma za nastavne predmete jezika i kulture nacionalnih manjina u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske (Model C) za ukupno 11 nacionalnih manjina, čime bi završio proces izrade kurikuluma za sve nastavne predmete prema Modelu C. Tijekom 2023., radne skupine su započele sa svojim radom te su nacrti prijedloga kurikuluma u izradi.

Aktivnost 2.2.4.

Vlada će omogućiti učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima i suradnicima pomagačima organiziranu stručnu podršku i osmišljene programe usavršavanja za nastavu prema kurikulumima za rad u programima na manjinskim jezicima i pismima.

Nositelj: Agencija za odgoj i obrazovanje

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Stručna podrška i osmišljeni programi usavršavanja za nastavu prema kurikulumima za rad u programima na jezicima i pismima nacionalnih manjina provode se kontinuirano u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje te uz podršku Uprave za nacionalne manjine, Ministarstva znanosti i obrazovanja. Viši savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje i školski nadzornici - savjetnici Ministarstva znanosti i obrazovanja zaduženi su za pružanje stručne podrške i organizaciju programa usavršavanja za nastavu na srpskom jeziku i ćirilicom pismu, talijanskom jeziku te češkom, slovačkom i mađarskom jeziku. Uprava za nacionalne manjine redovito kontaktira sa školama i učiteljima svih nacionalnih manjina i pruža im stručnu pomoć prema iskaznim potrebama. Tijekom 2023., u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i uz podršku Uprave za nacionalne manjine Ministarstva znanosti i obrazovanja, nastavljeno je održavanje dvodnevni državnog stručnog skupa za obrazovne djelatnike obrazovnih ustanova na jeziku i pismu svih nacionalnih manjina. Ministarstvo znanosti i obrazovanja također redovito financira i stručna usavršavanja i studijska putovanja koja organiziraju udruge nacionalnih manjina.

Agencija za odgoj i obrazovanje kontinuirano provodi stručnu podršku i osmišljene programe usavršavanja za nastavu prema kurikulumima za rad u programima na manjinskim jezicima. U suradnji s Upravom za nacionalne manjine Ministarstva znanosti i obrazovanja Agencija za odgoj i obrazovanje organizirano daje podršku učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima i suradnicima pomagačima.

Agencija za odgoj i obrazovanje izvijestila je o aktivnostima koje su provedene u 2023. kako slijedi:

Češka nacionalna manjina

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je državne i županijske stručne skupove radi stručnog usavršavanja odgojitelja, učitelja, nastavnika i stručnih suradnika pedagoga u osnovnim školama s nastavom na češkom jeziku.

Ukupno:

- jedan dvodnevni državni skup za pripadnike svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u trajanju 18 sati sa 70 sudionika,
- dva državna stručna skupa za pripadnike češke nacionalne manjine u trajanju 27 sati sa 93 sudionika i
- devet županijskih stručnih skupova u trajanju od 26 sati sa 117 sudionika.

Državni stručni skupovi

Stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika svih nacionalnih manjina:

- dvodnevni državni stručni skup Nacionalne manjine između folklor a i tradicije, trajanje 18 sati, nazočili su odgojno - obrazovni radnici češke, mađarske, makedonske, romske, slovačke, srpske, talijanske i židovske nacionalne manjine, Daruvar, 18. i 19. svibnja 2023., 70 sudionika

Stručno usavršavanje odgojno - obrazovnih radnika češke nacionalne manjine u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama:

- interdisciplinarni stručni skup za sve odgojno - obrazovne radnike češke nacionalne manjine: Nastava češkog jezika u dijaspori, trajanje 7 sati, Daruvar, 20. siječnja 2023., 54 sudionika
- seminar za sve odgojno - obrazovne radnike češke nacionalne manjine u Češkoj Republici Metode kritičkog mišljenja, trajanje 20 sati, Prag, Češka Republika, 11. – 15. travnja 2023., 39 sudionika

Županijski i međuzupanijski stručni skupovi

Stručno usavršavanje učitelja i nastavnika Češkog jezika po modelima A i B:

Ukupno: 3 županijska stručna skupa u trajanju 9 sati sa 45 sudionika

- županijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika po modelima A i B, trajanje 3 sata, Daruvar, 9. veljače 2023., 15 sudionika
- županijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika po modelima A i B, trajanje 3 sata, Daruvar, 31. kolovoza 2023., 15 sudionika
- županijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika po modelima A i B, trajanje 3 sata, Daruvar, 28. studenoga 2023, 15 sudionika

Stručno usavršavanje učitelja i nastavnika Češkog jezika i kulture po Modelu C:

Ukupno: 3 županijska skupa u trajanju od 8 sati s 29 sudionika

- međuzupanijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika i kulture po Modelu C – trajanje 2 sata, na mreži, 5. siječnja 2023., 12 sudionika
- međuzupanijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika i kulture po Modelu C – trajanje 4 sata, Zagreb, 26. svibnja 2023., 5 sudionika
- međuzupanijski stručni skup učitelja i nastavnika Češkog jezika i kulture po Modelu C – trajanje 2 sata, Daruvar, 30. kolovoza 2023., 12 sudionika

Stručno usavršavanje učitelja i nastavnika predmetne nastave na češkom jeziku u školama po modelu A i B:

Ukupno: 3 županijska stručna skupa u trajanju 9 sati s 43 sudionika

- županijski stručni skup učitelja i nastavnika predmetne nastave na češkom jeziku u školama po modelima A i B, trajanje 3 sata, Končanica, 16. siječnja 2023., 15 sudionika
- županijski stručni skup učitelja i nastavnika predmetne nastave na češkom jeziku u školama po modelima A i B trajanje 3 sata, Daruvar, 31. kolovoza 2023., 14 sudionika
- županijski stručni skup učitelja i nastavnika predmetne nastave na češkom jeziku u školama po modelima A i B trajanje 3 sata, Daruvar, 13. prosinca 2023., 14 sudionika

Mađarska nacionalna manjina

Podaci o stručnim skupovima koji su održani tijekom 2023. (modeli obrazovanja – A, B i C) vezano za unaprjeđenje odgojno - obrazovnog rada školskih ustanova koje provode odgoj i obrazovanje u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Tijekom 2023. Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je sljedeće državne stručne skupove za odgojitelje, učitelje i nastavnike koji nastavu izvode na mađarskom jeziku i pismu:

Za modele A, B i C – Ukupno: 2 stručna skupa s 59 sudionika

- „Hrvatsko-mađarski kulturni i kulturnopovijesni odnosi“ / Horvát-magyar kulturális és művelődéstörténeti kapcsolatok, Kopačevo, 20. veljače 2023., 33 sudionika
- „Dijete u središtu odgojno - obrazovnog procesa / A gyermek az oktatás középpontjában, Kopačevo, 29. i 30. lipnja 2023., 26 sudionika

Tijekom 2023. Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je sljedeće međužupanijske stručne skupove za odgojitelje, učitelje i nastavnike koji nastavu izvode na mađarskom jeziku i pismu:

Za modele A, B i C – Ukupno: 2 stručna skupa s 42 sudionika

- „Poučavanje čitanja i obrada književnog gradiva dramskim sredstvima“ / Olvasástanítás és irodalmi anyagok feldolgozása drámás eszközökkel, Osijek, 5. siječnja 2023., 18 sudionika
- „Razvoj motoričkih sposobnosti za razvoj govora djeteta“ / A motoros képességek fejlesztése a gyermek beszédfejlődése érdekében, Kopačevo, 13. travnja 2023., 24 sudionika

Tijekom 2023. organizirano je sljedeće: Županijsko stručno vijeće za učitelje i nastavnike Mađarskog jezika (Model A) i Mađarskog jezika i kulture (Model C) – Ukupno: 1 s 14 sudionika

- „Prezentacija suvremene književnosti na satima materinskog jezika“, Kopačevo, 30. kolovoza 2023., 14 sudionika

Romska nacionalna manjina

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je 2 stručna skupa radi stručnog usavršavanja romskih suradnika pomagača, učitelja i stručnih suradnika pedagoga u osnovnim školama s većim brojem učenika pripadnika romske nacionalne manjine s ukupno 59 sudionika:

- međužupanijski stručni skup iz Građanskog odgoja i obrazovanja u korelaciji s međupredmetnim temama: Stručno usavršavanje romskih suradnika pomagača, učitelja i stručnih suradnika u osnovnim školama; Tema: Upravljanje problemnim situacijama, 23. veljače 2023., III. OŠ Čakovec, Čakovec, 37 sudionika
- međužupanijski stručni skup iz Građanskog odgoja i obrazovanja u korelaciji s međupredmetnim temama: Stručno usavršavanje romskih suradnika pomagača, učitelja i stručnih suradnika u osnovnim školama; Tema: Primjena metode mirenja u školi, Čakovec, 20. kolovoza 2023., 22 sudionika

Troškovi za predavače i voditelje radionica bili su ukupno 480,00 EUR sa stavke za stručno usavršavanje Agencije za odgoj i obrazovanje, Aktivnost proračuna A767022, Izvor 11.

Također, Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je stručne skupove u okviru stručnog usavršavanja odgojno obrazovnih djelatnika za poučavanje o holokaustu, uključujući i teme povezane sa stradanjem Roma.

Poučavanje o holokaustu

Ukupno: 10 stručnih skupova s 390 sudionika:

- „Šoa akademija“, 19.01.2023., Zagreb, 69 sudionika
- seminar za nastavnike srednjih škola grada Zagreba „Wannsee konferencija – Konačno rješenje židovskog pitanja“, 19.01.2023., Zagreb, 20 sudionika
- „Poučavanje i učenje o Holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti“, 24. 1. 2023., Osijek, 70 sudionika
- "Never Forget - Nikad ne zaboravimo", stručni skup za učitelje i nastavnike iz Međimurske, Varaždinske i Koprivničko - križevačke županije, 23. 2. 2023., Čakovec, 77 sudionika
- Holokaust kao početna točka; dijalog Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije, 7. 3. 2023., Beograd, 11 sudionika
- Holokaust kao početna točka; dijalog Hrvatske, Italije i Slovenije, 29. 3. 2023., Trst, 12 sudionika
- „Holokaust kao početna točka; sefardski dijalog Portugala, Španjolske, Grčke, Sjeverne Makedonije i Hrvatske,“ 28. 4. 2023., Oeiras, 8 sudionika
- „Odgojem i obrazovanjem protiv antisemitizma, netrpeljivosti i diskriminacije“: ključne sastavnice stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika, 26. 9. 2023, Zagreb, 40 sudionika
- „Šoa Akademija“, 26. 10. 2023., Zagreb, 64 sudionika
- „Prenošenje povijesti Holokausta“, 4. 12. 2023., Pariz, 9 sudionika

Srpska nacionalna manjina

Radi stručnog usavršavanja odgojno – obrazovnih radnika u osnovnim školama u kojima se provodi nastava na srpskom jeziku i pismu u nekom od tri modela (A, B, C) za učenike pripadnika srpske nacionalne manjine, Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je stručne skupove s navedenim temama:

- međužupanijsko stručno vijeće profesora, nastavnika i učitelja srpskog jezika koji nastavu izvode prema Modelu A održano je 21. listopada 2023. u Srpskom kulturnom centru u Vukovaru, 20 sudionika. Teme i predavači: Umjetna inteligencija u obrazovanju i umjetnosti - Mirjana Radišić Balihodžić, prof., Pisane provjere znanja i tipovi zadataka - Slađana Milješić Ćićić, prof., Most i sudbina ljudi oko mosta u romanu Ive Andrića "Na Drini ćuprija" – Jelica, Lipovac Dudaš, prof.
- „Pjevanje i sviranje tradicionalne glazbe“, Vukovar, namijenjen učiteljima i nastavnicima, 3. ožujka 2023., 21 sudionik

- „Njeguj jezik da u beskraj traje, po njemu se naslijeđe poznaje“, Vukovar, namijenjen odgojno - obrazovnim radnicima u predškolskim ustanovama, 11. - 12. svibnja 2023., 26 sudionika

Model C

- „Nacionalni i kulturni identitet, baština“ – od A do C modela, Vukovar/Beograd, 27. – 29. listopada 2023., 14 sudionika

Modeli A, B i C

- 64. Zimski republički seminar, Beograd, za sve odgojno – obrazovne radnike, 28. – 30. siječnja 2023., 27 sudionika
- “Srbi u Hrvatskoj u Drugom svjetskom ratu“, Zagreb, namijenjen svim odgojno – obrazovnim radnicima, 27. – 29. prosinca 2023., 84 sudionika

Ukupno: 6 stručnih skupova sa 192 sudionika.

Talijanska nacionalna manjina

Radi stručnog usavršavanja odgojitelja, učitelja razredne nastave, učitelja i nastavnika predmetne nastave, stručnih suradnika psihologa i pedagoga te ravnatelja dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola talijanske nacionalne manjine, Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je stručne skupove s navedenim temama:

Ukupno: 16 stručnih skupova sa 421 sudionikom

- “ Suvremeni talijanski jezik: namjena, cilj i oblik jezika“ Modul 1. za učitelje i nastavnike talijanskog jezika – materinski / La lingua italiana oggi: usi, funzione e forma, Modulo 1 per docenti di lingua italiana – lingua materna; Rijeka, 17.2.2023., 13 sudionika
- „Društvo, povijest i kultura Italije u 20. stoljeću“, Modul 2. za odgojitelje i učitelje razredne nastave / Società, storia e cultura del Novecento, educatori e insegnanti di classe; Rijeka, 20.2.2023., 20 sudionika
- Razvojni tijek čitanja: vrijednosti suvremenih književnih tekstova. Modul 3. za učitelje i nastavnike predmetne nastave / Il percorso della lettura: valori e aperture nei testi contemporanei, Modulo 3 docenti delle materie umanistiche e dell’area scientifica; Filozofski fakultet; Rijeka, 17.2.2023., 17 sudionika
- Dvije obale Jadrana. Poznavanje i promidžba jezične i kulturne baštine Talijanske Nacionalne Zajednice na području povijesnog nastanjenja / Le due Rive. Tutela, valorizzazione e promozione del patrimonio linguistico e culturale della Comunità Nazionale Italiana sul territorio di insediamento storico; Pula, 18. 4. 2023., 16 sudionika
- Slušanje, govor i poučavanje. Učenje i poučavanje talijanskog jezika: primjeri dobre prakse suradničkog učenja I. sesija / Ascoltare, parlare e far parlare. Apprendere e studiare italiano insieme: pratiche cooperative e riflessioni sull’uso dell’italiano per fini di studio. I sessione. online webinar, 9. 5. 2023., 54 sudionika
- Slušanje, govor i poučavanje. Učenje i poučavanje talijanskog jezika: primjeri dobre prakse suradničkog učenja II. sesija / Ascoltare, parlare e far parlare. Apprendere e studiare italiano

insieme: pratiche cooperative e riflessioni sull'uso dell'italiano per fini di studio. II sessione. online webinar, 10. 5. 2023., 53 sudionika

- “ Čarobnost u bajkama suvremene talijanske dječje književnosti“ / L'incantesimo nelle fiabe della letteratura italiana contemporanea per l'infanzia; Pula, 25. 5. 2023., 20 sudionika
- „Prijateljstvo i radost odrastanja: Gradimo naš krug prijateljstva implementacija primjera dobre prakse“ / L'amicizia e il crescere insieme – Girotondo dell'amicizia un'esperienza di buona prassi da continuare ad implementare; Brtonigla, 5. 6. 2023., 22 sudionika
- Prepričavanje priče u moderno doba, bez zanemarivanja klasičnog prepričavanja priča naših baki: “Moć i vrijednost” prepričavanja priča u međupredmetnim sadržajima / Ti racconto e invento una storia – come si fa adesso, ma non trascurando come si faceva una volta “La potenza e il valore” di saper raccontare storie nella didattica interdisciplinare; Rijeka, 29. 8. 2023., 46 sudionika
- “Dani europske kulturne baštine: Od poznavanja povijesti područja povijesnog nastanjenja do ishoda nastavnih kurikuluma ključnih predmeta za razvoj nacionalnog identiteta“ / Giornate europee del patrimonio culturale. Dalla conoscenza della storia del territorio di insediamento storico, al conseguimento degli esiti dei curricoli delle materie identitarie; Rovinj, 19. 9. 2023., 27 sudionika
- „Agresivnost kod djece“ (od 1. do 8. godine) / L'aggressività dei bambini (1 – 8 anni); Pula, 29. 9. 2023., 29 sudionika
- Tjedan talijanskog jezika: „Implementacija Kurikuluma talijanskog jezika i književnosti s posebnim osvrtom na ishode, usmjereni razvoj jezika kao sredstvo za razvoj nacionalnog identiteta“ / Settimana della lingua italiana. Implementazione del Curricolo LIT con particolare riferimento agli esiti mirati alla considerazione della lingua e della letteratura italiana quali veicoli trasmissivi dell'identità CNI – I sessione; Rovinj, 16. 10. 2023., 32 sudionika
- Tjedan talijanskog jezika: „Implementacija Kurikuluma talijanskog jezika i književnosti s posebnim osvrtom na ishode, usmjereni razvoj jezika kao sredstva za razvoj nacionalnog identiteta / Settimana della lingua italiana. Implementazione del Curricolo LIT con particolare riferimento agli esiti mirati alla considerazione della lingua e della letteratura italiana quali veicoli trasmissivi dell'identità CNI – II sessione; Rovinj, 17. 10. 2023., 18 sudionika
- Slušanje, govor i podučavanje. Pisanje s ciljem stvaranja, prepričavanja, igranja / Ascoltare, parlare e far parlare. Scrivere per inventare, narrare, giocare I sessione; Rovigno, 23. 11. 2023., 15 sudionika
- Slušanje, govor i podučavanje: Pisanje s ciljem stvaranja, prepričavanja, igranja / Ascoltare, parlare e far parlare. Scrivere per inventare, narrare, giocare II sessione; Rovigno, 24. 11. 2023., 19 sudionika
- Jačanje transverzalnih vještina učitelja s ciljem uspostavljanja boljeg odnosa i interakcije s učenikom / Rafforzamento delle competenze trasversali del docente per un miglior contatto con il discente; Opatija, 6. – 8. 12. 2023., 20 sudionika

Aktivnost 2.2.5.

Vlada će osigurati da se u nastavi po modelu A u dijelu društveno-humanističkih predmeta (povijesti, geografije, prirode i društva, glazbenog i likovnog odgoja) izrade standardizirani dodaci kurikuluma koji će uključivati do najviše 30 % sadržaja posvećenog povijesti i kulturi nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023.

– AD

Planiranjem aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja kroz Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja 2021. - 2027. stvaraju se preduvjeti za nastavak kurikularne reforme za one nacionalne manjine koje u prethodnom razdoblju nisu izradile svoje kurikulume. Također, kao i u prethodnom razdoblju izrade kurikuluma nacionalnih manjina nastavit će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u izradi navedenih dokumenata.

Aktivnost 2.2.6.

Vlada će omogućiti sudjelovanje stručnjaka za jezik i pismo nacionalne manjine u stručnim povjerenstvima za udžbenike i nastavne materijale u modelima A, B i C koji su pretežno prevedene inačice udžbenika već odobrenih u dominantnom obrazovanju.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023. godine

– AP

Navedena aktivnost je osigurana putem organizacije izrade autorskih udžbenika kao i prijevoda od strane izdavača nacionalnih manjina koji sami organiziraju navedeni posao, stoga i uključuju stručnjake za vlastiti jezik i pismo. Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavljuje Javni poziv za predlaganje članova stručnih povjerenstava za prosudbu udžbenika za osnovnu i srednju školu temeljem kojega se, nakon dostavljenih prijava kandidata, Odlukom ministra imenuju povjerenstva te angažiraju adekvatni stručnjaci za jezik i pismo nacionalne manjine. U povjerenstva se imenuju znanstvenici, odnosno stručnjaci za nastavni predmet ili područje za koje je udžbenik namijenjen te učitelji i nastavnici praktičari koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.2.7.

Vlada Republike Hrvatske će, s obzirom na potrebu za posebnim materijalima kojima će se omogućiti izvođenje programa na jeziku nacionalnih manjina, predložiti izmjene propisa čime će omogućiti 100 % financiranje predškolskih programa na manjinskim jezicima i pismima.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023. godine

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izvijestilo je da je u prosincu 2022. stupio na snagu novi Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja („Narodne novine“, broj: 141/2022) kojim se propisuju:

- način raspolaganja sredstvima iz državnog proračuna za programe javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci predškolske dobi (u daljnjem tekstu: programi javnih potreba) koji se provode u dječjim vrtićima, ustrojbenim jedinicama pri osnovnim školama i centrima (u daljnjem tekstu: dječji vrtići i druge pravne osobe)
- mjerila za sufinanciranje pojedinih programa javnih potreba (javnim potrebama u sustavu ranog i predškolskog odgoja obrazovanja smatraju se programi odgoja i obrazovanja:
  - za djecu s teškoćama u razvoju i darovitu djecu,
  - za djecu rane i predškolske dobi hrvatskih građana u inozemstvu,
  - za djecu rane i predškolske dobi pripadnika nacionalnih manjina,
  - program predškole.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja je i 2023. sufinanciralo programe javnih potreba onim dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama kojima je prethodno izdalo odgovarajuću suglasnost za provedbu tih programa, i to prema sljedećim mjerilima:

- za programe za djecu pripadnike nacionalnih manjina od navršenih 6 mjeseci do polaska u osnovnu školu, i to na način da će se za svaki mjesec osigurati sufinanciranje po djetetu koje je uključeno u odgojno - obrazovnu skupinu s programima za djecu pripadnike nacionalnih manjina ovisno o dužini njihova trajanja:
  - programi u trajanju do 5 sati dnevno,
  - programi u trajanju 6 – 7 sati dnevno,
  - programi u trajanju 8 – 10 sati dnevno.

Odluku o raspodjeli sredstava za sufinanciranje programa javnih potreba, iz članka 2. Pravilnika o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, za svaku pedagošku godinu donosi ministar nadležan za obrazovanje na temelju mjerila propisanih člankom 3. Pravilnika i na temelju osiguranih sredstava u Državnom proračunu.

Aktivnost 2.2.8.

Vlada će predložiti plan za izradu digitalnih sadržaja za obrazovanje na manjinskim jezicima i pismima te za kontinuiranu i organiziranu podršku nastavnicima, pomoćnicima u nastavi i/ili romskim pomagačima i učenicima da se održi njezina kvaliteta i sustavno prilagodi okolnostima rada na daljinu.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023.

– AF

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izvijestilo je da su sve nacionalne manjine koje su izrazile potrebu uključene u izradu video lekcija te je osiguran nastavak rada radnih skupina na snimanju video lekcija za učenike koji se školuju na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu, kao i češkom jeziku. Snimljene video lekcije obrađuju sadržaje iz nastavnih predmeta Srpski jezik, Srpski jezik i kultura i Češki jezik i kultura. Kako bi se olakšalo izvođenje nastave izrađeni su primjeri godišnjih

izvedbenih kurikuluma. Sve video lekcije kao i godišnji izvedbeni kurikulumi su besplatno dostupni putem platforme Ministarstva znanosti i obrazovanja <https://i-nastava.gov.hr/>. Također, snimljene su i video lekcije za nastavne predmete Pravoslavni vjeronauk i Islamski vjeronauk.

Aktivnost 2.2.9.

Vlada će analizirati uvjete za rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola s nastavom na jezicima nacionalnih manjina te će, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Programu ruralnoga razvoja, poduzimati mjere za stvaranje i poboljšanje uvjeta za njihov rad.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

U sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. predviđene su mjere za analizu i poboljšanje uvjeta rada predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola. Jedna od mjera je izgradnja kapaciteta za dodatnih 22.500 mjesta u predškolskim ustanovama kako bi se povećao obuhvat djece koja sudjeluju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u dobi od tri godine do polaska u školu sa 76,3 % na 90 %. Ministarstvo znanosti i obrazovanja je tijekom 2023. provelo dva Poziva za izgradnju, dogradnju, nadogradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje predškolskih ustanova u svrhu omogućavanja dostupnosti kvalitetnog odgoja i obrazovanja svoj djeci u Hrvatskoj bez obzira na socioekonomski status. Prvi Poziv Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova zaključen je u veljači 2023. Pozivom je omogućeno ulaganje u 248 predškolskih ustanova te su se osigurali kapaciteti za 16.236 djece. Prihvatljivi prijavitelji bili su osnivači javnih predškolskih ustanova - gradovi, općine i županije samostalno ili u partnerstvu. U lipnju 2023. objavljen je i drugi Poziv Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova. Poziv je bio otvoren do 8. kolovoza 2023., a zaprimljeno je 128 prijava te je u tijeku priprema odluka o financiranju.

Ministarstvo poljoprivrede je izvijestilo kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“, kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“, bila prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija dječjih vrtića u naseljima s najviše 5.000 stanovnika. U okviru Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027., kroz intervenciju 73.13. Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima, planiran je nastavak ulaganja u dječje vrtiće u ruralnim područjima.

Aktivnost 2.2.10.

Vlada će podržati inicijativu da u gradovima i općinama u kojima je ravnopravna službena upotreba jezika i pisma nacionalne manjine, manjinski jezik postane nastavni predmet u osnovnim i srednjim školama, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi da u području odgoja i obrazovanja pripadnici nacionalnih manjina imaju mogućnost obrazovati se na materinskom jeziku na svim stupnjevima obrazovanja od predškolskog do visokoškolskog. Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina sastavni je dio cjelokupnog sustava odgoja i obrazovanja te se temeljni dokumenti obrazovne politike odnose i na ovaj segment obrazovnog sustava.

Manjinski jezici već dugi niz godina izvode se kao poseban nastavni predmet u okviru godišnjeg plana i programa školskih ustanova, u gradovima i općinama u kojima je ravnopravna službena upotreba jezika i pisma nacionalne manjine. Organiziranje i provođenje nastave na jeziku nacionalnih manjina u hrvatskom obrazovnom sustavu provodi se kroz tri osnovna modela A, B i C. Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalne manjine predviđeno je da se učenicima školske ustanove s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu omogući učenje jezika i pisma nacionalne manjine na područjima na kojima je statutom općine/grada utvrđena ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine. Za provođenje ove aktivnosti prvo je potrebno izraditi kurikulum kao jezik društvene sredine na jeziku manjine. Kako se do sada niti u jednoj školi nije provodio takav program, izrada kurikuluma nije uvrštena u kurikularnu reformu. Ministarstvo znanosti i obrazovanja priprema analizu na temelju iskazanih želja u školama koje se nalaze na područjima općina ili gradova kojima je statutom omogućena ravnopravna službena uporaba manjinskog jezika i pisma.

Aktivnost 2.2.11.

Vlada će, uz pronalazak optimalnih rješenja, osigurati dostatna sredstva za pripremu, prijevode i tiskanje potrebnih udžbenika, kao i dopunskih nastavnih sredstava nužnih za školovanje pripadnika nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja temeljem Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, Zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu te Odluke o kriterijima sufinanciranja udžbenika i drugih obrazovnih materijala na jeziku i pismu nacionalnih manjina u osnovnim i srednjim školama, osigurava udžbenike i druge obrazovne materijale za učenike osnovnih i srednjih škola koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Učinjen je značajan pomak u poboljšavanju kvalitete nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina sufinanciranjem izrade autorskih udžbenika koji odgovaraju kurikulumu te sufinanciranjem prevođenja većeg broja potrebnih udžbenika za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. U postupak pregledavanja usklađenosti udžbenika s udžbeničkim standardom i njihovo odobravanje bili su uključeni učitelji praktičari koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izvijestilo je da je u 2023. ukupno utrošeno 652.475,00 EUR za sufinanciranje udžbenika i drugih materijala za učenike koji se školuju na češkom, mađarskom, srpskom i talijanskom jeziku, Aktivnost Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina (A577131).

Aktivnost 2.2.12.

Vlada će u sklopu periodične sustavne analize potreba i dugoročnog planiranja profesionalnog razvoja na individualnoj razini i razini ustanova, provesti analizu uvjeta rada učitelja, nastavnika i stručnih suradnika koji rade u odgojno-obrazovnim ustanovama svih razina na jezicima nacionalnih manjina te unaprjeđivati vrednovanje njihovog rada, imajući u vidu povećanja opsega posla u dvojezičnom administrativno-nastavnom sustavu.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navelo je da se stvaraju preduvjeti te se planiraju aktivnosti u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti. Slijedom navedenoga, kao i u prethodnom razdoblju nastaviti će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u realizaciji aktivnosti.

Aktivnost 2.2.13.

Vlada će izraditi analizu obrazovne politike u odnosu na doprinos pripadnika nacionalnih manjina hrvatskoj politici, kulturi, umjetnosti, gospodarstvu, znanosti i društvu općenito s ciljem da se u budućoj reformi obrazovnih programa značajna imena pripadnika nacionalnih manjina u hrvatskoj povijesti, kao i datumi i činjenice koje su vezane za njihov doprinos, uključe u kulturnu, obrazovnu i drugu politiku.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske

Rok provedbe: II. kvartal 2022.

– AF

U svrhu osiguravanja provedbe analize obrazovne politike u dosadašnjem razdoblju, Ured potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske osnovao je Radnu skupinu za provedbu aktivnosti 2.2.13 u čijem sastavu su bili predstavnici Ureda tadašnjeg potpredsjednika Vlade, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva znanosti i obrazovanja i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Temeljem Javnog poziva za iskaz interesa za provedbu istraživanja i izradu analize u svrhu realizacije navedene aktivnosti odabran je istraživački tim dr. Dejana Stjepanovića sa Sveučilišta u Dundeeju iz Ujedinjene Kraljevine. Rezultati istraživanja su prezentirani članovima Radne skupine te 2022. godine izdani u publikaciji pod nazivom Analiza predstavljanja nacionalnih manjina u udžbenicima i kurikularnim dokumentima Republike Hrvatske.

Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske organizirao je 14. ožujka 2023. u Kući Europe u Zagrebu predstavljanje publikacije "Analiza predstavljanja nacionalnih manjina u udžbenicima i kurikularnim dokumentima Republike Hrvatske". Na predstavljanju, sudionicima se uvodno obratila potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske Anja Šimpraga. Voditelj istraživačkog tima za provedbu analize dr. Dejan Stjepanović sa Sveučilišta u Dundeeju iz Ujedinjenog Kraljevstva, predstavio je metodologiju i ključne zaključke provedenog istraživanja. Profesor Stjepanović je istaknuo kako istraživanje ukazuje na značajan napredak oko predstavljanja nacionalnih manjina,

prije svega u udžbenicima povijesti i geografije, a u odnosu na rezultate ranijih studija. Vidljivi su pomaci prema multiperspektivnim pristupima u navođenju osoba oko kojih postoje neslaganja u karakterizaciji. U takvim slučajevima bitno je ukazivanje na nestalnost i promjenjivost identiteta kao proizvoda različitih diskursa. Prevelika politizacija etniciteta često ima negativne učinke, ali u nekim slučajevima politizacija povijesne ličnosti ne mora biti nužno loša.

Rezultati provedenog istraživanja, prezentirani u publikaciji Analiza predstavljanja nacionalnih manjina u udžbenicima i kurikularnim dokumentima Republike Hrvatske, predstavljaju početnu točku kojom se želi potaknuti rasprava o sadržajima vezanima uz nacionalne manjine u hrvatskom obrazovnom sustavu, ukazati na pojedine izazove, ali i primjere dobrih praksi na kojima je poželjno razvijati modele obrazovanja o nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj.

Aktivnost 2.2.14.

Vlada će podržavati programe i mjere u području obrazovanja, posebno radi postizanja učinkovite jednakosti pripadnika nacionalnih manjina u sustavu obrazovanja te njihove dugoročne i održive uključenosti u društvo obrazovanja kroz obrazovanje na manjinskom jeziku te opće obrazovne programe (stipendiranje pripadnika nacionalnih manjina, jednokratne novčane pomoći, nabavka obrazovnih materijala i opreme i sl.).

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja osigurava srednjoškolske i studentske stipendije za pripadnike romske nacionalne manjine. Također, osiguravaju se jednokratne pomoći za završetak srednjoškolskog obrazovanja za pripadnike romske nacionalne manjine. Za navedeno u 2023. utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 1.126.240,88 EUR. Osim navedenoga, u 2023. Ministarstvo znanosti i obrazovanja osiguralo je sredstva za nabavu opreme i didaktičkog materijala za škole s većim brojem pripadnika romske nacionalne manjine te škole koje provode obrazovanje na manjinskim jezicima, na što je utrošen iznos od 28.699,10 EUR.

Utrošci, Ministarstvo znanosti obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023:

Srednjoškolske stipendije za učenike Rome (A767003), iznos: 939.341,24 EUR;

Potpore romskim studijima i studentima Roma (A769066), iznos: 186.899,64 EUR;

Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina (A577137), iznos: 28.699,10 EUR

Više informacija o provedbi Operativnih programa nacionalnih manjina iz nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja nalaze se u okviru Izvješća u aktivnostima 3.9.2, 3.9.3., 3.9.4 i 8.2.3.

2.3. Kulturna autonomija održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture te očuvanje i zaštita kulturnih dobara i tradicije pripadnika nacionalnih manjina

Aktivnost 2.3.1.

Vlada će u programe zaštite i očuvanja kulturnih dobara uključiti i zaštitu i očuvanje kulturnih dobara nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i za tu svrhu osiguravat će potrebna financijska sredstva, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija je u 2023. odobrilo ukupno 64 programa na području zaštite kulturne baštine nacionalnih manjina, u ukupnom iznosu od 1.855.483,81 EUR. Sredstva za ove programe osigurana su u proračunu Ministarstva kulture i medija na aktivnosti Zaštitni radovi na nepokretnim spomenicima kulture (A565010):

- na programe Zaštite nepokretnih kulturnih dobara odnosi se 40 programa u ukupnom iznosu od 1.046.452,94 EUR. Svi odobreni programi odnose se na srpsku nacionalnu manjinu.
- na programe Nužni radovi obnove neprihvatljivi po pozivima financiranim iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU), a koje je moguće izvesti tijekom konstrukcijske obnove čiji se završetak financira iz nacionalnih sredstava kao nastavak financiranja iz FSEU u potresu oštećenih nepokretnih kulturnih dobara na nepokretnim kulturnim dobrima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj prouzročene potresom 28. i 29. prosinca 2020. odobreno je 706.880,50 EUR za 6 programa. Svi programi odnose se na srpsku nacionalnu manjinu.
- za programe Hitnih mjera zaštite na pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima na području više županija oštećenih vremenskom nepogodom u 2023. odobreno je 62.554,10 EUR za 6 programa, od kojih je 5 programa srpske nacionalne manjine (32.554,10 EUR) i 1 program mađarske nacionalne manjine (30.000,00 EUR).
- za programe Zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara odobrena su sredstva u iznosu od 28.606,82 EUR za ukupno 7 programa, od kojih 22.552,53 EUR za 5 programa srpske nacionalne manjine i 6.054,29 EUR za 2 programa židovske nacionalne manjine
- za 2 programa zaštite i očuvanja etnografskih pokretnih kulturnih dobara mađarske nacionalne manjine odobrena su sredstva u iznosu od 3.026,08 EUR, a za 3 programa zaštite i očuvanja nematerijalne baštine govornika istro – rumunjskog odobreno je 7.963,37 EUR.

Aktivnost 2.3.2.

Vlada će pružati podršku istraživačkim i kulturnim programima te programima međunarodne suradnje i izdavaštva kako bi se ostvarile pretpostavke za unaprjeđenje kulturne autonomije udruga i organizacija nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na razvijanje dobrih odnosa Republike Hrvatske s matičnim državama pripadnika nacionalnih manjina, a što uključuje i skrb za položaj hrvatske nacionalne manjine u tim državama.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Savjetom za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

– **AP**

Ministarstvo kulture i medija je izdavačkoj kući Edit iz Rijeke (talijanska nacionalna manjina) dalo potporu u iznosu od 172.539,65 EUR. Sredstva za ovaj program osigurana su u okviru proračuna Ministarstva kulture i medija na poziciji Potpora izdavačkoj kući Edit (A729024).

Na programima potpore izdavanju časopisa i elektroničkih publikacija osigurana su sredstva za program nacionalnemanjine.hr koju prijavljuje Udruga za nezavisno kreativno djelovanje - ACT. U 2023. iznos sufinanciranja je bio 3.981,68 EUR s aktivnosti Književno izdavaštvo (A781002).

U sklopu međunarodne kulturne suradnje Ministarstvo kulture i medija osiguralo je sredstva na aktivnosti A565034 u ukupnom iznosu od 11.281,44 EUR za sljedeće programe:

- Svjetski dan romskog jezika, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA", 1.990, 84 EUR;
- Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu / Samudaripen, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA", 2.654,46 EUR;
- Svjetski dan Roma, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA", 6.636,14 EUR.

Savjet za nacionalne manjine je objavio Javni poziv udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije iz područja informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija, programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. Na Javni poziv je ukupno prijavljen 1.221 program kulturne autonomije od strane 108 udruga i/ili ustanova nacionalnih manjina (sa 128 članica).

Savjet za nacionalne manjine je 13. travnja 2023. jednoglasno donio Odluku o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023. („Narodne novine“, broj: 42/23), kojom je raspoređen iznos od 8.030.292 EUR, što u odnosu na 2022. predstavlja povećanje za 1.367.046 EUR odnosno za 20,5 % i to:

-za *Tekuće donacije* 7.764.846,00 EUR (programi kulturne autonomije 104 udruge sa 129 članica te ustanova - informiranje, izdavaštvo, kulturni amaterizam i kulturne manifestacije, program koji proizlazi iz bilateralnog sporazuma s Republikom Mađarskom - nositelj udruga Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, Bilje, kao i programi koji proizlaze iz bilateralnog sporazuma s Talijanskom Republikom - nositelj ustanova Centar za povijesna istraživanja, Rovinj i udruga Talijanska unija, Rijeka)

-za *Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna* 66.362,00 EUR (program koji proizlazi iz bilateralnog sporazuma s Talijanskom Republikom - nositelj Talijanska drama HNK Ivana pl. Zajca, Rijeka)

-za *Pomoći unutar općeg proračuna* 199.084 EUR (kulturne manifestacije Lipovljanski susreti 2023. i Večer nacionalnih manjina 2023., Bjelovar - ukupno 10.618,00 EUR, te programi stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine - ukupno 188.466,00 EUR).

Sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. i projekcija za 2024. i 2025. („Narodne novine“, broj: 145/22), bila su osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003).

Epidemija bolesti COVID-19 pogodila je gotovo sve aspekte društvenog, gospodarskog i političkog života, pa tako i aktivnosti udruga i ustanova manjina posebno u dijelu provedbe programa kulturnog amaterizma i manifestacija. Iako se nisu uspjeli realizirati svi predviđeni programi tijekom 2020., 2021. i 2022., planirana sredstva iskorištena su za jačanje infrastrukture udruga i ustanova. Navedeno je omogućeno donošenjem Dopuna Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa („Narodne novine“, broj: 81/20), koji su na snagu stupili 15. srpnja 2020. Predmetnom Dopunom u Kriterijima je u članku 14. iza stavka 1. dodan novi stavak 2. koji glasi:

„U slučaju nastupanja posebnih okolnosti koje podrazumijevaju događaj ili stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje trenutačno ugrožava pravni poredak, život, zdravlje ili sigurnost stanovništva te imovinu veće vrijednosti, Savjet za nacionalne manjine će udrugama i ustanovama čiji se programi kulturnog amaterizma i manifestacija sufinanciraju u predmetnom razdoblju, dopustiti korištenje sredstava odobrenih za te programe u visini do 80 % za nabavu opreme i stvaranje prostornih i drugih uvjeta za djelovanje, sve do prestanka posebnih okolnosti.“

Pod posebnim okolnostima razumijevala se epidemija bolesti COVID-19 i posljedice uzrokovane elementarnom nepogodom potresa uslijed kojih su udruge i ustanove bile onemogućene u održavanju programa kulturnog amaterizma i manifestacija, slijedom čega im je Dopunom Kriterija omogućeno neutrošene iznose, iznimno do prestanka posebnih okolnosti, iskoristiti za tehničko i drugo opremanje prostorija za rad nabavom računala, namještaja i slično odnosno za programe nabavkom narodnih nošnji i drugih sredstava za tu namjenu. S obzirom da je Vlada Republike Hrvatske na sjednici 11. svibnja 2023. donijela Odluku o proglašenju prestanka epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-COV-2 („Narodne novine“, broj: 51/23), troškovi nastali prema Dopuni Kriterija unutar izvješća udruga i ustanova priznavali su se samo ako su nastali do 13. svibnja 2023.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i nadalje kontinuirano provodi i koordinira s ostalim nadležnim institucijama navedenu aktivnost u skladu s preporukama iz zapisnika sa sjednica međuvladinih mješovitih odbora, koje Republika Hrvatska ima temeljem potpisanih bilateralnih sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom, Republikom Srbijom, Crnom Gorom i Republikom Sjevernom Makedonijom. Republika Hrvatska, također, ima potpisan bilateralni Ugovor između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, međutim Ugovorom nije predviđeno osnivanje Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe Ugovora.

Također, i s onim državama s kojima Republika Hrvatska nema potpisane bilateralne sporazume o zaštiti nacionalnih manjina, a u skladu sa potpisanim sporazumima o kulturnoj, znanstvenoj i obrazovnoj suradnji, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske koordinira i provodi ovu aktivnost.

Aktivnost 2.3.3.

Vlada će pružati financijsku potporu za unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima koji su u vlasništvu, objekata koje koriste nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj ili objekata koji se mogu graditi ili obnavljati sredstvima pomoći iz matičnih zemalja ili drugih izvora, kao i na stvaranje preduvjeta za ta ulaganja na objektima koji su sada u vlasništvu države ili jedinica lokalne (regionalne) samouprave, sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi te ruralnom razvoju, Uredbi o financiranju javnih potreba nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija je na programima izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i opremanja kulturne infrastrukture financiralo programe za koje su osigurana sredstva na aktivnosti Izgradnja, održanje i opremanje ustanova kulture (K565018) u ukupnom iznosu od 204.393,12 EUR kako slijedi:

- Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac - Opremanje Središnje knjižnice Slovenaca u RH, 3.981,68 EUR;
- Savez Čeha u Republici Hrvatskoj - Rekonstrukcija i dogradnja Češkog kulturnog centra, 199.084,21 EUR;
- SKD "Prosvjeta" - Nabava informatičke opreme 1.327,23 EUR.

Nadalje, Ministarstvo poljoprivrede izvijestilo je, kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.- 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija društvenih domova/kulturnih centara u naseljima s najviše 5.000 stanovnika.

Za unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima koje koriste nacionalne manjine, a koji su u njihovom vlasništvu, kao i za njihovu gradnju i uređenje iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002) utrošena su sredstva kapitalnih donacija u ukupnom iznosu od 35.080.027,06 EUR. (Ovaj iznos obuhvaća sredstva koja su navedena u ovom Izvješću u sljedećim aktivnostima: 2.8.6., 3.7.1., 3.7.2., 3.8.1., 4.1.1., 4.2.1, 4.2.3., 4.6.2., 5.5.1, 5.6.2, 5.6.4., 6.2.2., 6.4.1., 7.3.1., 7.3.3., 8.5.11. i 8.4.4.).

Aktivnost 2.3.4.

U sklopu programa obnove uništenih ili oštećenih spomenika kulture i spomeničke baštine obnavljat će se spomenici značajni za identitet nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, prema usuglašenom prijedlogu sa izabranim predstavnicima nacionalnih manjina, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

Aktivnost 2.3.5.

Vlada će osigurati sredstva za adaptaciju vjerskih objekata nacionalnih manjina, koji imaju status spomenika kulture, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

Aktivnost 2.3.6.

Vlada će financijski podupirati poboljšanje uvjeta rada udruga i ustanova nacionalnih manjina koje se bave očuvanjem kulturne baštine, jezika i identiteta pojedine nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, u skladu sa Zakonom o financiranju javnih potreba u kulturi, Uredbom o financiranju javnih potreba nacionalnih manjina i propisima koji reguliraju financijsku potporu ustanovama nacionalnih manjina.

Nositelji: Savjet za nacionalne manjine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Savjet za nacionalne manjine je, temeljem Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., osiguralo iznos od 7.764.846 EUR na računu 381 Tekuće donacije za programe kulturne autonomije 104 udruge i ustanove, za program koji proizlazi iz bilateralnog sporazuma s Republikom Mađarskom - nositelj udruga Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, Bilje, za programe koji proizlaze iz bilateralnog sporazuma s Talijanskom Republikom - nositelj ustanova Centar za povijesna istraživanja, Rovinj i udruga Talijanska unija, Rijeka te za izravnu dodjelu financijskih sredstava u iznimnim slučajevima za žurno djelovanje. Za programe kulturne autonomije - informiranje, izdavaštvo,

kulturni amaterizam i kulturne manifestacije, po pojedinim manjinama odobreni su iznosi prikazani u Tablici 1.

Tablica 1 – Prikaz odobrenih iznosa za programe kulturne autonomije - informiranje, izdavaštvo, kulturni amaterizam i kulturne manifestacije, po pojedinim manjinama

NACIONALNA MANJINA	ODOBRENI IZNOS (EUR)
I. Albanci	303.000,00
II. Bošnjaci	480.000,00
III. Bugari	24.210,00
IV. Crnogorci	122.000,00
V. Česi	678.000,00
VI. Mađari	1.021.000,00
VII. Makedonci	191.000,00
VIII. Nijemci i Austrijanci	130.000,00
IX. Poljaci	45.000,00
X. Romi	174.000,00
XI. Rumunji	7.000,00
XII. Rusi	82.000,00
XIII. Rusini	185.000,00
XIV. Slovaci	305.000,00
XV. Slovenci	160.000,00
XVI. Srbi	2.059.000,00
XVII. Talijani	1.407.000,00
XVIII. Ukrajinci	213.000,00
XIX. Židovi	172.000,00
UKUPNO	7.758.210,00
čl. 6. st. 1. Kriterija	6.636,00
SVEUKUPNO	7.764.846,00

Iznos od 6.636 EUR dodijeljen je udrugama romske, ukrajinske i bugarske nacionalne manjine temeljem članka 6. stavka 1. Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa („Narodne novine“, broj: 81/20). Predmetna se odredba odnosi na izravnu dodjelu financijskih sredstava bez objavljivanja javnog poziva.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Aktivnost Programi za nacionalne manjine (513002) utrošena su sredstva u iznosu od 12.919.972,46 EUR u svrhu daljnjeg unaprjeđenja i stabilnosti rada udruga nacionalnih manjina te za provedbu aktivnosti koje imaju za cilj razvijanje nacionalnog i vjerskog identiteta, njegovanje i unaprjeđenje jezika i književnog stvaralaštva, razvijanje kulturno - umjetničke

djelatnosti, očuvanje i njegovanje nacionalnih, kulturnih i drugih tradicija i običaja pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

Aktivnost 2.3.7.

Vlada će pokrenuti mjere iz svoje nadležnosti za upis različitih vidova tradicijske nematerijalne kulture (dijalekata jezika, običaja, plesova, pjesama i drugo) nacionalnih manjina u Registar nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija, sukladno Zakonu o zaštiti kulturne baštine („Narodne novine“, broj: 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22), kontinuirano provodi proceduru upisa u nacionalni Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske koja obuhvaća više koraka stručne evaluacije.

2.4. Pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja na jeziku nacionalnih manjina

Aktivnost 2.4.1.

Omogućit će se osnivanje radija, televizije i ostalih elektroničkih medija za one manjine koje samostalno ili u savezu s drugim manjinskim zajednicama posjeduju ili razviju potrebne kapacitete odnosno osnivanje programa na jezicima nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija i Agencija za elektroničke medije

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija izvijestilo je da Zakon o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj: 111/21 i 114/22) propisuje kriterije i uvjete za dobivanje koncesije za obavljanje djelatnosti medijskih usluga radija i/ili televizije. Sukladno tome svi mogu dostaviti ponudu na Javni natječaj Vijeća za elektroničke medije.

Agencija za elektroničke medije kontinuirano pruža podršku svim zainteresiranim pripadnicima nacionalnih manjina, odnosno organizacijama i udruženjima nacionalnih manjina, a koji žele započeti s djelatnošću pružanja medijske usluge televizije i/ili radija. Ukoliko se radi o televizijskim ili radijskim programima koji se pružaju na zahtjev ili linearno putem satelita, kabela, interneta, odlučuje se temeljem zahtjeva zainteresirane osobe te se u slučaju da zahtjev udovoljava uvjetima izdaje trajno odobrenje. Ako se radi o televizijskim i/ili radijskim programima koji se emitiraju putem zemaljskih frekvencija tada je potrebno provesti javni natječaj te sve pripremne radnje, a glavni uvjet je postojanje tehničkih parametara (frekvencija) za željeno područje.

Sukladno podnesenom zahtjevu, Vijeće za elektroničke medije donijelo je odluku o davanju dopuštenja Srpskom narodnom vijeću za pružanje audiovizualne medijske usluge na zahtjev pod nazivom Audiovizualna produkcija VIDA.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine u 2023. je odobrilo potporu Medijskom informativnom centru za sufinansiranje projekta www.romalen.com (web portal) u iznosu od 6.020,00 EUR, isplaćeno s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Nacionalni plan za uključivanje Roma 2021. - 2027. (A513041).

Aktivnost 2.4.2.

Vlada će radi adekvatnijeg sankcioniranja govora mržnje i diskriminativnog govora u medijima predložiti izmjene zakona, uspostaviti načelo razmjernosti kod sankcioniranja govora mržnje te inicirati da se na javnom servisu uredi postupanje u slučaju govora mržnje i seksizma.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AP

Ministarstvo kulture i medija navodi da Zakon o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj: 111/21 i 114/22) propisuje zabranu objavljivanja u svim programima/sadržajima kao i platformama za razmjenu videozapisa sadržaja koji potiču, pogoduju poticanju i širenju mržnje ili diskriminacije na osnovi rasne ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije te antisemitizma i ksenofobije, ideja fašističkih, nacističkih, komunističkih i drugih totalitarnih režima. Također, Zakon o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj: 111/21 i 114/22) je u članku 94. propisao i odgovornost pružatelja elektroničkih publikacija za sadržaj koji generiraju korisnici ako ne registrira korisnika te ako na jasan i lako uočljiv način nije upozorio korisnika na pravila komentiranja i kršenje odredaba Zakona.

U vezi s primjenom članka 94. stavka 3. Zakona o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj: 111/21 i 114/22) naglašavamo kako je primjena ove odredbe u nadležnosti Agencije za elektroničke medije. Odnosno, Agencija za elektroničke medije vodi evidenciju kod bilo kakvog prekršaja odredbe članka 94. stavka 3.

Nadalje, javno poticanje na nasilje i mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina kažnjivo je i po članku 325. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22 i 114/23). Ističemo i da je Ministarstvo kulture i medija u studenom 2021. osnovalo Radnu skupinu za izradu Nacrta prijedloga Zakona o medijima, nakon čega su održani konzultativni sastanci radne skupine te je u tijeku rad na tekstu toga zakona. U novom Zakonu o medijima će se također posvetiti posebna pažnja suzbijanju govora mržnje i diskriminativnog govora.

U cilju prevencije seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja na javnom servisu, Hrvatskoj radioteleviziji, povećava se broj emitiranih emisija o štetnosti rodno uvjetovanog nasilja, posebice seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja pa je tako broj s početnih 90 emisija tijekom 2022. narastao na 100, tijekom 2023., dok je ciljna vrijednost za 2024. 120 emisija na tu temu.

Također, tijekom 2023. započela je izobrazba djelatnika medija o načinu prikazivanja i izvještavanja javnosti u slučajevima seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja. Održane su dvije edukacije:

- u suradnji s Uredom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova u prostorijama Hrvatske radiotelevizije 29. lipnja 2023. organizirano je predavanje na temu "Zaštita radnika/ca od spolnog uznemiravanja". Održano predavanje je snimano, a snimka je objavljena na intranetu te dostupna svim zaposlenicima.
- u suradnji s Uredom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Hrvatska radiotelevizija je 20. i 21. prosinca 2023. sudjelovala u edukaciji o suzbijanju seksualnog nasilja na radnom mjestu koja se provodi u okviru EU projekta „TEAMWORK#2: combaT sExuAlharassMent in the WORKplace vol_2“ (<https://www.teamworkproject.eu/>, <https://teamwork2project.eu/>), kojemu je potporu pružila i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske, a čija je glavna nositeljica za Republiku Hrvatsku organizacija civilnoga društva Centar za nove inicijative i CEE Gender Network (Central and Eastern European Network for Gender Issues). U projektu sudjeluje ukupno 8 zemalja članica EU (Grčka, Italija, Španjolska, Bugarska, Malta, Cipar, Belgija i Hrvatska). Edukaciju je završilo 9 zaposlenika te su isti pozvani da održe edukacije unutar Hrvatske radiotelevizije.

Aktivnost 2.4.3.

Vlada će predložiti donošenje medijske politike, kojom će se promovirati participacija pripadnika manjinskih zajednica u javnom i društvenom životu. Takva politika treba se temeljiti na promociji uključenosti manjinskih i drugih tema od općeg interesa ne samo u zasebnim manjinskim emisijama.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Agencija za elektroničke medije

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AF

Vlada Republike Hrvatske je u prosincu 2023. usvojila Nacionalni plan razvoja kulture i medija za razdoblje od 2023. do 2027., kojim je definirana srednjoročna vizija razvoja, razvojne potrebe i potencijali, kao i posebni ciljevi, financijski okvir, okvir za praćenje i vrednovanje definiranih ciljeva te pripadajući akcijski planovi za područje za sektorska područja kulture i medija. Izradu Nacionalnog plana razvoja kulture i medija vodili su djelatnici Ministarstva kulture i medija uz kontinuiranu koordinaciju s članovima Stručne radne skupine za izradu nacionalnog plana. Kao posebni ciljevi za sektorsko područje medija istaknuti su unaprjeđenje statusa novinarske profesije, medijskog sektora i poticanje pluralizma te učinkovita podrška kulturnom i medijskom sektoru. Pripadajući Akcijski plan razvoja kulture i medija za razdoblje od 2023. do 2024. sadrži konkretne mjere za provedbu ciljeva, pokazatelje rezultata, podatke o izvorima financiranja, rokovima i nositeljima provedbe te procijenjene troškove provedbe mjera. Mjere se odnose na unaprjeđenje

uloge medija i statusa novinara te na poticanje medijske pismenosti, obrazovanja i stjecanja vještina za digitalno okruženje.

Također, četvrtu godinu zaredom nastavio se provoditi Projekt poticanja novinarske izvrsnosti kojim se dodjeljuju bespovratna sredstva za novinarske radove i istraživanja na teme koje su od javnog interesa iz područja kulture, zdravstva, lokalnih tema, ekumenizma i religije, ljudskih prava, položaja žena u društvu, tema od interesa za manjine u društvu, djece i mladih, obrazovanja, sporta, gospodarstva, međunarodnih odnosa i Europske unije. Projekt provodi Agencija za elektroničke medije, a od 2020., otkad se on provodi, budžet je značajno povećan. U 2023. budžet je iznosio 200.000,00 EUR. Sredstva su osigurana putem Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću.

Nadalje, sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, koja su osigurana Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, broj: 137/10, 76/12, 78/16, 46/17, 73/17, 94/18, 114/22, 20/23 i 18/24), potiče se proizvodnja i objavljivanje audiovizualnih i radijskih programa i sadržaja nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga, pružatelja elektroničkih publikacija, elektroničkih publikacija nakladnika televizije i/ili radija te elektroničkih publikacija pružatelja medijskih usluga, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa koji su od javnog interesa i osobito su važni za nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo kulture i medija navodi da se Ugovorom između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske radiotelevizije za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2027. osobito uređuju radijski i televizijski kanali koje Hrvatske radiotelevizija emitira, njihova vrsta, svrha i programska osnova, broj, vrsta i sadržaj internetskih stranica i portala, programske obveze sukladno Zakonu, a posebno su definirane dodatne zadaće Hrvatske radiotelevizije, koje također imaju karakter javnog interesa, a to su među ostalim i dodatne obveze u odnosu na sadržaje namijenjene nacionalnim manjinama i manjinskim skupinama.

Agencija za elektroničke medije navodi da sukladno Zakonu o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj: 111/21 i 114/22), jedna od kategorija Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija za koju pružatelji medijskih usluga (koji imaju pravo korištenja tih sredstava) mogu prijavljivati programe je kategorija Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Agencija za elektroničke medije je krajem 2022. i tijekom 2023. raspisala četiri javna natječaja za raspodjelu sredstava Fonda. Za Fond 1/22, 2/22, 3/22 i 1/23 dodijeljena su sredstva za 2023.

Na navedenim natječajima nakladnicima televizije i radija te pružateljima elektroničkih publikacija (neprofitnim i komercijalnim) za kategoriju programa Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj za 2023. dodijeljeno je 250.312,14 EUR. Od tog iznosa dodijeljeno je 103.759,59 EUR za ukupno 28 radio emisija na navedenu temu, 52.630,05 EUR za sedam sadržaja elektroničkih publikacija koje se odnose na nacionalne manjine te 93.922,50 EUR za pet televizijskih emisija.

Aktivnost 2.4.4.

Vlada će inicirati u pregovorima o sljedećem Ugovoru između Vlade i HRT-a osnivanje redakcije za manjine na HRT-u koja će se sastojati od pripadnika manjina, odnosno novinara koji imaju iskustva u izvještavanju o specifičnim, manjinskim temama.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: I. kvartal 2022.

- AP

Ministarstvo kulture i medija navodi da je Novim Ugovorom između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske radiotelevizije za razdoblje od 2023. do 2025., uz obveze definirane stavkom 1. članka 3. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, broj: 137/10, 76/12, 78/16, 46/17, 73/17, 94/18, 114/22, 20/23 i 18/24) te emitiranje, objavljivanje i izvođenje programa prema stavku 2. članka 3. navedenog Zakona, u skladu s programskim načelima iz članaka 5., 6., 7. i 8. te definicijom sadržaja i funkcije javnog servisa iz članaka 9., 10., 11., i 12. navedenog Zakona, regulirano i obavljanje dodatnih zadaća Hrvatske radiotelevizije (u daljnjem tekstu: HRT) koje imaju karakter javnog interesa. Među ostalim, to su dodatne obveze u odnosu na sadržaje namijenjene nacionalnim manjinama i manjinskim skupinama. Sukladno ispunjavanju te obveze iz Ugovora, glavni ravnatelj HRT-a donio je 10. siječnja 2023. Odluku o organiziranju Redakcije Nacionalne manjine.

Reguliranje ovih dodatnih zadaća HRT-a u Novom Ugovoru između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske radiotelevizije prethodilo je osnivanje zajedničke Radne skupina predstavnika Savjeta za nacionalne manjine i HRT-a 2022. godine.

U Radnu skupinu imenovani su predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, zastupnik češke nacionalne manjine i zastupnica srpske nacionalne manjine u Hrvatskome saboru. Kao prioritet je istaknuta obveza osnivanja Samostalnog odjela za nacionalne manjine te njegovo popunjavanje pripadnicima nacionalnih manjina ili drugih vrsnih govornika jezika i poznavatelja kulture. Prijedlog o osnivanju Samostalnog odjela za nacionalne manjine Savjet za nacionalne manjine je uputio i u okviru sudjelovanja javnosti u savjetovanju o Prijedlogu ugovora između Hrvatske radiotelevizije i Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2027. i prijedlog je uvršten u spomenuti ugovor.

Redakcija za nacionalne manjine je osnovana početkom 2023., međutim, kako se tijekom 2023. na HRT-u radila reorganizacija koja je predviđala da se pitanjem nacionalnih manjina bavi odjel Nacionalne manjine, nije bilo zapošljavanja u redakciji. U međuvremenu, 7. prosinca 2023. HRT potpisuje Aneks Ugovora s Vladom Republike Hrvatske prema kojem je glavni ravnatelj HRT-a dužan u roku ne dužem od šest mjeseci od dana potpisivanja Aneksa dostaviti Vladi Republike Hrvatske plan konsolidacije rada i poslovanja, zastalo se s reorganizacijom na HRT-u. Međutim, organizacijski status redakcije Nacionalne manjine nikako ne utječe na praćenje tema bitnih za nacionalne manjine budući da te poslove obavljaju radnici u sklopu Programskog odjela obrazovanje i znanost, a tome u prilog govori i činjenica da Hrvatska radiotelevizija iz godine u godine povećava udio programa o nacionalnim manjinama.

2.5. Pravo na samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa

Aktivnost 2.5.1.

Vlada će osigurati neophodna financijska sredstva Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjetu za nacionalne manjine kako bi se omogućila stabilnost rada udruga nacionalnih manjina i pružila mogućnost za unaprjeđenje njihovog rada.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Savjet za nacionalne manjine izvijestio je, da je na temelju Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., predviđeno da se sredstvima Državnog proračuna neposredno sufinancira ostvarivanje 1.113 programa kulturne autonomije 104 udruge (sa 129 članica), i to:

- 71 programa informiranja,
- 77 programa izdavaštva,
- 439 programa kulturnog amaterizma,
- 526 programa kulturnih manifestacija.

Osiguravaju se sredstva i za:

- 3 programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma,
- programe stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine i kulturne manifestacije Lipovljanski susreti 2023. i Večer nacionalnih manjina 2023., Bjelovar,
- financijske pomoći sukladno bilateralnom ugovoru s Talijanskom Republikom (korisnik Talijanska drama HNK Ivana pl. Zajca, Rijeka).

Temeljem Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., Savjet za nacionalne manjine rasporedio je sredstva tekućih donacija za programe kulturne autonomije u iznosu od 7.764.846,00 EUR što predstavlja povećanje od 20,62 % u odnosu na 2022. kada je odobreno 6.437.617,00 EUR.

Vezano uz navedenu aktivnost molimo vidjeti i izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina pod točkom 2.3.6.

Aktivnost 2.5.2.

Vlada će nastaviti unaprjeđivati zakonodavni okvir koji se odnosi na udruge nacionalnih manjina, kojim će se regulirati organiziranje, status i djelovanje udruga nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Uredom za udruge i Savjetom za nacionalne manjine

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AF

Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ured za udruge izvijestili su da je Aktivnost finalizirana.

Aktivnost 2.5.3.

Vlada će izmijeniti i dopuniti Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge i donijeti Uredbu o financiranju javnih potreba nacionalnih manjina.

Nositelji: Ured za udruge i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: I. kvartal 2021.

– AF

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ured za udruge izvijestili su da je Aktivnost finalizirana.

Aktivnost 2.5.4.

Vlada će podržavati programe kojima se prati primjena nacionalnih i međunarodnih standarda za zaštitu i promicanje ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, u svrhu daljnjeg unaprjeđenja zakonskih, pod zakonskih i drugih propisa i akata za ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina. Također, u svrhu postizanja pune ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina, Vlada će posebno podržavati provedbu aktivnosti sadržanih u godišnjem izvješću o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (izrada analiza, prijedloga propisa, javnih politika, alternativnih izvješća, te pružanje pravne pomoći, itd.).

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Sukladno Uredbi o financiranju javnih potreba nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 37/2021). utvrđen je način financiranja javnih potreba nacionalnih manjina koje se ostvaruju kroz programe i projekte udruga nacionalnih manjina i financiraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske radi unaprjeđenja prava pripadnika nacionalnih manjina te zaštite i promicanja kulturnog, nacionalnog, jezičnog i vjerskog identiteta. Sukladno članku 6. predmetne Uredbe Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina izradio je Smjernice za financiranje i ugovaranje programa i projekata udruga nacionalnih manjina (KLASA: 016-02/21-05/14, URBROJ: 50450-02/06-21-01, od 3. svibnja 2021.), te se iste primjenjuju od 10. svibnja 2021.

Udruge nacionalnih manjina provode relevantne aktivnosti kojima se promiču te štite prava pripadnika nacionalnih manjina. Iz njihovih izvješća vidljivo je kako pojedine udruge konkretno doprinose svojim aktivnostima kako na nacionalnoj razini, primjerice praćenjem i analizom pojava govora mržnje i pružanjem pravnih savjeta brojnim korisnicima, sudjelovanjem u izradi alternativnih izvješća (shadow reports) i praćenjem provedbe preporuka ugovornih tijela na području zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina. Također, udruge nacionalnih manjina se, u kontekstu davanja doprinosa izradi različitih dokumenta u okviru Univerzalnog periodičnog izvješća, pozivaju na sastanke koji s organizacijama civilnog društva održava Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina kao koordinativno tijelo za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. i izradu Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025. (u daljnjem tekstu: nacrti akcijskih planova) kao provedbenih dokumenta Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije za razdoblje do 2027. (u daljnjem tekstu: NAP), osnovao je Radnu skupinu za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025. i izradu Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. – 2025.

Nacrti akcijskih planova su u postupku upućivanja u javno savjetovanje, a sadrže niz aktivnosti kojima se produbljuje suradnja sa zajednicama nacionalnih manjina od kojih se neke provede u kontinuitetu kao dio javnih politika vezanih uz jačanje i promicanje prava nacionalnih manjina, dok su druge novo osmišljene, stoga u nastavku dajemo pregled pojedinih aktivnosti usmjerenih na zaštitu i poboljšanje položaja pripadnika nacionalnih manjina:

- Izrada edukativnog video materijala na temu njegovanja židovskog načina života i kulture
- Promicanje Radne definicije antisemitizma, antiromskog rasizma i diskriminacije, praćenje njihove primjene u praksi te podizanje svijesti o njenoj vrijednosti u društvenom okruženju kao i praćenje tekovina IHRA
- Obilježavanje svjetskog dana kulturnih raznolikosti, dijaloga i razvoja
- Izrada analize o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, po pojedinim nacionalnim manjinama
- Osnaživanje kapaciteta vijeća i predstavnika nacionalnih manjina i jačanje građanske participacije pripadnika nacionalnih manjina
- Analiza o sudjelovanju i provedba edukativnih aktivnosti pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima
- Unapređenje praćenja i provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Operativnih programa za nacionalne manjine, s naglaskom na izradu studije o izazovima uključivanja žena pripadnica nacionalnih manjina u aktivnosti vijeća i predstavnika nacionalnih manjina
- Izrada ispita na jeziku i pismu nacionalne manjine te provedba ispita državne mature na jeziku i pismu nacionalne manjine
- Uključivanje tema vezanih uz jačanje svijesti o važnosti borbe protiv rasizma, ksenofobije i ostalih oblika nesnošljivosti te svijesti o žrtvama genocida u izvedben plan Stručnog prijediplomskog studija kriminalistike na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti.

2.6. Zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini te upravnim i pravosudnim tijelima

Aktivnost 2.6.1.

Sukladno Ustavom zajamčenim pravima pripadnika nacionalnih manjina, zastupljenost nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru osiguravat će se provođenjem članka 16. i 17. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo pravosuđa i uprave navodi kako je na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor koji su održani 4. i 5. srpnja 2020. izabrano osam zastupnika nacionalnih manjina, sukladno odredbama članka 16. i 17. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“, broj: 116/99, 109/00, 53/03, 69/03 – pročišćeni tekst, 44/06, 19/07, 20/09, 145/00, 24/11, 93/11 – Odluka USRH, 120/11 – pročišćeni tekst, 19/15, 66/15 – pročišćeni tekst, 104/05 – Odluka USRH i 98/19), čime je osigurana zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, sukladno Ustavu Republike Hrvatske i Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Aktivnost 2.6.2.

Vlada će u slučaju promjene izbornog zakonodavstva sa zastupnicima nacionalnih manjina usuglasiti primjenu čl. 15. Ustava Republike Hrvatske u skladu s odlukama Ustavnog suda.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđe i uprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo pravosuđa i uprave navodi da izmjene izbornog zakonodavstva, pa tako ni izmjene Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor nisu bile sadržane u Planu zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2023.

Aktivnost 2.6.3.

Praćenje zastupljenosti u zapošljavanju u javnim službama te praćenje ostvarivanja prava prednosti i zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnim službama te na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz razmatranje primjene novih mjera s ciljem dosljedne provedbe članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđe i uprave

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AP

Ministarstvo pravosuđa i uprave izvijestilo je da nije nadležno za praćenje zaposlenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnim službama. Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave redovito se prati na godišnjoj razini.

Ostvarivanje prava prednosti i zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u državnoj službi, pravosudnim tijelima na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prati se redovito na godišnjoj razini, a podatci će biti dostupni u Izvješću o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2023.

2.7. Sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Aktivnost 2.7.1.

Vlada će kroz aktivnosti Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali i kroz aktivnosti budućih operativnih programa 2021.-2027. jačati kapacitete vijeća i predstavnika nacionalnih manjina s ciljem unaprjeđenja njihovog rada na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u okviru sredstava Europskog socijalnog fonda/ Europskog socijalnog fonda plus.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Rok provedbe: 2021. - 2024.

– AP

U okviru Programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027.“, koji se financira iz Europskog socijalnog fonda plus (ESF+), planirana su ulaganja u osiguravanje podrške provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, posebice kroz aktivnosti usmjerene osnaživanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. U 2023. su provedene pripremne aktivnosti Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina s relevantnim dionicima, vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina, predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, civilnog društva i akademske zajednice. Objava Poziva na dostavu projektnog prijedloga kojim će se financirati ove aktivnosti, planirana je u 2024.

Ministarstvo pravosuđa i uprave kontinuirano surađuje s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjetom za nacionalne manjine na jačanju kapaciteta i vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave.

Aktivnost 2.7.2.

Vlada će zajedno s predstavnicima nacionalnih manjina izraditi prijedlog izmjena zakona s ciljem unaprjeđivanja Zakona o Registru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u pitanjima njihova statusa, financiranja i uvjeta rada.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: II. kvartal 2022.

– AM

Ministarstvo pravosuđa i uprave izvijestilo je da pitanja statusa, financiranja i uvjeta rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina nisu predmet Zakona o Registru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 80/11, 34/12 i 98/19) već Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11). Slijedom

navedenoga, sukladno članku 30. stavku 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, donosi se novi Pravilnik o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina. Novi Pravilnik sadrži odredbu koja će omogućiti vijećima da samostalno raspoređuju iznos nagrade među svojim članovima. Osim toga, Pravilnikom se jasnije regulira institut mjesečne nagrade članovima vijeća kako bi se u budućnosti izbjegle situacije u kojima pojedine jedinice različito tumače njegovu primjenu.

O radu vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kao i o prijedlozima za donošenje novog Pravilnika o naknadi troškova i nagradi za rad članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina raspravljalo se i na sjednici Savjeta za nacionalne manjine u rujnu 2023. na kojoj su bili i predstavnici Ministarstva pravosuđa i uprave.

Temeljne izmjene u odnosu na važeći Pravilnik o naknadi troškova i nagradi za rad članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina odnose se na to da predsjednik vijeća, zamjenik predsjednika i članovi vijeća te predstavnik sada ostvaruju pravo na mjesečnu nagradu najviše do visine od 75 % iznosa sredstava određenog za mjesečne naknade člana predstavničkog tijela te jedinice (Pravilnikom iz 2006. najviše do 50 %). Također, bitna je novina da se izrijekom propisuje da iznos mjesečne nagrade predsjedniku, zamjeniku predsjednika te ostalim članovima određuje vijeće odlukom. Pravilnik o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 8/24), stupio je na snagu 27. siječnja 2024.

Prema Informaciji o konačnim rezultatima izbora članova vijeća i izbora predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljenim na službenim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, na izborima održanim 7. svibnja 2023. izabrano je 339 vijeća i 105 predstavnika nacionalnih manjina.

2.8. Unaprjeđenje razvojnih programa na područjima gdje povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti

Aktivnost 2.8.1.

Vlada će mjere za razvoj ostvarenja prava nacionalnih manjina ili su od interesa za pripadnike nacionalnih manjina te mjere za razvoj područja gdje povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina uvrštavati u strateške planske dokumente.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije navodi da su Operativni programi nacionalnih manjina za razdoblje 2021. – 2024. jedan od akata strateškog planiranja kojim se podupire provedba strateškog okvira Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine („Narodne novine“, broj: 13/21) koju je Hrvatski sabor donio na sjednici 5. veljače 2021.

Također, temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenima pripadnicima nacionalnih manjina od 8. travnja 2021. te Odluke o izmjenama i dopuni navedene Odluke, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi Program za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina u 2023. (Vidi izvješće Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije uz aktivnost 2.8.2.)

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako će na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o donošenju Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. – 2024. i Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenima pripadnicima nacionalnih manjina od 8. travnja 2021. te Odluke o izmjenama i dopuni Odluke, financirati projekte temeljem Programa potpora ruralnog razvoja za pomoć malim poljoprivrednim gospodarstvima za razdoblje 2021. - 2023. godine.

Aktivnost 2.8.2.

Vlada će usvojiti višegodišnji Program financiranja projekata lokalne infrastrukture, ruralnog razvoja, poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina u okviru novog Operativnog programa za nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: II. kvartal 2021.

– AP

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je 29. prosinca 2023. objavilo otvoreni javni poziv za program „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina“ (u daljnjem tekstu: Program) za 2023. Predmet Programa je dodjela bespovratnih sredstava gospodarskim subjektima registriranim na područjima jedinica lokalne samouprave koje ulaze u prve četiri skupine prema vrijednosti indeksa razvijenosti i s udjelom više od 5 % u stanovništvu pripadnika nacionalnih manjina prema Popisu stanovništva iz 2021.

Ciljevi ovog Programa su:

- rast i razvoj poduzetništva,
- tehnološko unapređenje i jačanje konkurentnosti te
- uravnotežen regionalni razvoj.

Korisnici bespovratnih sredstava temeljem ovog Programa mogu biti mikro, mala i srednja poduzeća (isključivo obrti, trgovačka društva i zadruge), u većinskom privatnom vlasništvu osoba koje su pripadnici nacionalne manjine (više od 50 %) ili zapošljavaju osobe koje su pripadnici nacionalne manjine, osim onih kojima je pretežita djelatnost prema Odluci o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti NKD 2007 („Narodne novine“, broj: 58/07 i 72/07), iz Područja A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo. Najniži iznos potpore koji se može dodijeliti je 7.000,00 EUR, a najviši 14.000,00 EUR. Ukupna vrijednost Programa je 1.327.228,08 EUR. Prijave se zaprimaju isključivo od 2. siječnja do 16. veljače 2024.

Ministarstvo poljoprivrede je 9. kolovoza 2023. objavilo Natječaj za financiranje projekata u 2023. prema programu za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Natječaj).

Planirana alokacija Natječaja iznosila je 4.910.694,00 EUR. Prijave su zaprimane od 14. kolovoza do 18. rujna 2023., a Odlukom o dodjeli bespovratnih sredstava od 6. studenoga 2023. bespovratna sredstva dodijeljena su za 500 korisnika. Izmenom Natječaja od 5. prosinca 2023. godine, alokacija je povećana za dodatnih 1.000.000,00 EUR, a Odlukom o dopuni Odluke o dodjeli bespovratnih sredstava od 7. prosinca 2023., bespovratna sredstva su dodijeljena za dodatna 102 korisnika. Na ovom Natječaju bespovratna sredstva su dodijeljena za ukupno 602 korisnika od kojih je 14 korisnika odustalo od potpisivanja Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava te su bespovratna sredstva isplaćena za 588 korisnika, u iznosu od 5.775.150,75 EUR. Sredstva su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. u okviru proračunske pozicije ZPP-Mjere ruralnog razvoja (A820058).

Ministarstvo poljoprivrede financiralo je u razdoblju 2021. – 2023. projekte lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima jedinica lokalne samouprave koje ulaze u prve četiri skupine prema vrijednosti indeksa razvijenosti i s udjelom više od 5% u stanovništvu pripadnika nacionalnih manjina prema Popisu stanovništva 2021.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije izvijestilo je da je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 8. travnja 2021. donijela Odluku o provedbi programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina.

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o provedbi Programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi Program za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalne manjine s ciljem pružanja pomoći razvoju lokalnih zajednica na kojima povijesno žive i pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti. Program pruža pomoć u smislu poboljšanja dostupnosti lokalne infrastrukture te se njime zagovara pristup promicanja ravnopravnosti, nediskriminacije i održivog razvoja te participativnog pristupa dionika šire lokalne zajednice. Koncipiran je kao odgovor na razvojne prioritete lokalne razine i predstavlja podršku za unaprjeđenje komunalne, socijalne, javne i gospodarske infrastrukture.

Sredstva za provedbu Programa bila su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu („Narodne novine“, broj: 145/22) u razdjelu 061, glava 05 Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, program 2902 – Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima na aktivnosti Poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (K680046). Javni poziv za iskaz interesa za financiranje projekta prema Programu za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina bio je otvoren od 23. lipnja do 31. srpnja 2023. U skladu s Javnim pozivom u 2023. su financirana 82 projekta u vrijednosti 2,56 milijuna EUR.

Aktivnost 2.8.3.

Vlada će raditi na uključivanju i dodjeli sredstava u okviru Integriranog teritorijalnog operativnog programa po NUTS 2 regijama jedinicama lokalne samouprave na potpomognutom području, a koje dijele razvojne potrebe i čine logičnu teritorijalnu cjelinu.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Vezano uz navedenu aktivnost Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije navodi da se aktivnosti usmjerene na potpomognuta područja neće provoditi u sklopu Integriranog teritorijalnog programa 2021. - 2027.

Aktivnost 2.8.4.

Definiranje posebnih programa kojim će se osigurati povećavanje apsorpcijskih kapaciteta svih korisnika (mikro, malih i srednjih poduzeća, obrtnika, OPG-ova i JLS-ova, javnih ustanova, itd.) s područja jedinica lokalnih samouprava (JLS) sa razvojnim posebnostima na kojima povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina, i to kroz programe za osiguranje nesmetanog financiranja pripreme i provedbe razvojnih programa i projekata pored zadržavanja minimalnih stopa sufinanciranja.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije kroz Mikro i male zajmove za ruralni razvoj, Mikro zajmove za obrtna sredstva za ruralni razvoj i Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj je do 31. prosinca 2023. odobrila 107.418.580,80 EUR kroz 2.099 zajmova i jamstva za mikro, male i srednje poduzetnike.

Ministarstvo poljoprivrede je 2018. počelo provoditi financijske instrumente iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020. (Mikro/Mali zajmovi za ruralni razvoj, Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj, Investicijski krediti za ruralni razvoj), a od 2020. provode se i Mikro zajmovi za obrtna sredstva za ruralni razvoj i Obrtna sredstva za ruralni razvoj. Njihova svrha je potaknuti razvoj poljoprivrednog, prerađivačkog i šumarskog sektora, omogućavanjem povoljnijih uvjeta financiranja kao što su niže kamatne stope (0,1 %, 0,25 % i 0,5 %), niže naknade, duži rokovi otplate i veća mogućnost počeka uz manje instrumenata osiguranja koje korisnici moraju priložiti, dok se provedbom financijskih instrumenata namijenjenih financiranju obrtnih sredstava osiguravaju sredstva potrebna za neometano odvijanje proizvodnje i financiranje tekućeg poslovanja poduzetnika pogođenih pandemijom COVID-19. Dodatno, od 2023., u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske, pokrenuta je nova kreditna linija Obrtna sredstva za ruralni razvoj. Nova kreditna linija predstavlja financiranje obrtnih sredstava temeljem prikupljenih sredstava povrata, budući je ruska agresija na Ukrajinu uzrokovala niz poremećaja u poljoprivrednoj proizvodnji i na tržištu poljoprivrednih proizvoda.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak je u proteklom razdoblju provodila 3 financijska instrumenta i to Investicijski krediti za ruralni razvoj do 05.07.2021. te Obrtna sredstva za ruralni razvoj i Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu do 31.12.2023. Financijski instrumenti provode se bez kriterija etničke pripadnosti, poštujući uvjete prihvatljivosti potencijalnih krajnjih primatelja.

Tablica 2 – Podaci za odobrene kredite na 31.12.2023. po sva tri financijska instrumenta (Hrvatska banka za obnovu i razvitak)

Naziv	Broj kredita	Odobreno kredita (EUR)
Investicijski krediti za ruralni razvoj	4	1.634.263,81
Obrtna sredstva za ruralni razvoj	269	33.484.566,44
Obrtna sredstva za poljoprivredu i preradu	52	8.186.953,08
UKUPNO	325	43.305.783,33

U okviru proračuna Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije nisu planirana sredstva za ovu aktivnost.

Aktivnost 2.8.5.

Kroz provođenje Programa ruralnog razvoja u novoj financijskoj perspektivi osigurati kontinuitete dosadašnjeg pristupa u definiranju kriterija koji će dodatno poticati ulaganja /projekte koji dolaze iz najnerazvijenijih skupina potpomognutih područja na kojima povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako se u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. putem kriterija odabira „stupanj razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojem se ulaganje provodi sukladno indeksu razvijenosti“, prednost na natječajima davala ulaganjima / projektima koji dolaze iz najnerazvijenijih jedinica lokalne samouprave. Isto se primjenjuje i u prijelaznom razdoblju (2021. – 2022.).

U narednom financijskom razdoblju (2023. - 2027.) planirano je putem intervencija iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske nastaviti sa započetom praksom te definirati kriterije kojima će se poticati ulaganja prema indeksu razvijenosti.

Aktivnost 2.8.6.

Vlada će podržati projekte socijalne infrastrukture na području obrazovanja (rekonstrukcija, adaptacija, obnova, izgradnja i nadogradnja i opremanje dječjih vrtića, javnih prostora za organizaciju predškolskih aktivnosti poput igraonica, kao i školskih objekata uključivo školske sportske dvorane i školska igrališta) i na području usluga zajednici (rekonstrukcija, adaptacija, obnova, izgradnja i nadogradnja i opremanje centara okupljanja u zajednici poput domova kulture

i društvenih domova, knjižnica, muzeja i sl., dječjih igrališta) u naseljima u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju najmanje jednu trećinu udjela u stanovništvu, kao i u drugim slučajevima utvrđenim ovim Programom.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002) utrošena su sredstva u iznosu od 459.236,78 EUR za provedbu aktivnosti vezano uz financiranje projekata socijalne infrastrukture na području obrazovanja (rekonstrukcija, izgradnja i obnova dječjih vrtića, igraonica kao i školskih objekata te obnova, izgradnja i nadogradnja i opremanje centara okupljanja u zajednici poput domova kulture i društvenih domova, knjižnica, muzeja, dječjih igrališta. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

U okviru proračunskih pozicija Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije nisu planirana sredstva za ovu aktivnost.

Aktivnost 2.8.7.

Vlada će poduzeti mjere i podržati razvojne, socijalne, turističke i gospodarske programe financiranja projekata na područjima gdje povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti.

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, HBOR, HAMAG – BICRO

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je u suradnji s UNICEF-om proveo Fazu III: Testiranja jamstva za djecu – Unaprjeđivanje pristupa integriranim uslugama zaštite djece i obitelji u Međimurju, što je financirano od strane Europske komisije s ciljem odgovarajućeg pristupa integriranim multidisciplinarnim, adekvatno financiranim uslugama u zajednici. Pilot program se provodio na području Međimurske županije u kojoj Romi čine 80 % korisnika zajamčene minimalne naknade te je udio romske populacije u općoj populaciji Međimurja 6 %, dok je udio novorođene romske djece 25 % u ukupnom broju novorođenčadi u Međimurju. Unutar programa razvijena su tri modela usluga i intervencija s fokusom na ranoj identifikaciji dječaka i djevojčica u riziku i njihovih obitelji koji žive u posebno depriviranim okruženjima, usmjerenju na pružanju podrške i ranoj intervenciji i prepoznavanju rizika, kako bi djeca ostvarila svoje potencijale i kako bi se umanjili rizici za rast i razvoj djeteta koji prate siromaštvo i socijalnu isključenost.

Potrebno je i dalje raditi na povećanju dostupnosti usluga za djecu i obitelji u riziku od zlostavljanja, zanemarivanja i socijalne isključenosti u usporedbi s drugim područjima Hrvatske, osigurati pristup kratkim i cjelodnevnim predškolskim programima za sve, s ciljanim planovima

ulaganja i predškolskim programima u trajanju od najmanje 2 godine za romsku djecu, a potrebno je raditi i dalje na boljoj dostupnosti usluga rane intervencije. Uspostave resursnih centara / Centra za pružanje usluga u zajednici kao mjesta okupljanja stručnjaka iz raznih sektora (socijalne skrbi, zdravlja, obrazovanja, lokalne zajednice, nevladinih organizacija) i integriranja postojećih usluga i aktivnosti u koncept rada u zajednici će u ovim nastojanjima biti od velike pomoći. Radi se o ciljanom i na dokazima utemeljenom razvoju usluga u zajednici u skladu sa preporukama i prioritetima Europske komisije te je primjer dobre suradnje sa lokalnom zajednicom. Sveobuhvatnija se nastojanja u vidu suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti, posebno među djecom romske nacionalne manjine, nastavljaju u vidu implementacije mjera iz Nacionalnog akcijskog plana za provedbu preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu.

Tijekom izvještajnog razdoblja, u 2023., Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost nije provodio posebne aktivnosti vezane za aktivnost 2.8.7., već je u sklopu infrastrukturnih projekata, Javnih poziva i Javnih natječaja koje sufinancira iz područja zaštite okoliša (sanacije odlagališta otpada, nabave komunalne opreme) i energetske učinkovitosti, osigurao sredstva sufinanciranja te podupirao jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima žive i pripadnici nacionalnih manjina

Vežano uz mjere i razvojne, socijalne i gospodarske programe financiranja projekata na područjima gdje povijesno žive pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti, U nastavku su prikazani podaci Hrvatske banke za obnovu i razvitak, o odobrenim kreditima na području posebne državne skrbi.

Tablica 3 - Pregled odobrenih kredita u 2023. na područjima posebne državne skrbi (Hrvatska banka za obnovu i razvitak)

PROGRAM KREDITIRANJA	BROJ	ODOBRENO (EUR)
EU projekti	10	17.111.571,52
Financijsko restrukturiranje	1	4.000.000,00
Financiranje malih i srednjih poduzetnika u suradnji s leasing društvima	157	10.025.464,22
Investicije javnog sektora	8	10.354.259,89
Investicije privatnog sektora	17	9.935.686,46
Obrtna sredstva	5	961.000,00
Obrtna sredstva KRIZA 2022 – mjera	26	33.782.541,89
Okvirni krediti za investicijska ulaganja malih i srednjih poduzetnika	6	1.234.000,00
Okvirni krediti za obrtna sredstva malih i srednjih poduzetnika	2	340.000,00
Poduzetništvo mladih, žena i početnika	5	760.937,23
Priprema izvoza	1	1.200.000,00
UKUPNO:	238	89.705.461,21

Ministarstvo turizma i sporta je u okviru Poziva „Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva II“ ugovorilo projekt „Obrazovanje usmjereno iskustvom“ koji se provodi na području Vukovarsko – srijemske županije, između ostalog i na području Grada Iloka. Vrijednost projekta iznosi 166.198,62 EUR (85 % sredstava iz Europskog socijalnog fonda i 15 % sredstava iz Državnog proračuna), a na partnera iz Grada Iloka odnose se sredstva u iznosu od 3.574,20 EUR. Aktivnosti su usmjerene na osposobljavanje nezaposlenih osoba s invaliditetom za rad u sektoru turizma i ugostiteljstva te stručnjaka u turizmu i ugostiteljstvu za rad s osobama s invaliditetom. U 2023. uplaćena su ukupna sredstva sa aktivnosti OP Učinkoviti ljudski potencijali prioritet 2,3,5 (A587056) u iznosu od 109.283,43 EUR korisniku „Srednja strukovna škola Marko Babić“. Projekt je u provedbi od ožujka 2022., a njegova provedba završila je krajem 2023.

2.9. Sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u popisu stanovništva 2021. godine

Aktivnost 2.9.1.

Vlada će pri izradi provedbenih akata za Popis stanovništva 2021. konzultirati predstavnike nacionalnih manjina, kako bi se osigurali mehanizmi i postupci potrebni za slobodno iskazivanje nacionalnog identiteta, jezika i pisma pri popisu stanovništva. Osigurat će se angažiranje razmjernog broja popisivača pripadnika nacionalne manjine u općinama i gradovima u kojima su pripadnici nacionalne manjine povijesno prisutni. Također obrasci za popis stanovništva bit će dostupni na manjinskim jezicima i pismu.

Nositelji: Državni zavod za statistiku

Rok provedbe: IV. kvartal 2021.

– AF

Državni zavod za statistiku naveo je kako je mjera u potpunosti izvršena jer je tijekom terenskog popisivanja bilo osigurano sudjelovanje razmjernog broja popisivača pripadnika nacionalnih manjina u gradovima i općinama u kojima su pripadnici nacionalnih manjina povijesno prisutni (primjerice, u Osječko- baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji). Također, popisni upitnici na jezicima nacionalnih manjina su bili javno dostupni na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

Aktivnost 2.9.2.

Vlada će javno (medijski) i programski podržati projekte manjinskih udruga s ciljem osvještavanja pripadnika nacionalnih manjina o predstojećem Popisu stanovništva i važnosti deklariranja manjinske pripadnosti te će za navedene aktivnosti osigurati potrebna financijska sredstva.

Nositelj: Državni zavod za statistiku, Savjet za nacionalne manjine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AF

U okviru aktivnosti 2.9.2., uloga Državnog zavoda za statistiku je bila da sudjeluje u osvještavanju pripadnika nacionalnih manjina kako bi odgovorili na pitanja o etno kulturalnim obilježjima te važnosti deklariranja manjinske pripadnosti u popisnom Upitniku. Mjera je u potpunosti izvršena, predstavnici Državnog zavoda za statistiku više puta su sudjelovali na sastancima, okruglim

stolovima, konferencijama u organizaciji pojedinih udruga koja promiču prava nacionalnih manjina te su pritom sudionicima pružili sve relevantne informacije o popisnim aktivnostima. Također, odgovarano je na sve upite predstavnika pojedinih nacionalnih manjina.

U cilju osvještavanja i informiranja pripadnika nacionalnih manjina vezano uz Popis stanovništva, u prethodnom izvještajnom razdoblju spomenuto je da je iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina utrošen iznos od 53.086,48 EUR i to 13.272,28 EUR s Aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002) za podršku projektu Srpskog narodnog vijeća „Popis 2021.“ i 39.814,20 EUR s aktivnosti Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. (A513041) putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027., za projekt Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara".

2.10. Promicanje mira i tolerancije te suzbijanje zločina iz mržnje

Aktivnost 2.10.1.

Vlada će provoditi borbu protiv svih oblika nasilja i govora mržnje u društvu te će osnažiti zakonodavni okvir o suzbijanju govora mržnje, posebice prema ranjivim skupinama i nacionalnim manjinama i inzistirati na procesuiranju onih koji javno šire govor mržnje ili potiču na nasilje, temeljem odredbi Kaznenog zakona i Zakona o suzbijanju diskriminacije.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AM

Ministarstvo pravosuđa i uprave izvijestilo je da je u Programu rada Europske komisije za 2024. godinu, u poglavlju „Novi poticaj europskoj demokraciji“, kao mjera broj 148 sadržano „Proširenje liste europskih kaznenih djela na govor mržnje i zločin iz mržnje“ čiji je cilj dopuniti članak 83. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (koji propisuje 10 europskih kaznenih djela za koja se traži harmonizacija minimalnih obilježja i kazni na razini EU-a) zločinom iz mržnje i govorom mržnje.

Proširenje liste kaznenih djela iz članka 83. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije očekivano bi moglo rezultirati novim zakonodavnim prijedlogom Europske komisije u području suzbijanja ove kategorije kaznenih djela. S obzirom na navedeno, pratiti će se daljnji razvoj aktivnosti na razini EU-a na području borbe protiv govora mržnje i zločina iz mržnje.

Ministarstvo unutarnjih poslova navodi da u okviru borbe protiv govora mržnje policija kontinuirano provodi kriminalistička istraživanja kaznenih djela motiviranih mržnjom pa je tako tijekom 2023. evidentirano 85 kaznenih djela motiviranih mržnjom (zločini iz mržnje).

Također, tijekom 2023. evidentirana su 23 kaznena djela Javno poticanje na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22 i 114/23) (u daljnjem tekstu: KZ).

Nadalje, uvidom u Operativnu evidenciju prekršaja koja se vodi u Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova, u 2023. je evidentirano ukupno 140 prekršaja iz Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, broj: 85/08 i 112/12). Ukupan broj počinitelja je 133.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, kao središnje tijelo za prikupljanje i objavu podataka o zločinu iz mržnje, tijelo zaduženo za jačanje sustava borbe protiv zločina iz mržnje te za suradnju s organizacijama civilnoga društva i međunarodnim organizacijama, tijekom 2023. godine je temeljem Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje („Narodne novine“, broj: 43/2021) prikupio od Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa i uprave te Državnog odvjetništva Republike Hrvatske statističke podatke o zločinu iz mržnje za 2022. koji su potom i objavljeni na mrežnoj stranici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a dostupni su putem poveznice:

<https://ljudskaprava.gov.hr/suzbijanje-zlocina-iz-mrznje/602>.

Prema podacima za 2022., Ministarstvo unutarnjih poslova evidentiralo je 51 kazneno djelo motivirano mržnjom (od čega je 8 kaznenih djela javno poticanje na nasilje i mržnju), od ukupno 51 evidentiranog kaznenog djela Državno odvjetništvo Republike Hrvatske postupalo je u 17 predmeta i doneseno je 7 pravomoćnih presuda. Što se tiče govora iz mržnje, odnosno kaznenih djela iz članka 325. KZ - javno poticanje na nasilje i mržnju, Ministarstvo unutarnjih poslova u 2022. evidentiralo je 8 ovih kaznenih djela, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je postupalo u 7 ovakvih predmeta te je doneseno 7 pravomoćnih presuda. Nadalje, u pogledu prekršajnih djela počinjeno je ukupno 111 prekršaja motiviranih mržnjom za koje su donesene 23 pravomoćne presude.

Kaznena djela motivirana mržnjom (članak 87. stavak 21.)

Počinjena kaznena djela:

Od ukupno 51 kaznenog djela motiviranog mržnjom iz članka 87. stavka 21. KZ, koje je evidentiralo Ministarstvo unutarnjih poslova, počinjeno je najviše kaznenih djela prijetnje iz članka 139. stavaka 2. i 3. KZ – ukupno 17 kaznenih djela, zatim 13 kaznenih djela oštećenja tuđe stvari iz članka 235. stavaka 1., 2., i 3. KZ, potom 8 kaznenih djela javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. stavka 1. KZ, 3 kaznena djela teške tjelesne ozljede iz članka 118. stavaka 1. i 2 KZ, 3 kaznena djela tjelesne ozljede iz članka 117. stavka 2. KZ-a, 3 kaznena djela povreda djetetovih prava iz članka 177. stavka 2. te po jedno kazneno djelo: sudjelovanje u tučnjavi iz članka 122. stavka 1., nasilje u obitelji iz članka 179.a, teške krađe iz članka 229. stavka 1. i 2. KZ-a te nasilničkog ponašanja iz članka 323.a KZ-a.

Od ukupno 17 predmeta u kojima je postupalo Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, prednjači kazneno djelo prijetnje koje je počinjeno u 7 predmeta, zatim u 4 predmeta počinjena su kaznena djela oštećenja tuđe stvari, također u 4 predmeta počinjeno je javno poticanje na nasilje i mržnju i u 2 predmeta evidentirano je počinjenje kaznenog djela nanošenja tjelesne ozljede.

Od 7 pravomoćnih sudskih presuda, u 3 predmeta presuđeno je za kazneno djelo oštećenja tuđe stvari, 2 kaznena djela prijetnje i po jedno kazneno djelo teške tjelesne ozljede i javno poticanje na nasilje i mržnju.

Motivi za počinjenje:

Kao najviše zastupljeni motiv za počinjenje kaznenih djela zločina iz mržnje zastupljeno je nacionalno / etničko podrijetlo koje se pojavilo kao motiv u 35 kaznenih djela. Slijedi rasna pripadnost / boja kože koja je bila motiv u 6 kaznenih djela, spolna orijentacija koja je bila motiv u 5 kaznenih djela, rodni identitet koji je bio motiv u 3 kaznena djela te vjeroispovijest koja je bila motiv u 2 kaznena djela. U vidu nacionalne / etničke pripadnosti prilikom počinjenja prednjači mržnja prema pripadnicima srpske nacionalne manjine (15 kaznenih djela), zatim mržnja prema pripadnicima romske nacionalne manjine (9 kaznenih djela), mržnja prema Hrvatima (4 kaznena djela), mržnja prema Muslimanima (3 kaznena djela), mržnja prema Bošnjacima (2 kaznena djela), mržnja prema Židovima (2 kaznena djela), mržnja prema Albancima (2 kaznena djela), a po jedno kazneno djelo počinjeno je prema Rusima i Ukrajinacima (što čini ukupno 39 motiva, međutim u pojedinim kaznenim djelima bio je dvostruki motiv).

Nadalje, i u predmetima u kojima je postupalo Državno odvjetništvo Republike Hrvatske kao motiv prednjači nacionalno podrijetlo s 13 predmeta, u 3 predmeta motiv za počinjenje kaznenog djela bila je spolna orijentacija i u jednom predmetu rasna pripadnost/boja kože.

Kaznena djela – javno poticanje na nasilje i mržnju (članak 325.)

Motivi za počinjenje:

U odnosu na kazneno djelo javno poticanje na nasilje i mržnju iz članka 325. KZ-a, tijekom 2022. godine Ministarstvo unutarnjih poslova zabilježilo je 8 kaznenih djela javnog poticanja na nasilje i mržnju. Prema motivu, tj. zaštićenim osobinama zabilježeno je sljedeće: 2 kaznena djela počinjena su prema pripadnicima srpske nacionalne manjine, 2 kaznena djela prema Hrvatima i po jedno kazneno djelo prema pripadnicima albanske i ruske nacionalne manjine. Evidentirano je i 1 kazneno djelo kombinirano prema nacionalnom podrijetlu – mržnja prema Srbima i Muslimanima i spolnoj orijentaciji. Također, evidentirano je i jedno kazneno djelo radi spolne orijentacije.

Državno odvjetništvo postupalo je u 7 predmeta iz članka 325. KZ, od čega su 2 kaznena djela motivirana spolnom orijentacijom, 2 nacionalnim podrijetlom i po jedno kazneno djelo motivirano je ostalim osobinama žrtve i vjeroispovijesti, a kod jednog predmeta nije utvrđen motiv.

Od ukupno 7 pravomoćnih presuda, sudovi su presudili u 6 predmeta u kojima je motiv za počinjenje kaznenog djela bilo nacionalno podrijetlo i u jednom predmetu motiv je bila spolna orijentacija.

Prekršaji

Počinjena prekršajna djela:

Od ukupno 111 počinjenih prekršajnih djela, 71 počinjeni prekršaj je počinjen temeljem Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, broj: 85/08 i 112/12) članak 25. stavak 1 i članak 9., 22 prekršaja počinjena su prema Zakonu o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima („Narodne novine“, broj: 117/03, 71/06, 43/09, 34/11 i 114/22) i 18 sukladno Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira („Narodne novine“, broj: 41/77, 55/89, 05/90, 30/90, 47/90, 29/94, 114/22 i 47/23).

Sudovi su donijeli pravomoćne osuđujuće presude u 12 prekršajnih predmeta iz Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, broj: 85/08 i 112/12), 9 predmeta iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira („Narodne novine“, broj: 41/77, 55/89, 05/90, 30/90, 47/90, 29/94, 114/22 i 47/23) s i u 2 predmeta sukladno Zakonu o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima („Narodne novine“, broj: 117/03, 71/06, 43/09, 34/11 i 114/22).

Motivi za počinjenje:

U 111 počinjenih prekršajnih djela zabilježeno je 159 različitih motiva za počinjenje prekršajnih djela. Nacionalno ili etničko podrijetlo bilo je motiv čak 113 puta, od čega u 63 slučaja općenito prema neutvrđenom nacionalnom podrijetlu, u 24 slučaja prema pripadnicima srpske nacionalne manjine, 7 prema pripadnicima romske nacionalne manjine, 5 prema pripadnicima albanske nacionalne manjine, 4 prema pripadnicima bošnjačke nacionalne manjine, 4 prema Hrvatima, 2 prema Muslimanima s osnove nacionalnog podrijetla, 1 prema pripadnicima mađarske nacionalne manjine, 1 prekršaj prema Kosovarima i 1 prema Sirijcima i Ukrajincima.

13 prekršajnih djela počinjeno je na osnovu pripadnosti drugoj navijačkoj skupini, 8 prekršajnih djela počinjeno je na temelju različite vjeroispovijesti (5 prema muslimanima, 1 prema katolicima, 1 prema pravoslavicima, 1 neutvrđeno), 7 prekršajnih djela počinjeno je na temelju spolne orijentacije, 6 prekršajnih djela počinjeno je na osnovu rasne pripadnosti/boje kože, 4 prekršajna djela prema pripadnosti drugoj profesiji (prema policijskim službenicima), 3 prekršajna djela počinjena su na temelju isticanja simbola, 2 na temelju invaliditeta i po jedan prekršaj radi političkog uvjerenja i mržnje zbog drugih osobina druge osobe.

Što se tiče motiva za počinjenje prekršajnih djela u predmetima koji su u 2022. okončani pravomoćnom sudskom presudom, nacionalno podrijetlo bilo je motiv u 10 predmeta, u 7 predmeta rasna ili etnička pripadnost / boja kože, u 2 političko ili drugo uvjerenje, u 2 predmeta ostale osnove i u jednom predmetu motiv je bio različiti društveni položaj.

Tijekom 2023. održane su dvije sjednice Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje, 24. ožujka 2023. i 7. lipnja 2023., u čijem su sastavu, osim predstavnika tijela državne uprave i istaknuti članovi akademske zajednice i organizacija civilnog društva čime se nastavlja dobra praksa sudjelovanja svih zainteresiranih strana u jačanju borbe protiv suzbijanja zločina iz mržnje u Republici Hrvatskoj. Na sjednici Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje održanoj 7. lipnja 2023. predstavljani su statistički podaci o zločinu iz mržnje za 2022. prikupljeni sukladno Protokolu o postupanju u slučaju zločina iz mržnje.

Aktivnost 2.10.2.

Poticat će se borba protiv govora mržnje i bilo kojeg oblika nasilja ulažući u obrazovanje, stručna savjetovanja, javne kampanje i jačanje medijske pismenosti kako bi se preventivno djelovalo u svim područjima društvenog života (mediji, obrazovni sustav, policija i pravosuđe, sport, kultura, obitelj).

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: I. kvartal 2022.

– AP

Pravosudna akademija je u 2023. provela četiri radionice na temu zločina iz mržnje i govora mržnje za kaznene i prekršajne suce i sudske savjetnike, zamjenike državnih odvjetnika i državnoodvjetničke savjetnike te policijske službenike. Ukupno je sudjelovalo 47 polaznika.

Također su, u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, na istu temu provedene dvije radionice za kaznene i prekršajne suce i savjetnike općinskih i županijskih sudova, zamjenike i državnoodvjetničke savjetnike kaznenog odjela županijske i općinske razine te policijske službenike. Ukupno je sudjelovalo 50 polaznika.

Održana je i jedna radionica pod nazivom „Promicanje prava na različitost i borba protiv netrpeljivosti i mržnje“ za kaznene i prekršajne suce i sudske savjetnike, zamjenike državnih odvjetnika i državnoodvjetničke savjetnike te policijske službenike. Ukupno je sudjelovalo 12 polaznika.

U okviru projekta „Promicanje vladavine prava i temeljnih prava kroz kvalitetno učenje na daljinu u hrvatskom pravosuđu“, Pravosudna akademija je u lipnju 2023. održala mrežni seminar u trajanju od 6 sati pod nazivom „Zločin iz mržnje u svjetlu prakse sudova Republike Hrvatske i Europskog suda za ljudska prava“. Mrežni seminar su vodile sutkinja Općinskog kaznenog suda u Zagrebu i viša savjetnica Uredu zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Pohađalo ga je ukupno 32 polaznika iz redova sudaca općinskih sudova te zamjenika općinskih i županijskih državnih odvjetnika. Projekt su zajedno provodili Pravosudna akademija i Ured zastupnice Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava u suradnji s Vijećem Europe, a financirao se iz Instrumenta tehničke podrške Glavne uprave Europske komisije za podršku strukturnim reformama (DGREFORM).

U organizaciji Europske mreže za pravosudno osposobljavanje (EJTN) u kojoj je Pravosudna akademija članica, organiziran je međunarodni seminar „Antisemitizam i zločin iz mržnje“ koji su pohađale dvije polaznice iz Hrvatske (jedna sutkinja općinskog suda i jedna savjetnica na županijskom sudu). Seminar je održan u Krakovu.

Posredstvom Pravosudne akademije jedna sudska savjetnica sudjelovala je na mrežnom seminaru „Prava žrtava: žrtve zločina iz mržnje“, a dvije zamjenice općinskih državnih odvjetnika na seminaru u Nürnbergu „Ključni međunarodni zločini“, seminar organiziran u suradnji sa Europskom mrežom za genocid (Genocide Network Secretariat, GNS). Obje aktivnosti organizirala je Europske mreže za pravosudno osposobljavanje (EJTN).

Ministarstvo unutarnjih poslova tijekom školske godine 2023./2024. provodi Nacionalni preventivni projekt „Imam izbor“ u odgojno-obrazovnim ustanovama na području više županija, a u suradnji s drugim relevantnim dionicima na području Međimurske županije. Kroz ovaj Projekt policija je uspostavila kvalitetnu suradnju s romskim udrugama, organizacijama civilnog društva i odgojno obrazovnim ustanovama s ciljem provedbe zajedničkih aktivnosti. Projekt je tematski usmjeren na osnaživanje socijalne uključenosti manjinskih društvenih skupina u društvenu zajednicu, s naglaskom na dijalog i poštivanje kulturoloških sličnosti i različitosti kroz kulturu tolerancije, nenasilja i nediskriminacije te sprječavanja svih oblika mržnje. Ciljana skupina u projektu su djeca u dobi od 10 i 11 godina, a u školskoj godini 2023./2024. projektom je obuhvaćeno ukupno 9.112 učenika od čega je 235 učenika s područja Međimurske županije.

Ministarstvo unutarnjih poslova provodi Nacionalni preventivni projekt „Zajedno protiv govora mržnje“ u suradnji s drugim nadležnim državnim institucijama, jedinicama lokalne i područne samouprave, sveučilišnom i znanstvenom zajednicom, sportskim organizacijama, klubovima i udrugama, relevantnim organizacijama civilnog društva, medijima, odgojno-obrazovnim ustanovama, sportašima, glazbenicima, umjetnicima i drugim istaknutim članovima društvene zajednice. Cilj projekta je da se kroz različite preventivne aktivnosti uz zajedničko sudjelovanje društveno angažiranih osoba javno putem medija upute prigodne poruke javnosti s ciljem sprječavanja svih oblika govora mržnje uz promicanje pozitivnih stilova života, nenasilja, međusobne tolerancije i kulture dijaloga te sprječavanja nasilja u obitelji i nasilja nad ženama. Tijekom 2023. projekt je proveden uz koordinaciju Službe prevencije Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova i neposrednu provedbu nadležnih policijskih uprava na način da je održano je više od 515 javnih manifestacija pri čemu je educirano više od 42.960 osoba.

Nadalje, imajući u vidu predsjedanje Republike Hrvatske Međunarodnim savezom za sjećanje na Holokaust (IHRA), Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2023. intenziviralo provedbu aktivnosti iz nacionalnog preventivnog projekta „Zajedno protiv govora mržnje“ s naglaskom na suzbijanje svih oblika antisemitizma i sustavnog promicanja kulture nenasilja i tolerancije u svakodnevnom životu. Navedeni program se održava kao popratni događaj / aktivnost u okviru hrvatskog predsjedanja Međunarodnim savezom sjećanja na Holokaust (IHRA).

Od niza održanih popratnih događaja / aktivnosti posebno se ističe obilježavanje Međunarodnog dana sjećanja na žrtvu Holokausta, 27. siječnja 2023. Ministarstvo unutarnjih poslova taj dan je obilježilo, uz interaktivnu radionicu, likovnim i literarnim radovima učenika Graditeljsko - geodetske tehničke škole iz Splita na temu sjećanja na žrtvu Holokausta. Navedeno događanje dostupno je na linku:

<https://mup.gov.hr/vijesti/medjunarodni-dan-sjecanja-na-zrtve-holokausta/290174>.

Važno je istaknuti i program koji se također održao kao popratni događaj / aktivnost u okviru hrvatskog predsjedanja Međunarodnim savezom sjećanja na Holokaust (IHRA), a koji je Ministarstvo unutarnjih poslova organiziralo na Pravnom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. U okviru spomenutog programa, 23. ožujka 2023. na Pravnom fakultetu u Osijeku održan je Okrugli stol pod nazivom „Unaprjeđivanje obrazovanja, istraživanja i informiranja o Holokaustu te sustavno poticanje sjećanja na Holokaust“, kao i izložba pod nazivom „Sjećanja“.

Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s partnerima sustavno provodi i preventivni projekt pod nazivom „Budi navijač, a ne razbijač“. Cilj projekta je educirati mlade kako izgraditi društvenu klimu temeljenu na toleranciji, prihvaćanju različitosti, kulturi dijaloga, poštivanju drugih, kao i fair play navijanje na sportskim natjecanjima. Tijekom 2023., projekt je proveden uz koordinaciju Službe prevencije Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova i neposrednu provedbu nadležnih policijskih uprava na način da je održano više od 111 javnih manifestacija pri čemu je educirano više od 27.180 osoba.

Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska akademija „Prvi hrvatski redarstvenik“, u sklopu Aktivnosti 2.10.2. u svojim nastavnim programima na svim razinama obrazovanja (visokoškolskoj i temeljnoj razini, cjeloživotnom obrazovanju) provodi kontinuiranu edukaciju policijskih službenika o zaštiti temeljnih ljudskih prava, načelima jednakosti te zabrani i suzbijanju diskriminacije po bilo kojoj osnovi. Spomenute teme usvojene su u redovnim programima Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti, Policijske škole „Josip Jović“ koja provodi Program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac / policajka i srednjoškolsko obrazovanje (3. i 4. razred) te kroz razne specijalističke seminare, tečajeve i obuke.

Tijekom godine provode se i dodatne aktivnosti i edukacije u obliku radionica ili sudjelovanja stručnjaka Policijske akademije „Prvi hrvatski redarstvenik“ i drugih službenika Ministarstva unutarnjih poslova na treninzima ili studijskim posjetima koji nisu kontinuirani, ali su prisutni na godišnjoj razini, a njihov intenzitet ovisi o različitim projektima organizacija civilnog društva ili drugih ministarstava.

Preddiplomski stručni studij Kriminalistika

U sklopu preddiplomskog stručnog studija Kriminalistike tema ljudskih prava s posebnim naglaskom na zločin iz mržnje i govor mržnje obrađuje se u sklopu sljedećih kolegija:

- Uvod u pravni sustav i ustavno uređenje Republike Hrvatske – na 1. godini obrađuju se teme Ustavom zajamčenih sloboda i prava; Međunarodni standardi ljudskih prava; Značaj ljudskih prava za policijsko postupanje; Europski sud za ljudska prava; Zajedničke odredbe o ustavnim slobodama i pravima; Ograničavanje ustavnih sloboda i prava; Osobne, političke slobode i prava; Gospodarska, socijalna i kulturna prava; Institucije koje jamče provedbu Ustavom zajamčenih ljudskih prava: pučki pravobranitelj i Ustavni sud; Diskriminacija, središnja tijela za suzbijanje diskriminacije; Sloboda govora, govor mržnje i zločin iz mržnje
- Kriminologija – na 1. godini interdisciplinarno se obrađuje tema Zločini iz mržnje i govor mržnje. Pritom se dodatno detaljno analizira policijska praksa kroz odluke Europskog suda za ljudska prava u korist i protiv Republike Hrvatske
- Kriminalistička psihologija – na 1. godini izučava se psihološki koncept zločina iz mržnje i govora mržnje
- Kazneno pravo – na 1. godini izučava se Zločin iz mržnje kao tematska jedinica uključujući i govor mržnje. Definira se pojam zločina iz mržnje sukladno Kaznenom zakonu, pojam žrtve, mržnja kao motiv počinjenja pojedinih kaznenih djela, mržnja kao kvalifikatorno obilježje pojedinih kaznenih djela (članak 111. Teško ubojstvo, članak 116. Sakaćenje ženskih spolnih organa, članak 117. Tjelesna ozljeda, članak 118. Teška tjelesna ozljeda, članak 119. Osobito teška tjelesna ozljeda, članak 138. Prisila, članak 139. Prijetnja, članak 154. Teška kaznena djela protiv spolne slobode, članak 324. Izazivanje nereda)
- Policijske ovlasti – na 1. godini; tema: načelno se govori o ljudskim pravima, ali ne i tematski. Naime, svaka zakonita primjena policijskih ovlasti je de facto zakonito zadiranje u ljudska prava i slobode i balansirana je u odnosu na zaštitu ljudskih prava.

U akademskoj godini 2022./2023. obrazovano je ukupno 100 studenata, a u akademskoj godini 2023./2024. obrazuje se ukupno 96 studenata.

Stručni diplomski studij Kriminalistika

U sklopu Stručnog diplomskog studija Kriminalistika tema Ljudskih prava s posebnim naglaskom na zločin iz mržnje i govor mržnje obrađuje se u sklopu sljedećih kolegija:

- Primijenjena viktimologija – 2. godina, teme: Prava žrtava zločina i prekršaja uključujući i žrtve zločina iz mržnje; Fenomenološka obilježja žrtava;
- Nadzor nad radom policije – 2. godina, teme: načelno se govori o ljudskim pravima, ali ne i tematski. Nadzor nad radom policije i služi tome da policija zakonito primjenjuje policijske ovlasti, odnosno obavlja policijske poslove i u izravnoj je funkciji zaštite ljudskih prava;

U akademskoj godini 2022./2023. obrazovana su ukupno 54 studenta, a u akademskoj godini 2023./2024. obrazuju se ukupno 54 studenta.

Program obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka

U sklopu Programa obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka teme Ljudskih prava i zločina iz mržnje obrađuju se u sklopu sljedećih nastavnih predmeta:

- Ustav Republike Hrvatske, pravo Europske unije i ljudska prava – cilj je predmeta stjecanje znanja o temeljnim slobodama i pravima čovjeka i građanina koja štiti i afirmira Ustav Republike Hrvatske te znanja o državnom ustrojstvu Republike Hrvatske i nadležnostima ključnih državnih tijela. Posebno treba istaknuti zaštitu ljudskih prava u kontekstu primjene policijskih ovlasti i policijskog postupanja. Predmet također obrađuje temeljne pojmove i institucije Europske unije te način donošenja odluka i njihove implementacije u pravni sustav Republike Hrvatske. Posebna se pozornost poklanja međunarodnim izvorima kojima se štite određena temeljna ljudska prava i slobode s posebnim osvrtom na praksu Europskog suda za ljudska prava i povrede određenih konvencija koje su počinjene u policijskom postupanju.
- Policijske ovlasti i njihova primjena - cilj je predmeta osposobiti polaznike za samostalno, odgovorno i zakonito obavljanje poslova policijskog službenika temeljne policije, u skladu s pravilima policijske struke i policijske etike, uz poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda građana te zaštitu drugih Ustavom zaštićenih prava. Kroz nastavnu cjelinu „Etika policijske službe i ljudska prava“ obrađuju se teme: diskriminacije (po bilo kojoj osnovi), primjene policijskih ovlasti prema ranjivim skupinama i zločini iz mržnje (s obzirom da je kazneno djelo počinjeno među ostalim zbog invaliditeta, nacionalnog ili etničkog podrijetla i dr.) i govor mržnje te primjenu policijskih ovlasti prema pripadnicima nacionalnih manjina.
- Psihologija - cilj je predmeta stjecanje znanja o složenosti međuljudskih odnosa te značaju i mogućnostima rješavanja konfliktnih i stresnih situacija. U sklopu ovoga predmeta obrađuju se sljedeće teme: stavovi, stereotipi i predrasude; socijalno ponašanje i grupni utjecaj; ranjive skupine; zločin iz mržnje i vježba - govor mržnje. U jednom školskom satu u sklopu nastavne teme „Stavovi i predrasude“, kao moguće posljedice navode se zločini iz mržnje i diskriminacija. Sa polaznicima prekvalifikacije obrađivane su presude Europskog suda za ljudska prava, koje su vezane uz primjenu policijskih ovlasti (Babić protiv Hrvatske i IJ protiv Hrvatske).
- Osnove kriminalistike i kriminalističko istraživanje - cilj je nastave upoznavanje polaznika s formalnim okvirima kriminalističkih istraživanja kaznenih djela, taktičkim, tehničkim i metodičkim sadržajima izvođenja radnji kojima se otkrivaju kaznena djela i njihovi počinitelji.

U dijelu koji se odnosi na Kriminalističku prevenciju, kroz 2 školska sata se obrađuje tema: prevencija zločina iz mržnje i analiza slučaja.

- Osnove kaznenog i prekršajnog prava - cilj je nastave da polaznici steknu temeljna znanja iz kaznenoga materijalnog prava, odnosno prekršajnog prava te izgrade sustav vrijednosti koji će im biti putokaz u budućem radu. Kroz 2 školska sata obrađeni su kaznenopravni aspekti zločina iz mržnje.

Školsku godinu 2022./2023. upisalo je 546, a uspješno završilo 466 polaznika, njih 22 još polaže ispit iz predmeta Sport i samoobrana, nakon čega izlaze na obranu završnog rada. U školskoj godini 2023./2024. upisano je 379, a trenutno nastavu pohađaju 343 polaznika.

U školskoj godini 2021./2022. Policijska škola „Josip Jović“ ponovno je započela s provođenjem redovnog srednjoškolskog obrazovanja. Tema temeljnih ljudskih prava (uključujući zločin iz mržnje i govor mržnje) obrađuje se kroz sljedeće predmete:

- Osnove policijskog posla i organizacija – u 3. razredu ljudska prava se obrađuju kroz 16 školskih sati u sljedećim nastavnim jedinicama: Povijest ljudskih prava, Ljudska prava u Ustavu Republike Hrvatske, Osobne i političke slobode i prava, Uloga policije u zaštiti osobnih sloboda i prava, Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Izazovi za policijske službenike u području ljudskih prava, Europski sud za ljudska prava, Prikaz i analiza presuda Europskog suda za ljudska prava - povreda članka 3. i članka 14. i Projektni zadatak - kršenje odredbi međunarodnih mehanizama zaštite ljudskih prava tijekom policijskog postupanja;
- Temeljna ljudska prava, integritet i komunikacija - u 3. razredu, modul u sklopu kojeg, između ostalog, postoje skupovi ishoda učenja koji se odnose na ljudska prava. Tako je za skup ishoda učenja koji se odnosi na pojedine slobode i prava iz Ustava Republike Hrvatske te ulogu policije u zaštiti osobnih sloboda i prava predviđeno devet nastavnih sati unutar kojih se dva nastavna sata odnose na ulogu Pučkog pravobranitelja u zaštiti temeljnih ljudskih prava. U sklopu skupa ishoda učenja koji se odnosi na primjenu Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Europske konvencije za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja te Konvenciju o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji predviđeno je 13 nastavnih sati, a u sklopu čega se dio sati odnosi i na analize presuda Europskog suda za ljudska prava u vezi postupanja policijskih službenika.

Nadalje, skup ishoda učenja koji se odnosi na zabranu diskriminacije i postupanje policijskih službenika u duhu tolerancije i prihvaćanja različitosti obuhvaća 11 nastavnih sati te se u sklopu toga posebna pozornost posvećuje edukaciji o ispravnom postupanju policijskih službenika prema osobama s invaliditetom, kao i osnovnim pojmovima vezanim za područje migracija, azila i izbjeglica. Zabrana diskriminacije, načelo jednakosti i zaštita ljudskih prava dodatno se obrađuje u nastavnim jedinicama koje se odnose na Etički kodeks policijskih službenika („Narodne novine“, broj: 145/23).

U 4. razredu se tematika temeljnih ljudskih prava obrađuje u modulima Policijske ovlasti, Nasilje u obitelji i Kaznena djela i kriminalističko istraživanje. Također, nizom izvannastavnih aktivnosti i sudjelovanjem u raznim projektima učenici se upoznaju sa tematikom promicanja mira i tolerancije te suzbijanjem zločina iz mržnje i zaštite ljudskih prava.

U školskoj godini 2022./2023. upisano je 104 učenika u 3. razred – uspješno ga je završilo 93 učenika (ostali odustali ili isključeni), dok je u 4. razred upisano 52 učenika – uspješno ga je završio 51 učenik (1 odustala).

U školskoj godini 2023./2024. upisano je u 3. razred 106 učenika (trenutno 104 učenika pohađa 3. razred i 93 učenika pohađa 4.razred) – ukupno 197 učenika.

Programi cjeloživotnog obrazovanja

Tečaj granične policije

- Tečaj se provodi s ciljem stjecanja znanja o kulturnim razlikama građana različitih zemalja, konceptu kulture, kulturnim standardima, unutarkulturnim odnosima, multikulturalizmu, naciji, etničkoj pripadnosti, multikulturalnim razlikama, ksenofobiji, etnocentrizmu i zločinima iz mržnje te problematici trgovanja ljudima. U okviru Tečaja granične policije 20 nastavnih sati posvećeno je upravo ljudskim pravima te je njihovo poznavanje i zaštita dio završnog ispita. Ujedno, na istom tečaju provodi se i edukacija na temu trgovanja ljudima kao posebno teškog oblika kršenja ljudskih prava.

U 2023. organizirana su 2 tečaja, a edukaciju je pohađalo sveukupno 49 policijskih službenika.

Tečaj za kontakt policajce

- U okviru provedbe tečaja za kontakt policajce kao zasebna tema obrađuju se zločini iz mržnje.

Tijekom 2023. održana su 4 tečaja sa 101 polaznikom.

Nadalje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja provelo je Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2023./2024. kroz financiranje prioritetnog područja „b) Odgoj i obrazovanje za mir i nenasilno rješavanje sukoba“ u 2023. dodijeljeno je 134.734,82 EUR.

Aktivnost se provodi, sredstva su osigurana na aktivnosti proračuna Poticaji udrugama za izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje djece i mladih (A577130).

Također, Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavljuje javni poziv za prijavu za podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade „Luka Ritz“ za promicanje tolerancije i škole bez nasilja te je dodijelilo dvije godišnje stipendije učenicima koji su se istaknuli u promicanju tolerancije i nenasilja u ukupnom iznosu od 3.185,28 EUR. Aktivnost se provodi, a sredstva su osigurana na aktivnosti proračuna Prevencija nasilja i ovisnosti (A577016).

Tijekom 2023. putem javnog poziva su financirani preventivni programi u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima s ciljem poboljšanja kvalitete, održivosti i učinkovitosti preventivnih intervencija koje se provode u sklopu odgojno - obrazovnog sustava. Realizacijom

javnog poziva odgojno - obrazovanje ustanove dobile su priliku za pokretanje novih preventivnih projekata, proširenje i poboljšanje kvalitete, održivosti i učinkovitosti preventivnih aktivnosti koje se već provode u odgojno - obrazovanim ustanovama. Kroz poziv za financiranje preventivnih projekata u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima financirano je 186 projekata u ukupnome iznosu od 391.544,77 EUR s aktivnosti proračuna Prevencija nasilja i ovisnosti (A577016).

Utrošci Ministarstva znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023.:

- Poticaji udrugama za izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje djece i mladih (A577130), iznos: 134.734,82 EUR;
- Prevencija nasilja i ovisnosti (A577016), iznos: 394.730,05 EUR.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je u suradnji s Pravosudnom akademijom u 2023. u sklopu provedbe stručnih seminara za suzbijanje zločina iz mržnje i govora mržnje proveo dvije jednodnevne edukacije koje su održane 13.11.2023. u Zagrebu i 27.11.2023. u Opatiji za 60 sudaca, sudskih savjetnika, djelatnika državnog odvjetništva i policijskih službenika s područja Zagrebačke, Vukovarsko - srijemske, Osječko - baranjske, Primorsko - goranske, Istarske i Zadarske županije.

Voditeljice seminara bile su zamjenica Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske te sutkinja Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, koje su seminar koncipirale na način da se fenomen zločina iz mržnje i govora mržnje sagleda iz kaznenopravnog i prekršajnog aspekta, od trenutka prijave ili saznanja za događaj, preko prepoznavanja elementa mržnje u motivu i pravilne kvalifikacije pa sve do procesuiranja i odgovarajućeg sankcioniranja, s osvrtom na relevantnu praksu i uočene izazove. Sudionici su doprinijeli uspješnom i produktivnom radu i raspravi na ovom seminaru. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina planira nastaviti s provođenjem ovih seminara i tijekom 2024.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Hrvatskim pravnim centrom, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, Ministarstvom unutarnjih poslova i Vrhovnim sudom Republike Hrvatske sudjeluje u provođenju projekta „REASON – Unapređenje odgovora na govor mržnje kroz pravno istraživanje, zagovaranje i trening“ koji će trajati dvije godine, s početkom u 2023. Projekt je osmišljen s ciljem podržavanja sveobuhvatnog pristupa prevenciji i borbi protiv nesnošljivosti, rasizma, ksenofobije i diskriminacije, posebno na temelju rasnog ili etničkog podrijetla, boje kože, vjere, seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

Također, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina redovito sudjeluje u radu Odbora stručnjaka za zločin iz mržnje (PC/ADI-CH) Vijeća Europe, a glavni cilj ovog Odbora stručnjaka je izraditi nacrt Preporuka o suzbijanju zločina iz mržnje do kraja 2023. Također sudjeluje u radu Upravnog odbora za borbu protiv diskriminacije, raznolikosti i uključenosti Vijeća Europe (CD-ADI).

Aktivnost 2.10.3.

Vlada će osuditi, suzbijati i poduzimati potrebne mjere za sankcioniranje svih oblika javnog odobravanja, poricanja ili umanjenja genocida (uključujući Holokaust i Samudaripen), zločina agresije, zločina protiv čovječnosti ili ratnog zločina, usmjereno prema manjinskim narodima u skladu s Okvirnom odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima i Kaznenim zakonom.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Ministarstvo pravosuđa i uprave ukazalo je kako je u Programu rada Europske komisije za 2024. godinu, u poglavlju „Novi poticaj europskoj demokraciji“, kao mjera broj 148 sadržano „Proširenje liste europskih kaznenih djela na govor mržnje i zločin iz mržnje“ čiji je cilj dopuniti članak 83. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (koji propisuje 10 europskih kaznenih djela za koja se traži harmonizacija minimalnih obilježja i kazni na razini EU-a) zločinom iz mržnje i govorom mržnje.

Proširenje liste kaznenih djela iz članka 83. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije očekivano bi moglo rezultirati novim zakonodavnim prijedlogom Europske komisije u području suzbijanja ove kategorije kaznenih djela. S obzirom na navedeno, pratiti će se daljnji razvoj aktivnosti na razini EU na području borbe protiv govora mržnje i zločina iz mržnje.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina navodi da je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 20. siječnja 2023. donijela Zaključke kojima se usvajaju pravno neobvezujuće radne definicije Međunarodnog saveza za sjećanje na Holokaust (IHRA): antisemitizma; poricanja i iskrivljavanja istine o Holokaustu te antiromskog rasizma i diskriminacije. Ujedno, Republika Hrvatska je 01. ožujka 2023. preuzela predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na Holokaust (IHRA).

Prema radnoj pravno neobvezujućoj definiciji Međunarodnog saveza za sjećanje na Holokaust (IHRA) antisemitizam je: „određeno poimanje Židova, koje se može iskazivati kao mržnja prema njima. Usmena, pisana i fizička izražavanja antisemitizma koja su usmjerena prema Židovima ili nežidovima i/ili prema njihovoj imovini, ustanovama židovske zajednice te židovskim vjerskim objektima.” Republika Hrvatska primjenjuje navedenu definiciju u obrazovanju učitelja te je u svibnju 2019. objavljen hrvatski prijevod smjernica za njezinu primjenu u obrazovnom sustavu. Uz razvoj obrazovne komponente suzbijanja rasne, vjerske i socijalne nesnošljivosti potrebno je adekvatno upravljati i razvijati mjesta stradavanja i genocida te njegovati kulturu sjećanja na genocid.

Članak 325. st. 4. KZ inkriminira i javno odobravanje, poricanje ili znatno umanjenje kaznenog djela genocida, zločina agresije, zločina protiv čovječnosti, usmjerenih prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove vjerske, rasne ili nacionalne, etičke pripadnosti, podrijetla ili boje kože na način koji je prikladan potaknuti nasilje ili mržnju protiv takve skupine ili pripadnika takve skupine. Iako Okvirna odluka daje mogućnost da se odgovornost ograniči na zločine koji su

ustanovljeni presudom nacionalnog suda ili pravomoćnom odlukom međunarodnog suda te na slučajeve kad je djelo počinjeno na takav način da će vjerojatno poremetiti javni red ili koji je ugrožavajući, pogrdan ili uvredljiv, KZ nije uveo ova ograničenja.

Posebni oblici govora mržnje koje Kazneni zakon strože inkriminira su izravno i javno poticanje na genocid (čl. 88. st. 3. KZ-a), izravno i javno poticanje na zločin agresije (čl. 89. st. 3. KZ-a) i javno poticanje na terorizam (čl. 99. KZ-a), za koje je propisana kazna zatvora od jedne do deset godina. Sukladno preporukama Europske komisije protiv rasizma i intolerancije (ECRI) kojima se traži da se kroz kazneno zakonodavstvo kažnjava organizator ili vođa grupe koji potiče na nasilje i mržnju, propisana je inkriminacija kojom se sankcionira organiziranje ili vođenje grupe koja se sastoji od tri ili više osoba, a koja potiče na nasilje i mržnju. Nastavno, sankcionira se i samo sudjelovanje u udruženju koje potiče na nasilje i mržnju.

Naime, članak 6. Povelje Međunarodnog vojnog tribunala pridružene Londonskom sporazumu od 8. kolovoza 1945., nije kao kazneno djelo propisivao kazneno djelo genocida, već je isti propisivao kazneno djelo zločin protiv čovječnosti pod koju inkriminaciju je onda kvalificiran i Holokaust. Predmetno je vidljivo i iz osuđujućih presuda sudova Republike Hrvatske, kao i prakse Europskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP).

Prema dostavljenim podacima Ministarstva unutarnjih poslova za 2023., za kazneno djelo po članku 325. stavku 4. KZ, zaprimljena je jedna kaznena prijava protiv dvije osobe.

U okviru 110. sjednice Odbora Ujedinjenih naroda za uklanjanje rasne diskriminacije, od 9. - 10. kolovoza 2023. održana je rasprava Odbora Ujedinjenih naroda za uklanjanje rasne diskriminacije i hrvatskog izaslanstva o Objedinjenom devetom do četrnaestom periodičnom izvješću Republike Hrvatske o primjeni Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije.

Delegaciju Republike Hrvatske, koja je ukupno brojala 17 članova, predvodio je ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, dok je zamjenik voditelja delegacije bio veleposlanik Republike Hrvatske pri Stalnom predstavništvu Republike Hrvatske pri Uredu Ujedinjenih naroda u Ženevi. Izaslanstvo Republike Hrvatske činili su predstavnici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Stalne misije Republike Hrvatske pri Uredu Ujedinjenih naroda u Ženevi. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina koordinirao je pripremu obrane kao i izradu dodatnih očitovanja Odboru Ujedinjenih naroda za uklanjanje rasne diskriminacije.

Zaključna razmatranja za Republiku Hrvatsku su prevedena na hrvatski jezik i široko distribuirana te predstavljena na Konferenciji povodom Međunarodnog dana ljudskih prava u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, održanoj 11. prosinca 2023. u Zagrebu.

Aktivnost 2.10.4.

Vlada će poticati potpisivanje međunarodnih dokumenata s matičnim zemljama nacionalnih manjina koje žive u Hrvatskoj, posebno s onim državama gdje živi i hrvatska nacionalna ili jezična manjina, a tamo gdje ugovori ili sporazumi postoje, dosljedno i u potpunosti primjenjivati njihove odredbe.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova redovito sudjeluju u sjednicama međuvladinih mješovitih odbora (u daljnjem tekstu: MMO) za praćenje bilateralnih sporazuma o međusobnoj zaštiti prava manjina, koje koordinira i o kojima redovito izvještava Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Glede poticanja potpisivanja međunarodnih dokumenata s matičnim zemljama nacionalnih manjina koje žive u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova načelno podržava moguće aktivnosti te doprinosi i svojim djelovanjem. (vidjeti: Aktivnosti 5.1.1. i 5.2.1.)

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao koordinacijsko tijelo i nositelj poslova u vezi s pripremom i održavanjem sjednica MMO za praćenje provedbe sporazuma o međusobnoj zaštiti nacionalnih manjina, koje Republika Hrvatska ima potpisane s Mađarskom, Republikom Srbijom, Crnom Gorom i Republikom Sjevernom Makedonijom, prati postojeća stanja kao i stvaranje preduvjeta za unaprjeđivanje prava pripadnika manjina na izražavanje, očuvanje i razvijanje nacionalnog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta, kao i prava na održavanje i razvijanje obrazovanja i medija na manjinskom jeziku i pismu te ostvarivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama. Napominje se da su uspješno održane 5. i 6. sjednica Hrvatsko - makedonskog MMO-a, 9. studenoga 2021. u Skopju i 10. listopada 2023. u Zagrebu.

U listopadu 2023. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske započeo je s pripremanjem za održavanje 17. sjednice MMO za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske, a koja se predviđa održati u 2024. Prethodna, 16. sjednica ovog MMO-a održana je 7. prosinca 2022. u Budimpešti.

S obzirom da nakon parlamentarnih izbora održanih 2020. pa sve do 2023. u Republici Srbiji i Crnoj Gori nisu imenovani novi supredsjedatelji MMO-a, i dalje nisu određeni sugovornici s kojima bi se mogla održavati komunikacija i razvijati suradnja u okviru ovih dvaju MMO-a. Jednako tako, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske potiče potpisivanje bilateralnih sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina s državama u kojima žive pripadnici hrvatske nacionalne manjine.

Vezano uz češku nacionalnu manjinu započete su aktivnosti koje se odnose na potpisivanje bilateralnog dokumenta između Republike Hrvatske i Češke Republike o zaštiti nacionalnih manjina, o čemu se detaljnije izvještava u okviru Aktivnosti 5.1.1.

3. OPERATIVNI PROGRAM ZA SRPSKU NACIONALNU MANJINU

3.1. Obnova i stambeno zbrinjavanje

Aktivnost 3.1.1.

Program obnove, popravka i opremanja obiteljskih kuća i stanova ubrzat će se. U tu svrhu osigurat će se dostatna financijska sredstva radi njegova završetka u ovom mandatnom razdoblju.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: IV. kvartal 2022.

– AP

Molimo vidjeti izvješće Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine pod točkom 3.1.2.

Aktivnost 3.1.2.

Unaprijedit će se i ubrzati program stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskih prava, na osnovi analize zahtjeva samih podnositelja. Poduzet će se radnje u svrhu ažurnijeg osiguranja stambenih jedinica.

Izmijenit će se odluka Vlade kojima se regulira prodaja stanova u vlasništvu Republike Hrvatske radi korekcije otkupne cijene stanova.

Otvorit će se novi rok za predaju zahtjeva za otkup stanova te pojednostavniti procedure otkupa.

Nositelj: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine kontinuirano je provodilo navedenu aktivnost u okviru nadležnosti Uprave za stambeno zbrinjavanje kroz više različitih programa koji se i financiraju odvojeno po namjenama prema planu izvršenja proračunskih sredstava. Provedba Aktivnosti 3.1.2. provodi se kroz sljedeće proračunske aktivnosti: Obnova i izgradnja u ratu oštećenih stambenih objekata (K761061), Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava (K761062), Uređenje posjedovne i vlasničkopravne evidencije i imovine na PPDS-u (K761065) i Regionalni stambeni program (A761069), kako je izloženo u nastavku. Aktivnost 3.1.2. dijelom se provodi i kroz proračunsku aktivnost Program suzbijanja energetske siromaštva koja se tiče sredstava planiranih i utrošenih na ime ulaganja na građevinskim objektima i aktivnost Upravljanje i gospodarenje državnom imovinom namijenjenoj za stambeno zbrinjavanje koja obuhvaća usluge tekućeg i investicijskog održavanja nekretnina koje su na raspolaganju Upravi za stambeno zbrinjavanje.

Obnova i opremanje u ratu oštećenih objekata – aktivnost K761061

U 2023. završeni su radovi na obnovi 27 obiteljskih kuća, u završnim radovima obnove su još 4 obiteljske kuće, a u fazi natječaja za izvođače radova je 8 obiteljskih kuća. U fazi izrade projektne dokumentacije je 15 obiteljskih kuća. Isplaćene su 3 novčane potpore za popravak oštećenja i povrat vlastito uloženi sredstava. U programu obnove i opremanja ratom oštećenih ili uništenih stambenih jedinica ne vodi se evidencija korisnika po nacionalnoj pripadnosti, a sva rješenja s utvrđenim pravom na obnovu se uvode u fazu realizacije bez lista čekanja.

Na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske, u naselju Grubori radovima obnove obuhvaćeno je 10 obiteljskih kuća, a u fazi izrade projektne dokumentacije su 2.

U programu opremanja nakon provedenih aktivnosti obnove, isporučeno je 30 aparata bijele tehnike, od čega 12 hladnjaka, 7 električnih štednjaka i 11 štednjaka na kruta goriva. Na aktivnosti Obnova i izgradnja u ratu oštećenih stambenih objekata (K761061) za navedenu namjenu u 2023. raspoloživo je bilo 909.855,00 EUR od čega je utrošeno 878.855,07 EUR ili 96,59 %.

Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava – aktivnost K761062

U 2023. Uprava za stambeno zbrinjavanje je u svrhu stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava iz Državnog proračuna za 2023. osigurala 323.508,70 EUR s proračunske aktivnosti Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava (K761062). S navedene pozicije financira se stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava, među kojima su u najvećem broju pripadnici srpske nacionalne manjine. Početkom 2023. u upravnim tijelima u županijama, koji donose rješenja u I. stupnju, bilo je neriješeno 13 zahtjeva za stambenim zbrinjavanjem bivših nositelja stanarskog prava. Tijekom 2023. negativno je riješen jedan zahtjev. Zaključno s 31. prosinca 2023. u upravnim tijelima u županijama ostalo je neriješeno 12 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava. Broj obostrano potpisanih ugovora o najmu u 2023. u odnosu na bivše nositelje stanarskog prava je 7, od toga 3 na području posebne državne skrbi, odnosno potpomognutom području, a 4 izvan navedenog područja

Darovanje osnovnog građevnog materijala – aktivnost K761063-3822

U sklopu Programa stambenog zbrinjavanja darovanjem osnovnog građevnog materijala u 2023. su izrađena 245 elaborata za isporuku građevnog materijala, potpisan je 201 ugovor o darovanju građevnog materijala, u isporuci je materijal za obnovu i izgradnju 353 kuće, od toga je za 233 kuća završena kompletna isporuka materijala, isplaćena je 161 novčana potpora po završenoj ugradnji, u izvođenju su 23 obiteljske kuće po modelu organizirane ugradnje materijala, od toga su na 10 kuća završeni svi radovi i obavljene tehnički pregledi.

U predmetnu statistiku uključeni su svi korisnici neovisno o nacionalnoj pripadnosti koji su ostvarili pravo na stambeno zbrinjavanje darovanjem građevinskog zemljišta u državnom vlasništvu i građevnog materijala za izgradnju obiteljske kuće, darovanjem građevnog materijala za obnovu, dogradnju / nadogradnju i završetak izgradnje obiteljske kuće u vlasništvu korisnika, darovanjem građevnog materijala za izgradnju obiteljske kuće na građevinskom zemljištu u vlasništvu korisnika ili darovanjem neuseljive obiteljske kuće u državnom vlasništvu i građevnog

materijala za njezinu obnovu ili rekonstrukciju. Vezano uz navedeni program, ne vodi se evidencija korisnika po nacionalnoj pripadnosti niti prema pravnom temelju po kojem je korisnik ostvario pravo na stambeno zbrinjavanje. Aktivnost se provodi kroz proračunsku aktivnost Stambeno zbrinjavanje, Kapitalne donacije građanima i kućanstvima (K761063 - 3822) te su u 2023. utrošena sredstva u iznosu od 8.248.096,88 EUR ili 98,25 %.

Prodaja stanova u vlasništvu Republike Hrvatske – aktivnost K761065

Tijekom 2023. bivšim nositeljima stanarskog prava ukupno je prodano 74 stambenih jedinica izvan područja posebne državne skrbi, odnosno izvan potpomognutog područja, a radi se o korisnicima koji su uglavnom pripadnici srpske nacionalne manjine, iako se podaci u okviru nadležnosti ovog tijela ne vode prema pripadnosti po nacionalnoj osnovi nego prema činjenici radi li se o nositeljima bivšeg stanarskog prava ili o ostalim korisnicima.

Prodaja stambenih jedinica izvan područja posebne državne skrbi, odnosno izvan potpomognutih područja, provodi se na temelju Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj: 78/21). Istom je izmijenjena ranija odluka Vlade Republike Hrvatske kojom je bila regulirana prodaja stanova u vlasništvu Republike Hrvatske na način da je izvršena korekcija otkupne cijene stanova, otvoren je novi rok za predaju zahtjeva za otkup stanova te je pojednostavljena procedura otkupa.

Na području od posebne državne skrbi, odnosno na potpomognutom području Republike Hrvatske, tijekom 2023. ukupno je sklopljeno 290 kupoprodajnih ugovora, međutim, podaci o navedenim korisnicima također se ne vode po nacionalnoj osnovi niti po osnovi podnesenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje temeljem statusa bivših nositelja stanarskog prava. Prodaja stambenih jedinica na području od posebne državne skrbi, odnosno potpomognutom području Republike Hrvatske, provodi se temeljem Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima („Narodne novine“, broj: 106/18, 98/19 i 82/23) i Uredbe o prodajnoj cijeni obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu kojima upravlja Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje („Narodne novine“, broj: 24/19).

Vezano uz navedenu aktivnost, preduvjet pristupanju prodaji nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske kojima raspolaže ovo tijelo provođenje je postupaka uređenja posjedovnih i vlasničko - pravnih stanja te je u odnosu na potpomognuta područja na aktivnosti Uređenje posjedovne i vlasničkopravne evidencije i imovine na PPDS-u (K761065) u navedenu svrhu u 2023. utrošeno 7.278,51 EUR.

Regionalni program stambenog zbrinjavanja – aktivnost A761069

Regionalni program stambenog zbrinjavanja (RHP) je višegodišnji program s ciljem trajnog rješavanja stambenih potreba najugroženijih kategorija izbjeglih i interno raseljenih osoba, a rezultat je zajedničke inicijative Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Crne Gore i Republike Srbije, utemeljen na zajedničkoj deklaraciji koju su potpisali ministri vanjskih poslova zemalja partnera u Beogradu 2011. Putem Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja pruženo je trajno stambeno rješenje najugroženijim kategorijama izbjeglica, povratnika, interno raseljenih osoba i bivših nositelja stanarskog prava. Okvirnim sporazumom, potpisanim od strane Republike

Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe, 3. prosinca 2013., koji je stupio na snagu 1. lipnja 2014., definiran je pravni okvir za korištenje financijskih sredstava iz Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja.

Od početka Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja u Republici Hrvatskoj do kraja Programa 2023. završeno je ukupno 9 potprojekata te je utrošeno 20,6 milijuna EUR, od čega 14,8 milijuna EUR bespovratnih sredstava te 5,8 milijuna EUR sredstava državnog proračuna, a ukupno je stambeno zbrinuto 382 obitelji.

Završeni potprojekti u Republici Hrvatskoj:

- HR1 - Izgradnja višestambene zgrade u Korenici za smještaj 29 obitelji
- HR2 - Izgradnja dviju višestambenih zgrada u Kninu za smještaj 40 obitelji
- HR3 - Rekonstrukcija i dogradnja doma za starije i nemoćne osobe u Glini za 74 korisnika
- HR4 - Kupnja 101 stana na i izvan potpomognutih područja
- HR5 - Izgradnja višestambene zgrade za 21 obitelj u Benkovcu
- HR6 - Obnova ili izgradnja 62 obiteljske kuće na području RH
- HR7 - Izgradnja višestambene zgrade za 21 obitelj u Vukovaru
- HR8 - Obnova, rekonstrukcija ili izgradnja do 25 obiteljskih kuća
- HR9 - Kupnja do 38 stanova na i izvan potpomognutih područja

Implementacija pojedinih potprojekata završena je do kraja 2022., dok su u 2023. izvršene aktivnosti vanjske revizije troškova, izvještavanja te zatvaranja potprojekata, a za što je s proračunske aktivnosti Regionalni stambeni program (A761069) u 2023. utrošeno ukupno 4.288,28 EUR. Cjelokupni Regionalni program stambenog zbrinjavanja službeno je završen 31. prosinca 2023.

Nadalje, Odlukom o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske utvrđeni su uvjeti i način prodaje stanova u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravljaju Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo unutarnjih poslova i druga državna tijela, a koji nisu predmet prodaje po drugim posebnim zakonima taksativno navedenim u predmetnoj Odluci.

Tijekom 2023. riješena su 3 predmeta vezana uz zahtjev za prodajom stanova po Odluci Vlade Republike Hrvatske o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a iz nadležnosti upravnog područja upravljanja državnom imovinom.

Zakon o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 155/23) kojim se trgovačkom društvu Državne nekretnine d.o.o. povjeravaju poslovi upravljanja stanovima, osim ako tim Zakonom ili posebnim zakonom nije drugačije propisano, stupio je na snagu 30. prosinca 2023.

Slijedom navedenog, s odredbama toga Zakona uskladit će se Odluka o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a imajući u vidu da su poslovi upravljanja stanovima u vlasništvu Republike Hrvatske, a iz nadležnosti upravnog područja upravljanja državnom imovinom provjereni društvu Državne nekretnine d.o.o.

Za potrebe stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama kupuje stanove temeljem iskazanih potreba sa strane Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te sukladno istim objavljuje javne pozive za prikupljanje ponuda za prodaju useljivih stanova na potpomognutim područjima (u daljnjem tekstu: PP) i izvan potpomognutih područja Republike Hrvatske.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je 2023. iskazalo potrebe za kupnjom 156 stanova izvan PP-a, a 42 stana na PP-u. Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama je 2023. raspisala tri javna poziva.

Agenciji za pravni promet i posredovanje nekretninama je u 2023. dodijeljeno 533.934,07 EUR proračunskih sredstava za stambeno zbrinjavanje, a kupljeno je 7 stanova u vrijednosti od 525.755,56 EUR sredstvima Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, s proračunske aktivnosti Kupovanje određenih nekretnina za račun RH te davanje zajmova domaćim fizičkim osobama (K260345).

Od 2006. do 2023. Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama je kupila 2.082 stana za potrebe stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava na području Republike Hrvatske.

Aktivnost 3.1.3.

Vlada će svake proračunske godine osigurati odgovarajući iznos sredstava za realizaciju postojećih programa stambenog zbrinjavanja na potpomognutim područjima.

Nositelj: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Molimo vidjeti izvješće Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine pod točkom 3.1.2.

3.2. Statusna prava

Aktivnost 3.2.1.

Tijela državne uprave će promijeniti svoje postupanje kako bi olakšala položaj stranaka u postupcima utvrđivanja hrvatskog državljanstva u slučajevima kad su Knjige državljana uništene.

Nositelji: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok provedbe: III. kvartal 2021.

– AP

Ministarstvo unutarnjih poslova je izvijestilo da su se 2023. kontinuirano provodili postupci po zahtjevima za utvrđivanje hrvatskog državljanstva u svrhu naknadnog upisa u slučajevima kad su

knjige državljana Republike Hrvatske, ustrojene po propisima važećim do 8. listopada 1991., uništene ili nestale tijekom Domovinskog rata.

Postupak je moguće brže okončati u slučajevima kad stranka zahtjevu priloži dokaz (uvjerenje o državljanstvu ili izvadak iz knjige državljana ili rodni list na čijoj je poleđini matičar upisao službenu bilješku o mjestu i rednom broju upisa osobe u knjigu državljana) izdanim od nadležnog tijela bivše SR Hrvatske iz kojeg proizlazi da je stranka imala upis u uništenim / nestalim knjigama hrvatskih državljana. Postupak po navedenim zahtjevima također je moguće brže okončati i u slučajevima kad je sačuvana arhiva matice rođenih pa se može utvrditi kojem je matičnom uredu poslana obavijest o rođenju stranke radi upisa u knjigu državljana.

Aktivnost 3.2.2.

Produžit će se rokovi utvrđeni zadnjim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu radi situacije uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19, odnosno produženje će se uskladiti s rokom trajanja ograničenja (putovanja, komunikacija) uvedenih pandemijom.

Nositelji: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok provedbe: IV. kvartal 2021.

– AF

Aktivnost je finalizirana jer donošenjem Zakona o izmjenama Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, broj: 138/21) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022., a po kojem su se zahtjevi za upis u evidenciju hrvatskih državljana na temelju podrijetla, sukladno odredbi članka 5. stavka 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, broj: 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 4/94, 130/11, 110/15, 102/19 i 138/21) te zahtjevi za utvrđivanje hrvatskog državljanstva na temelju odredbe članka 30.a stavka 2. istog Zakona, mogli podnositi do 1. siječnja 2023.

Ministarstvo unutarnjih poslova, samostalno i u suradnji s drugim državnim tijelima i nevladinim organizacijama, planira kontinuirano provoditi obrazovanje policijskih službenika na svim razinama na temu zaštite temeljnih ljudskih prava, uključujući i prava nacionalnih manjina.

Za izvršenje svih naprijed navedenih aktivnosti planirani izvor financiranja je Državni proračun Republike Hrvatske, aktivnost proračuna Administracija i upravljanje (A553131), u okviru redovne djelatnosti te se rashodi ne mogu specificirati.

3.3. Radna i mirovinska prava

Aktivnost 3.3.1.

Vlada će za pitanja iz područja rada i mirovinskog sustava koja opterećuju srpsku nacionalnu manjinu, a tiču se mirovina i konvalidacije radnog staža predložiti moguća rješenja u suradnji s izabranim predstavnicima srpske nacionalne manjine i uključivanjem organizacija zainteresiranih građana.

Nositelji: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

- AN

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike izvijestilo je da u 2023. nije bilo provedbe navedene aktivnosti.

3.4. Prava civilnih žrtava rata

Aktivnost 3.4.1.

Vlada će raditi na punoj provedbi Zajedničke deklaracije o nestalim osobama, usvojene u okviru Berlinskog procesa, uz jednako postupanje prema nestalim osobama, bez obzira na njihovo državljanstvo, etničku pripadnost ili pripadnost vojnim formacijama. Prema pitanju osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, nastavit će se jednako postupanje, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Vlada Republike Hrvatske će nastaviti podržavati mjere i aktivnosti za ubrzanje postupka pronalaženja grobišta, ekshumaciju i identifikaciju pronađenih posmrtnih ostataka svih stradalih. Na prikladan način uključiti će se izabrane predstavnike i udruge srpske nacionalne manjine koje zastupaju interes stradalih i nestalih. Izdat će se novo izdanje Knjige nestalih osoba s inkluzivnom metodologijom te javnim informiranjem ravnopravno tretirati identitet ekshumiranih i lokalitet ekshumacije.

Nositelji: Ministarstvo hrvatskih branitelja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo hrvatskih branitelja u izvještajnom razdoblju je, u suradnji s drugim nadležnim tijelima, posvetilo posebnu pozornost rješavanju sudbine nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu, kao prioritetnom humanitarnom pitanju ratnih posljedica.

Tako su, s ciljem pronalaska posmrtnih ostataka osoba nestalih i smrtno stradalih tijekom Domovinskog rata, iz svih raspoloživih izvora prikupljena saznanja o 48 mogućih mjesta prikrivenih masovnih i pojedinačnih grobnica na području Republike Hrvatske. Ministarstvo hrvatskih branitelja je provelo cjelovita terenska istraživanja, koja uključuje i probna iskapanja na 28 lokacija za koje su saznanja ukazivala kako je riječ o mogućim mjestima masovnih ili pojedinačnih ili asanacijskih grobnica. Pritom su na jednoj lokaciji pronađeni i ekshumirani posmrtni ostaci 11 osoba (masovna grobnica u Šarviz Doli, Svinjarevci, Vukovarsko - srijemska županija), dok na preostalih 27 istraženih lokacija posmrtni ostaci nisu pronađeni. Proveden je i terenski izvid daljnjih 35 mikro - lokacija za koje je u tijeku analitička i operativna obrada kako bi iste bile pripremljene za probna iskapanja.

Organizirano je 5 završnih identifikacija posmrtnih ostataka na koje su pozvane obitelji 13 preliminarno identificiranih osoba. Završnoj identifikaciji odazvale su se sve obitelji koje su potvrdile nalaze identifikacije te su, prema tome, završno identificirani posmrtni ostaci 13 osoba (među kojima su i pripadnici nacionalnih manjina). O svim provedenim identifikacijama, Ministarstvo hrvatskih branitelja je informiralo javnost putem službene mrežne stranice. U izvještajnom razdoblju organizirana je pogrebna skrb za 25 identificiranih osoba, sukladno željama njihovih obitelji.

Radi daljnega povećanja učinkovitosti procesa identifikacije poduzet je niz aktivnosti. Tako je uz reviziju pojedinih skupina neidentificiranih posmrtnih ostataka te izuzimanje i ponovnu obradu uzoraka najsvremenijim metodama, nastavljena raščlamba podataka o nestalim osobama za koje nisu prikupljeni (dostatni) referentni uzorci i prikupljanje podataka o njihovim krvnim srođnicima za potrebe provedbe aktivnosti prikupljanja dodatnih referentnih uzoraka, a radi identifikacije neidentificiranih posmrtnih ostataka metodom analize DNA. Nastavljena je, također, provedba Zajedničkog projekta identifikacija s Međunarodnom komisijom za nestale osobe. Navedene aktivnosti bit će nastavljene i u predstojećem razdoblju.

Nastavljena je provjera i usklađivanje podataka s drugim nadležnim tijelima i organizacijama za potrebe pripreme i javne objave V. izdanja Knjige osoba nestalih na području Republike Hrvatske. Objavu ažuriranoga izdanja Knjige iniciralo je Ministarstvo hrvatskih branitelja, a ista će, kao i slučaju ranijih izdanja, biti objavljena u suradnji s Međunarodnim odborom Crvenoga križa i Hrvatskim Crvenih križem.

Glede suradnje s nadležnim tijelima drugih država, u odnosima s Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine tijekom 2023. provedena je primopredaja posmrtnih ostataka ekshumiranih na području Bosne i Hercegovine. Na području Republike Hrvatske proveden je zajednički terenski izvid jedne lokacije te terensko istraživanje jedne lokacije (kojom prilikom posmrtni ostaci nisu pronađeni). Nastavljena je razmjena informacija službenom korespondencijom. U odnosima s nadležnim tijelima Republike Srbije i dalje se ne bilježi napredak u rješavanju otvorenih pitanja i zahtjeva Republike Hrvatske u području traženja nestalih osoba.

U izvještajnom razdoblju nastavljena je suradnja s međunarodnim organizacijama: Međunarodnim odborom Crvenoga križa (ICRC) i Međunarodnom komisijom za nestale osobe (ICMP). Ministarstvo hrvatskih branitelja je aktivno sudjelovalo u projektu „Okvirni plan za rješavanje pitanja nestalih osoba u sukobima na području bivše Jugoslavije“, čija je svrha intenziviranje multilateralne suradnje u području traženja i identifikacije osoba između država nastalih na području bivše Jugoslavije, kao i implementacija Deklaracije o nestalim osobama i Deklaracije o ulozi države u procesu rješavanja pitanja osoba nestalih uslijed oružanog sukoba, čija je potpisnica i Republika Hrvatska. Ministarstvo hrvatskih branitelja je aktivno sudjelovalo na sastancima Skupine za nestale osobe te je osiguralo pravodobnu provedbu svih preuzetih obveza.

U sklopu provedbe Okvirnoga plana, nastavljene su aktivnosti u svezi održavanja „Baze podataka aktivnih slučajeva osoba nestalih u oružanim sukobima na području bivše Jugoslavije“, javno objavljene 3. studenoga 2022. Navedena Baza podataka sadrži popis osoba nestalih u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske i osoba nestalih u oružanim sukobima na području susjednih zemalja u razdoblju od 1991. do 2000., a nastala je objedinjavanjem i usklađivanjem službenih evidencija koje vode nadležna tijela za traženje nestalih osoba država nastalih na području bivše Jugoslavije.

Ministarstvo je nastavilo suradnju s udrugama obitelji nestalih osoba. Tako je, u izvještajnom razdoblju, Ministarstvo sudjelovalo u aktivnostima i programima udruga koje okupljaju obitelji nestalih osoba - od izvještajnih sabora, obljetnica i javnih tribina kojom prilikom je, s predstavnicima drugih nadležnih tijela u području potrage za osobama nestalim u Domovinskom ratu, pružilo cjelovite informacije o svome radu. Posebno se ističe obilježavanje Međunarodnoga

dana nestalih osoba i Dana sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu, održano 30. kolovoza 2023. u Varaždinu, u organizaciji udruga obitelji nestalih osoba, a uz potporu i pokroviteljstvo Ministarstva hrvatskih branitelja.

Republika Hrvatska, putem Ministarstva hrvatskih branitelja, traga za 1.803 nestale i smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa (prema stanju evidencija na dan 31. prosinca 2023.). Pitanje nestalih osoba prioritetno je humanitarno pitanje te se postupak njihovoga traženja odvija neovisno o njihovom podrijetlu, nacionalnoj ili bilo kojoj drugoj pripadnosti.

Načelo nediskriminacije ugrađeno je i u Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu (u daljnjem tekstu: ZONDR). Prema članku 2. ZONDR, „osobe nestale u Domovinskom ratu i smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa te članovi njihovih obitelji, u smislu ovoga Zakona, imaju jednaka prava bez ikakve razlike prema tome jesu li bili pripadnici oružanih snaga ili civili, prema rasi, spolu, jeziku, vjeroispovijesti, političkom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovinskom stanju ili bilo kojem drugom osobnom statusu.“

Nadležna tijela Republike Hrvatske primjenjuju nediskriminirajući pristup u svim mjerama i aktivnostima koje poduzimaju za rješavanje pitanja nestalih osoba:

- u postupku evidentiranja nestalih osoba, Republika Hrvatska je u cijelosti prihvatila i implementirala najviše međunarodne standarde (koji su ugrađeni i u ZONDR) - sve nestale osobe, bez obzira na narodnost i druga obilježja, evidentirane su / evidentiraju se prema istim standardima i instrumentima;
- ekshumacija i identifikacija posmrtnih ostataka, kao ključni procesi u rješavanju slučajeva nestalih osoba, odvijaju se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi
- načelo nediskriminacije primjenjuje se i kod pogrebne skrbi o identificiranim osobama – Ministarstvo hrvatskih branitelja organizira pogrebnu skrb za sve identificirane osobe sukladno željama njihovih obitelji, a troškove pogreba snosi Republika Hrvatska;
- kada je riječ o nestalim i smrtno stradalim osobama iz nadležnosti Ministarstva hrvatskih branitelja, a čije obitelji prebivaju / borave na području drugih država (Bosne i Hercegovine, Republike Srbije), Ministarstvo hrvatskih branitelja omogućuje nadležnim tijelima tih država stručno promatranje svih radnji koje se odnose na traženje.

Uz traženje nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa iz svoje nadležnosti, Ministarstvo hrvatskih branitelja, sukladno ZONDR, poduzima mjere i aktivnosti radi rješavanja slučajeva državljana / građana Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Srbije nestalih na području Republike Hrvatske.

Aktivnost 3.4.2.

Vlada će razmotriti izmjene Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj: 52/13 i 94/14) radi otpisa tražbina fizičkim osobama.

Nositelji: Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AF

Tijekom 2023. Ured potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske održao je više sastanaka s nadležnim tijelima te je definiran okvir za prikladno rješavanje pitanja otpisa tražbina za fizičke osobe. Nakon razrade i usuglašavanja prijedloga nadležnih tijela, izrađen je prijedlog Odluke o otpisu tražbina troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj, tražbina s naslova naknade štete i drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj, u određenim postupcima. Odluku o otpisu tražbina troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj, tražbina s naslova naknade štete i drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj, u određenim postupcima Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 28. prosinca 2023.

Predmetnom Odlukom otpisuju se tražbine troškova parničnih postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj pravomoćnim presudama donesenim nakon 31. srpnja 2003., u postupcima pokrenutim na temelju Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija („Narodne novine“, broj: 117/03) i Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata („Narodne novine“, broj: 117/03), kao i nenaplaćene tražbine temeljem pravomoćnih presuda u regresnim parnicama za naknadu novčanih iznosa koje je Republika Hrvatska isplatila temeljem pravomoćnih presuda donesenih sukladno navedenim zakonima, a propisuje se i mogućnost otpisa drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj koje se odnose na Domovinski rat u određenim sudskim i upravnim postupcima.

Također se propisuje da se će se izvršiti povrat Republici Hrvatskoj dosuđenih i već naplaćenih tražbina iz navedenih postupaka. Za provedbu ove Odluke osniva se Povjerenstvo koje čine predstavnici Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva financija i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Otpisivanje postojećih dugova kao i povrat naplaćenih sredstava kroz ovrhe i dobrovoljna plaćanja troškova postupka ima izravne učinke na socijalnu uključenost i zaštitu izravnih i neizravnih stradalnika Domovinskog rata.

Aktivnost 3.4.3.

Vlada će osigurati potrebne mjere kako bi se uklanjanje ratnih ruševina, građevinskih ostataka i građevinskog otpada vodilo uz suglasnost vlasnika ruševine odnosno terena i uz sufinanciranje države i lokalne samouprave.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Državni inspektorat Republike Hrvatske

Rok provedbe: III. kvartal 2021.

– AM

Državni inspektorat Republike Hrvatske ukazuje na činjenicu da se navedena aktivnost odnosi i na uklanjanje ratnih ruševina te da su za uklanjanje ruševina zgrada nadležna upravna tijela jedinica lokalne samouprave odnosno komunalni redari. Naime, 1. siječnja 2014. stupio je na snagu Zakon o građevinskoj inspekciji („Narodne novine, br. 153/13), koji je još uvijek na snazi u dijelu koji se odnosi na nadležnost i postupanje komunalnih redara, a člankom 2. stavkom 4. Zakona određeno da je upravno tijelo nadležno obavljati poslove nadzora u vezi s ruševinama zgrada.

3.5. Učinkovito i nepristrano procesuiranje ratnih zločina

Aktivnost 3.5.1.

Poduzimanje svih potrebnih mjera radi unaprjeđenja procesuiranja svih ratnih zločina, neovisno o nacionalnosti počinitelja i žrtve. Razvijat će se regionalna suradnja kao važan preduvjet za učinkovito i nepristrano procesuiranje ratnih zločina, uključujući razmjenu predmeta i dokaza između tužilaštva respektivnih zemalja. Napravit će se dodatan iskorak u javnom osvješćivanju o počinjenim ratnim zločinima neovisno o identitetu žrtava i počinitelja, a s ciljem da se osnaži suočavanje s ratnim strahotama.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo pravosuđa i uprave navodi da u odnosu na aktivnosti dvaju Povjerenstava (izrada bilateralnog sporazuma o procesuiranju ratnih zločina i razmjena popisa optuženih i osuđenih osoba), Republika Srbija još uvijek nije odgovorila na poziv Republike Hrvatske (od 2019.) za održavanjem finalnog sastanka zajedničkog Povjerenstva koji bi trebao rezultirati sklapanjem bilateralnog sporazuma koji bi mogao riješiti otvorena pitanja po pitanju procesuiranja ratnih zločina. Povjerenstvo za razmjenu popisa se ne sastaje jer Republika Srbija smatra da nema potrebe za istim. Nadalje, suradnja između dvaju tužiteljstva postoji, ali još uvijek postoji veliki broj zahtjeva Državnog odvjetništva Republike Hrvatske na koje tužiteljstvo za ratne zločine Republika Srbije nije odgovorilo.

Predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjelovali su 18. studenog 2023. na regionalnoj konferenciji tužitelja o suradnji u predmetima ratnih zločina, koja se održala u Sarajevu uz potporu Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP).

3.6. Obnova osnovne komunalne infrastrukture

Aktivnost 3.6.1.

Poduzimanje svih mjera radi obnove i izgradnje vodovodne mreže na područjima koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima, kako bi omogućili da se svi krajevi Hrvatske ravnomjerno razvijaju te da svi državljani Republike Hrvatske imaju jednake uvjete u pogledu pristupa pitkoj vodi.

Nositelj: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, nadležni javni isporučitelji vodnih usluga i Hrvatske vode

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja i Hrvatske vode navode da su Planom upravljanja vodama za 2023. (izvorna sredstva Hrvatskih voda, sredstva iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti) osigurana sredstva za projektiranje, rekonstrukciju i izgradnju objekata vodovodne infrastrukture za niz projekata predviđenih ovom aktivnosti.

U Benkovcu je na projektima izgradnje vodoopskrbne mreže naselja Islam Grčki za cjevovod Vukšić – Prović realizirano 2.636.266,00 EUR. U Glini se gradi magistralni cjevovod Glina – Maja - Dragotina, a ove godine je realizirano 291.052,00 EUR. U Gospiću je u tijeku izgradnja cjevovoda naselja Široka Kula, a u 2023. realizirano je 507.204,00 EUR. U Gračacu i Srbu je za rekonstrukcije mjesne vodoopskrbne mreže u svrhu smanjenja gubitaka realizirano 120.000,00 EUR. U Lovincu je rekonstruirana mreža naselja Raduč vrijednosti 35.000,00 EUR, a u Donjem Lapcu vodovodna mreža naselja Doljani – Pajići vrijednosti 64.280,00 EUR.

Aktivnost 3.6.2.

Poduzimanje svih mjera radi obnove i izgradnje cesta, bez obzira da li se radi o državnoj, županijskoj, lokalnoj ili nerazvrstanoj cesti na područjima koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima kako bi omogućili da se svi krajevi Hrvatske ravnomjerno razvijaju

Nositelj: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ kroz tip operacije 7.2.2. „Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta“ bila prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija nerazvrstanih cesta u naseljima s najviše 5.000 stanovnika, a prihvatljivi korisnici su jedinice lokalne samouprave. Nadalje, u novom programskom razdoblju, u okviru Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027., kroz intervenciju 73.13. Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima, planiran je nastavak ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta. U prosincu 2023. objavljen je natječaj za intervenciju 73.13 Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima, za projekte izgradnje ili rekonstrukcije nerazvrstanih cesta.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i Hrvatske ceste navode da se obnova i izgradnja cesta provodi temeljem Programa građenja i održavanja javnih cesta kojeg donosi Vlada Republike Hrvatske. Hrvatske ceste predlažu i provode godišnje planove građenja i održavanja državnih cesta koji razrađuju projekte navedene u četverogodišnjem programu i posebnim aktima Vlade Republike Hrvatske.

Među projektima obnove i izgradnje cesta nalaze se i projekti na područjima obuhvaćenim ratnim stradanjima i razaranjima, koji se provode kontinuirano, dok su svi podaci vidljivi u tabličnom prikazu u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 3. – Tablični prikaz projekata rekonstrukcije javnih i nerazvrstanih cesta (Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Hrvatske ceste).*)

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi Program za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina. U 2023. godini u

okviru provedbe Programa odobrena su financijska sredstva za provedbu 25 projekata obnove i izgradnje cesta, za što je izdvojeno sveukupno 872.211,89 EUR na aktivnosti proračuna Poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (K680046).

Aktivnost 3.6.3.

Poduzimanje svih mjera radi završetka procesa elektrifikacije područja koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima kako bi svi državljani Republike Hrvatske imali jednake uvjete u pogledu elektroenergetske infrastrukture, a osobito nisko naponske mreže na područjima povratka, prognanika i izbjeglica, uz polugodišnje izvještavanje o napretku.

Nositelj: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Hrvatska elektroprivreda

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Hrvatska elektroprivreda navodi kako je u sklopu navedenih aktivnosti dosad izgradila preko 76 km niskonaponske mreže, 41 trafostanicu i preko 86 km dalekovoda. Proces elektrifikacije će se nastaviti i u narednom periodu.

U 2023., za proces elektrifikacije područja koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima sredstvima HEP d.d. je podmireno ukupno 7.058.340,00 EUR, bez PDV-a.

3.7. Unaprjeđenje socijalne i kulturne infrastrukture srpske nacionalne manjine

Aktivnost 3.7.1.

Vlada će podržati kupnju, izgradnju, dogradnju, obnovu i opremanje kulturnih centara za srpsku nacionalnu manjinu u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Vukovaru, Kninu i drugim mjestima za koje postoji potreba i za koje se izrade planovi u razdoblju trajanja Operativnog programa.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Tijekom 2023. nastavljene su aktivnosti na unaprjeđenju socijalne i kulturne infrastrukture srpske nacionalne manjine. Za podršku kupnji, izgradnji, obnovi i opremanju kulturnih centara za srpsku nacionalnu manjinu u Zagrebu (Srpski učenički dom), Srpske kulturne centre u Rijeci, Glini, Gračacu, Petrinji i Dvoru, kao i dovršetku rekonstrukcije i opremanja postojećeg objekta u Zagrebu, izdvojena su sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost proračuna Programi za nacionalne manjine (A513002) u iznosu od 8.834.440,97 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

Aktivnost 3.7.2.

Vlada će osigurati sredstva za obnovu i uređenje društvenih domova, posebno na područjima koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima, s obzirom na nerazvijenost općina u kojima živi veći dio pripadnici srpske zajednice, a na prijedlog izabranih predstavnika srpske nacionalne manjine.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Tijekom 2023. nastavljen je rad na obnovi i uređenju društvenih domova, posebno na područjima koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima. Za provedbu navedene aktivnosti iz Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost proračuna Programi za nacionalne manjine (A513002) utrošena su sredstva u iznosu od 764.381,50 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi Program za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina. U 2023. u okviru provedbe navedenog Programa odobrena su financijska sredstva za provedbu 9 projekata obnove i uređenja društvenih domova za što je izdvojeno sveukupno 272.364,66 EUR na aktivnosti proračuna Poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (K680046).

Ministarstvo kulture i medija navodi da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

3.8. Unaprjeđenje infrastrukture udruga i vijeća srpske nacionalne manjine

Aktivnost 3.8.1.

Vlada će podržati kupnju, izgradnju, dogradnju, obnovu i opremanje objekata i prostora udruga i vijeća srpske nacionalne manjine, uključivo kulturno-umjetničkih društava i sportskih klubova.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Za provedbu navedene aktivnosti iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost proračuna Programi za nacionalne manjine (A513002), utrošena su sredstva u iznosu od 2.189.148,39 EUR za kupnju dogradnju, obnovu i opremanje objekata i prostora udruga i vijeća srpske nacionalne manjine uključujući kulturno - umjetnička društva i sportske klubove. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

3.9. Pravo na odgoj i obrazovanje na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu

Aktivnost 3.9.1.

Vlada će podržati formiranje nastavničkog studija srpskog jezika i kulture u Zagrebu i Osijeku, studijskog programa na učiteljskim fakultetima za učitelje u programima na manjinskim jezicima i pismima, za model A kao najbrojniji (najviše odjeljenja, učenika i nastavnika) i za model C koji obuhvaća i nacionalnu grupu predmeta.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi da se stvaraju preduvjeti, analiziraju važeći propisi te se planiraju i održavaju aktivnosti i sastanci u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti. Slijedom navedenoga, kao i u prethodnom razdoblju nastaviti će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u realizaciji aktivnosti. Za pokretanje novih studijskih programa nadležna su visoka učilišta, uzimajući u obzir raspoloživa radna mjesta za novo zapošljavanje i potrebe tržišta rada.

Aktivnost 3.9.2.

Vlada će poduzeti potrebne mjere da sastav kombiniranih razrednih odjela ili odgojno-obrazovnih skupina (karakterističnih npr. za model C na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu) bude s učenicima od ne više od dva razreda.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano izdaje suglasnosti za ustroj nastave na srpskom jeziku i ćirilichnom pismu prema zahtjevima škola, uz uvažavanje najboljih interesa učenika, s ciljem kontinuiranog poboljšavanja kvalitete nastave i optimizacije broja učenika različitih razreda unutar odgojno - obrazovnih skupina.

Aktivnost 3.9.3.

Vlada će osigurati financiranje posebnih udžbenika ili drugih nastavnih materijala za rad u kombiniranim razredima prema modelu C te će opremiti škole potrebnim metodičko-didaktičkim materijalima (npr. za učenje ćirilichnog pisma ili geografije)

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano financira izradu udžbenika, dodatnih obrazovnih materijala i nabavku potrebnog metodičko - didaktičkog materijala za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina, a na temelju zahtjeva manjinskih izdavača ili predstavnika nacionalnih manjina.

Aktivnost 3.9.4.

Vlada će u proračunu osigurati sredstva za obnovu i opremanje škola u kojima se nastava izvodi na srpskom jeziku i ćirilicom po modelu A i modelu C.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi kako je odlukama ministra u 2023. Osnovnoj školi Vladimira Nazora, Daruvar isplaćen iznos od 15.996,21 EUR u svrhu podmirenja troškova uređenja i opremanja učionice za odvijanje nastave po modelu C, a Željezničko tehničkoj školi Moravice 25.881,25 EUR u svrhu podmirenja troškova izgradnje nadstrešnice prostora željezničke zbirke. Također, Karlovačkoj županiji u 2023. isplaćen je iznos od 81.850,00 EUR u svrhu nabave dva školska kombija namijenjena prijevozu učenika Osnovne škole Katarine Zrinski, Krnjak s ciljem ublažavanja posljedica migrantske krize na području mjesta Krnjak te podizanja razine sigurnosti učenika.

Utrošci, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023., aktivnost proračuna Kapitalne investicije (K579064), iznos: 123.727,46 EUR.

3.10. Kulturna autonomija i spomenička baština

Aktivnost 3.10.1.

U sklopu programa obnove uništenih ili oštećenih spomenika kulture i spomeničke baštine osigurat će se sredstva za obnovu spomenika značajnih za identitet srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, u suradnji s institucijama srpske zajednice.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

U 2023. godini Ministarstvo kulture i medija odobrilo je ukupno 64 programa na području zaštite kulturne baštine nacionalnih manjina, u ukupnom iznosu od 1.855.483,81 EUR. Sredstva za ove programe osigurana su u proračunu Ministarstva kulture i medija na aktivnosti Zaštitni radovi na nepokretnim spomenicima kulture (A565010).

- u okviru Zaštite nepokretnih kulturnih dobara odobreno je 40 programa koji se odnose na srpsku nacionalnu manjinu, u ukupnom iznosu od 1.046.452,94 EUR.
- na programe Nužnih radova obnove neprihvatljivih po pozivima financiranim iz Fonda solidarnosti EU (FSEU), a koje je moguće izvesti tijekom konstrukcijske obnove čiji se završetak financira iz nacionalnih sredstava kao nastavak financiranja iz Fonda solidarnosti EU u potresu oštećenih nepokretnih kulturnih dobara na nepokretnim kulturnim dobrima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj prouzročene potresom 28. i 29. prosinca 2020., odobreno je 706.880,50 EUR za 6 programa. Svi programi odnose se na srpsku nacionalnu manjinu.

- za programe Hitnih mjera zaštite na pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima na području više županija oštećenim vremenskom nepogodom u 2023. odobreno je 62.554,10 EUR za 6 programa, od kojih je 5 programa srpske nacionalne manjine (32.554,10 EUR).

Aktivnost 3.10.2.

Vlada će osigurati dodatna sredstva za adaptaciju vjerskih objekata važnih za identitet srpske nacionalne manjine, koji imaju status spomenika kulture, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica i Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u okviru provedbe Programa za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina u 2023. odobrilo je financijska sredstva za provedbu projekata Srpske pravoslavne Crkve - Manastir Bogorodice Trojeručice, Općina Krnjak te Crkvena općina Ilok, Grad Ilok za što je izdvojeno sveukupno 30.000,00 EUR na aktivnosti Regionalni razvojni projekti (K570341).

Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama navodi kako u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. u razdjelu 020 Vlada RH, pod šifrom 02091 Uredu Komisije za odnose s vjerskim zajednicama pored sredstava iz aktivnosti Poticaji prema Ugovorima Vlade Republike Hrvatske i vjerskih zajednica (A872003) nisu bila osigurana dodatna sredstva. (*Vidjeti Prilog 2. – Prikaz podataka Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama*)

Vežano uz navedenu aktivnost vidjeti i izvješće Ministarstva kulture i medija uz aktivnost 3.10.1

3.11. Međususedska suradnja

Aktivnost 3.11.1.

Vlada će predložiti osnivanje zaklade za promicanje dijaloga i suradnje između mladih Hrvata iz Srbije i mladih Srba iz Hrvatske te mladih iz dviju država općenito, u sferi kulture, obrazovanja i sporta.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Središnji državni ured za demografiju i mlade, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Rok provedbe: I. kvartal 2022.

– AM

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi da se stvaraju preduvjeti, analiziraju važeći propisi te se planiraju i održavaju aktivnosti i sastanci u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti. Slijedom navedenoga, kao i u prethodnom razdoblju nastavit će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u realizaciji aktivnosti.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske nije poduzimao aktivnosti s obzirom

da nedostaju detaljnije informacije o radu ove Zaklade te zadaćama koje bi ona ispunjavala. Predlažu se konzultacije s ostalim nositeljima ove aktivnosti te predstavnicima, odnosno zastupnicima hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u okviru svoje vanjskopolitičke nadležnosti i u kontekstu razvoja odnosa između dvije države, kao sunositelj ove aktivnosti daje načelnu podršku osnivanju Zaklade, ukoliko se uspješno pokrene inicijativa od strane nositelja.

Središnji državni ured za demografiju i mlade nije imao aktivnosti u ovom izvještajnom razdoblju.

Aktivnost 3.11.2.

Vlada Republike Hrvatske će poduzimati mjere za intenziviranje rada Mješovitog odbora za zaštitu manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije (MMO) te u okviru svoje nadležnosti osigurati provedbu mjera i preporuka za zaštitu nacionalnih manjina u dvjema državama, polazeći od bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina, s ciljem zaštite manjinskih prava te unaprjeđenja bilateralnih odnosa dviju država.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske navodi kako je posljednja, 8. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije (u daljnjem tekstu: MMO), održana 12. i 13. ožujka 2019. u Zagrebu i Pakracu, godinu dana nakon 7. sjednice, koja je održana 30. i 31. siječnja 2018. u Beogradu i Monoštoru, u planiranom i redovitom terminu. Na 8. sjednici razmatrala se provedba preporuka sa 7. sjednice te se raspravljalo o najvažnijim problemima i izazovima, ali i aktivnostima i postignućima predstavnika hrvatske i srpske manjine koje žive u dvjema državama. Nažalost, na 8. sjednici nije usuglašen i potpisan Zapisnik te se s usuglašavanjem nastavilo i nakon formalne sjednice. Budući da nakon parlamentarnih izbora održanih 2020., kao i izbora održanih 2022. u Republici Srbiji nisu imenovani supredsjedatelj i članovi MMO-a, te nisu bili imenovani predstavnici Republike Srbije s kojima bi se mogla održavati komunikacija i razvijati suradnja.

Parlamentarni izbori ponovo su održani u Republici Srbiji u prosincu 2023. te će se u dogledno vrijeme vidjeti hoće li srpska strana ovaj puta imenovati srpskog supredsjedatelja i članove MMO-a. S hrvatske strane, i nadalje postoji spremnost za suradnju, posebice zato što se rad u okviru MMO-a pokazao vrlo korisnim za unaprjeđenje položaja hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji, kao i srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. MMO predstavlja vrlo važan institucionalni okvir i učinkovit mehanizam za poboljšanje statusa nacionalnih manjina u državama u kojima žive, za osnaživanje njihovog položaja u društvu i povećanje razine ostvarenih manjinskih prava.

3.12. Povrat imovine

Aktivnost 3.12.1.

Vlada će s predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve surađivati s ciljem ubrzanja postupka povrata imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine svim legitimiranim pravnim i fizičkim osobama, vodeći računa o ravnopravnosti nositelja prava na povrat imovine, pa tako i vjerskim zajednicama.

Nositelj: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: IV. kvartal 2021.

– ANP

U prethodnom izvješću Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine navedeno je da se ova aktivnost ne provodi jer se postupci povrata imovine vjerskim zajednicama vode pred nadležnim upravnim odjelima u županijama.

4. OPERATIVNI PROGRAM ZA TALIJANSKU NACIONALNU MANJINU

4.1. Realizacija Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, s naglaskom na članak 3.

Aktivnost 4.1.1.

Provedba Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, potpisanog 1996. godine u Zagrebu, koji su ratificirali Hrvatski sabor i Talijanski parlament. U spomenutom Ugovoru posebnu važnost ima provedba članaka 2. i 3., koji se odnose na stečena prava talijanske nacionalne manjine i na njihovo postupno priznavanje na najvišoj razini na cijelom teritoriju na kojem su Talijani povijesno nastanjeni, te članka 4. koji govori o statusu organizacije Talijanske unije, a koja predstavlja sve pripadnike talijanske nacionalne manjine u Hrvatskoj kao i u Sloveniji.

Nositelj: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Sukladno Ugovoru između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina realiziraju se projekti u vezi s pripremom projektne dokumentacije za izgradnju novih dvorana u osnovnim školama Belvedere i Gelsi u Rijeci, dogradnju Osnovne škole S. Nikolo u Rijeci, nabavu namještaja i opreme za dječje vrtiće u Puli i Novigradu, sufinanciranje izgradnje dječjeg vrtića u Šišanu, nabavu novog vozila za Talijansku osnovnu školu G. Martuzzi u Puli u svrhu svakodnevnog prijevoza učenika te nabavu opreme za potrebe školskih laboratorija za Talijansku srednju školu u Bujama. Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), za navedene namjene doznačena su sredstva u iznosu od 1.275.700,00 EUR.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, nastavno na provedbu Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, kontinuirano usklađuje cjelokupnu bilateralnu

suradnju u okviru Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike (u daljnjem tekstu: KOM). Tijekom 2023. započeto je s pripremama za 6. sastanak KOM-a, koji će se održati 2024. u Republici Hrvatskoj. Također, tema manjina bila je razmatrana i na sastanku predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića s predsjednicom Vijeća ministara Italije Giorgijom Meloni, kao i na sastanku ministra vanjskih i europskih poslova Gordana Grlića Radmana s ministrom vanjskih poslova i međunarodne suradnje Italije Antonijem Tajanijem.

Aktivnost 4.1.2.

Osnažit će se suradnja s nadležnim institucijama u Republici Hrvatskoj i Talijanskoj Republici s ciljem realizacije dijela Sporazuma koji se odnosi na hrvatsku manjinu koja živi u Italiji, u duhu principa pacta sum servanda, kao i odgovornost Republike Hrvatske i Italije za realizaciju spomenutog ratificiranog Ugovora.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske podržava prijedlog da se Talijanskoj Republici predloži osnivanje Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbi Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina iako to nije predviđeno Ugovorom („Narodne novine“, Međunarodni ugovori, broj: 15/1997) i to na način kao što Republika Hrvatska već ima osnovane međuvladine mješovite odbore s Mađarskom, Republikom Srbijom, Republikom Sjevernom Makedonijom i Crnom Gorom. Nadalje, ističe se kako je potrebno pristupiti redefiniranju i poboljšanju Ugovora, posebice uzimajući u obzir važnost naglašavanja povijesne nazočnosti i opstojnosti Hrvata i u sjeveroistočnom dijelu Italije, u pokrajini Furlaniji – Julijskoj krajini.

Jednako tako, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske aktivno sudjeluje u radu Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova kontinuirano usklađuje cjelokupnu bilateralnu suradnju u okviru Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike te na bilateralnim sastancima s talijanskim dužnosnicima ističe potrebu za snažnijom zaštitom hrvatske manjine u Talijanskoj Republici.

Aktivnost 4.1.3.

Vlada će razmotriti status groblja u općinama i gradovima u kojima povijesno živi talijanska manjina, na način da se zaštiti višestoljetna prisutnost talijanske zajednice, s ciljem očuvanja kolektivnog pamćenja o povijesnoj prisutnosti Talijana na tim područjima.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Ministarstvo kulture i medija izvijestilo je da tijekom 2023. nije provodilo navedenu aktivnost.

4.2. Unaprjeđenje sustava financiranja udruga i ustanova talijanske manjine, posebice novinsko-izdavačke ustanove EDIT iz Rijeke

Aktivnost 4.2.1.

Vlada će osigurati potrebna financijska sredstava za izdavačku kuću EDIT iz Rijeke, Centar za povijesna istraživanja iz Rovinja, Talijansku dramu iz Rijeke i Talijansku uniju iz Rijeke, do razine potrebne za normalan rad tih ustanova i organizacije.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija izvijestilo je da su izdavačkoj kući Edit iz Rijeke doznačena sredstva u iznosu od 172.539,65 EUR koja su osigurana u okviru proračunske aktivnosti Potpora izdavačkoj kući Edit (A729024).

Savjet za nacionalne manjine je izvijestio kako je, sukladno Odluci o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., za sufinanciranje programa novinsko - izdavačke ustanove EDIT iz Rijeke odobren ukupan iznos od 1.054.700,00 EUR za četiri programa informiranja.

Temeljem Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina („Narodne novine“ Međunarodni ugovori, broj: 15/97) i Uredbe o objavi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o suradnji u području kulture i obrazovanja ("Narodne novine“ Međunarodni ugovori, broj: 1/09), Centru za povijesna istraživanja, Rovinj, za sufinanciranje programa odobren je iznos od 151.300,00 EUR, a Ustanovi Talijanska drama HNK Ivana pl. Zajca, Rijeka, iznos od 66.362,00 EUR.

Odlukom je udruzi Talijanska unija odobren ukupan iznos od 201.000,00 EUR za devet programa kulturnih manifestacija, od kojih 130.000,00 EUR temeljem Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina i Uredbe o objavi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o suradnji u području kulture i obrazovanja.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002) doznačena su sredstva u iznosu od 164.000,00 EUR za unaprjeđenje sustava financiranja udruga i ustanova talijanske manjine, posebice novinsko - izdavačke ustanove EDIT iz Rijeke. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Aktivnost 4.2.2.

Vlada će osigurati sredstva za izgradnju osnovne škole u Novigradu, i predškolske ustanove u Rijeci, te dovršiti rekonstrukciju školskog objekta u Bujama, u suradnji s Republikom Italijom te Istarskom županijom.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: 2021. – 2024.

– AF

Projekt je završen i građevina je u funkciji. U 2022. s proračunske aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja TALIJANSKA SŠ LEONARDO DA VINCI BUJE-REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA (K676064) za kapitalni projekt rekonstrukcije i dogradnje SŠ Leonardo da Vinci, Buje ukupno je utrošeno 973.599,11 EUR, od čega je Istarska županija sufinancirala iznos od 158.654,25 EUR.

Aktivnost 4.2.3.

Vlada će u suradnji sa zastupnikom talijanske nacionalne manjine podržati rad društvenih centara u jedinicama lokalne samouprave, prvenstveno gradovima koji će okupljati pripadnike talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Za provedbu navedene aktivnosti iz Državnog proračuna Republike Hrvatske s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), doznačena su sredstva u iznosu od 1.662.301,79 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

4.3. Pronalaženje fleksibilnih modela za otvaranje novih usmjerenja u školama s nastavom na talijanskom jeziku

Aktivnost 4.3.1.

U svim školama s nastavom na hrvatskom jeziku, u općinama i gradovima u kojima povijesno živi talijanska manjina, a koji su dvojezični, bit će poduzete mjere za uvođenje učenja talijanskog jezika kao predmeta od kojeg je izjavom učenika, odnosno roditelja moguće odustati u duhu članaka 2. i 3. spomenutog Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi kako se stvaraju preduvjeti, analiziraju važeći propisi te se planiraju aktivnosti i sastanci u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti. Slijedom navedenoga, kao i u prethodnom razdoblju, nastavit će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u realizaciji aktivnosti.

4.4. Unaprijedit će se rasprava o posebnom modelu državne mature za polaznike škola na talijanskom jeziku

Aktivnost 4.4.1.

Vlada će provesti analizu sustavnih problema do kojih dolazi prilikom provođenja državne mature za polaznike škola na talijanskom jeziku te predložiti smjernice za njihovo rješavanje, uz mogućnost uvođenja posebnog modela državne mature za talijansku nacionalnu manjinu kojim će talijanski jezik imati status materinskog i na temelju kojeg će ocjena ispita iz talijanskog jezika, u svim pravima koja proizlaze iz državne mature, biti tretirana kao ocjena hrvatskog jezika u školama s nastavom na hrvatskom jeziku, poštujući pri tome autonomiju sveučilišta. U dogovoru s roditeljima i učenicima omogućit će se izbor priznavanja ocjena hrvatskog, odnosno talijanskog jezika kao materinskog, prigodom bodovanja upisa u srednje škole s nastavom na talijanskom jeziku

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

U Republici Hrvatskoj, sukladno članku 12. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo i kao takav se uči u školskim ustanovama u Republici Hrvatskoj te se službeni jezik Republike Hrvatske polaže na državnoj maturi. Sukladno odredbama Pravilnika o polaganju državne mature („Narodne novine“, broj: 01/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21, 126/21 i 19/23), ispite obveznoga dijela čine ispiti iz sljedećih nastavnih predmeta: Hrvatskoga jezika, Matematike i stranoga jezika.

Prema članku 4. stavku 3. navedenoga Pravilnika, učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, u sklopu ispita obveznoga dijela državne mature, uz ispit iz hrvatskoga jezika, obvezno polažu ispit iz jezika nacionalne manjine na kojemu se školuju, a kao treći ispit, u sklopu ispita obveznoga dijela državne mature, biraju polagati ispit iz matematike ili iz stranoga jezika.

Navedena odredba članka 4. Pravilnika postojala je i u ranijim pravilnicima o polaganju državne mature („Narodne novine“, broj: 97/08 i 127/10) te se sukladno njoj i provodila. Prilikom donošenja izmjena i dopuna, odnosno novoga Pravilnika, Ministarstvo znanosti i obrazovanja je uvažavalo mišljenje i prijedloge predstavnika nacionalnih manjina i, u skladu s tim, sastavljalo odredbe prema kojima učenici, koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, imaju pravo polagati ispit iz jezika nacionalne manjine kao dodatni ispit u sklopu obveznoga dijela državne mature. Važno je naglasiti da se ispiti državne mature provode u isto vrijeme, s istim ispitnim

materijalima i na isti način za sve pristupnike u Republici Hrvatskoj te da svi pristupnici polažu ispite državne mature prema važećem Pravilniku o polaganju državne mature.

Visoka učilišta autonomno određuju uvjete upisa na studijske programe. Navedeno je uređeno Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), međunarodnim ugovorima te odredbama članka 4. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj: 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17) prema kojima akademska samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, između ostaloga, obuhvaća i utvrđivanje uvjeta upisa studenata.

Sukladno navedenome, ali i odredbama gore navedenoga Pravilnika te na temelju članka 82. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10-isp., 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20 i 151/22) Ministarstvo znanosti i obrazovanja zakonski je u mogućnosti propisati sadržaj, uvjete, način i postupak polaganja državne mature i ispita državne mature, no ne i gore navedene uvjete upisa na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj te se za isto potrebno obratiti Rektorskom zboru Republike Hrvatske.

Srednjoškolskim obrazovanjem svakome se pod jednakim uvjetima i prema njegovim sposobnostima, omogućava stjecanje kompetencija za uključivanje na tržište rada i nastavak obrazovanja na visokim učilištima. U skladu s time, ali i propisanim odredbama članka 22. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10-isp., 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20 i 151/22), pravo upisa u prvi razred srednje škole imaju svi kandidati nakon završenog osnovnog obrazovanja pod jednakim uvjetima, u okviru broja utvrđenog odlukom o upisu.

Opće odredbe za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole u Republici Hrvatskoj jednako vrijede za sve kandidate, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Sukladno odredbama članka 65. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), svakomu je dostupno, pod jednakim uvjetima, srednjoškolsko obrazovanje, u skladu s njegovim sposobnostima.

Nadalje, sukladno i odredbama članka 7. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 51/00 i 56/00), upis u školsku ustanovu, razredni odjel ili obrazovnu skupinu na jeziku i pismu nacionalne manjine obavlja se pod istim uvjetima kao i upis u školsku ustanovu s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu, u skladu s odlukom o upisu. To znači da su sve srednje škole u Republici Hrvatskoj dužne poštivati navedene ustavne, zakonske i druge odredbe te posebne propise kojima se izravno utvrđuju sadržaj, uvjeti, način i postupak provedbe izbora kandidata za upis u srednje škole.

Također, prema odredbama članka 7. stavka 4. Pravilnika o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole („Narodne novine“, broj: 49/15, 109/16, 47/17 i 39/22), za upis kandidata u gimnazijske programe i programe obrazovanja za stjecanje strukovne

kvalifikacije u trajanju od najmanje četiri godine, uz element iz stavka 1. ovoga članka vrednuju se i zaključne ocjene u posljednja dva razreda osnovnog obrazovanja iz nastavnih predmeta: Hrvatski jezik, Matematika i prvi strani jezik te triju nastavnih predmeta važnih za nastavak obrazovanja u pojedinim programima obrazovanja od kojih su dva propisana Popisom predmeta posebno važnih za upis koji je sastavni dio ovog Pravilnika, a jedan samostalno određuje srednja škola od obveznih nastavnih predmeta koji se uče u osnovnoj školi. Pravilnikom je propisano da je taj predmet, za programe koji se provode na jeziku i pismu nacionalnih manjina, u pravilu, nastavni predmet iz jezika nacionalne manjine (materinski jezik).

4.5. Priznavanje diploma stečenih u državama Europske unije

Aktivnost 4.5.1.

Vlada će priznati sveučilišne diplome i zvanja, koja su stečena u državama Europske unije, sukladno Zakonu o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija i Zakonu o reguliranim profesijama, te će omogućiti predavanje odgovarajućih predmeta u školama s programom na talijanskom jeziku i rad na talijanskom jeziku u općinama i gradovima u kojima povijesno živi talijanska manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2022. godine

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja prati postupak priznavanja i vrednovanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija u visokom obrazovanju sukladno Zakonu o priznavanju i vrednovanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija („Narodne novine“, broj: 69/22). Postupak provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje.

Zahtjev priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija radi pristupa i bavljenja reguliranom profesijom u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj mogu podnijeti državljani država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije, koji su stekli stručne kvalifikacije u državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj Konfederaciji, državljani država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije te trećih zemalja, koji su stručne kvalifikacije stekli izvan države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije, odnosno u trećim zemljama i državljani trećih zemalja koji su stekli stručne kvalifikacije u državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj Konfederaciji.

Osoba koja je stekla svoje zvanje izvan Republike Hrvatske, a želi se zaposliti u odgojno - obrazovnom sustavu u Republici Hrvatskoj, dužna je ishoditi Rješenje Ministarstva znanosti i obrazovanja kojim se priznaje inozemna stručna kvalifikacija, jer je zanimanje odgojitelj / učitelj / nastavnik / stručni suradnik (pedagog, logoped, knjižničar) u Republici Hrvatskoj regulirana profesija.

Prvi uvjet za priznavanje inozemne stručne kvalifikacije za rad u školama u Republici Hrvatskoj je da je osoba stekla svoju inozemnu visokoškolsku kvalifikaciju na akreditiranoj visokoškolskoj ustanovi što se provjerava s nadležnim ENIC/NARIC uredom Agencije za znanost i visoko

obrazovanje. Drugi korak je usporedba inozemnog studijskog programa s programima u Republici Hrvatskoj koji su uvjet za zapošljavanje u školama, a tu usporedbu provodi jedno od nadležnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj koje utvrđuje ima li bitnih razlika između inozemnog i hrvatskog programa. Svim podnositeljima zahtjeva u postupku priznavanja inozemne stručne kvalifikacije jednako se pristupa u tijeku rješavanja zahtjeva, bez obzira na nacionalnost ili boravište, sukladno navedenim zakonima, uz dosljednu primjenu kriterija za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

Slijedom navedenoga, podnositeljima zahtjeva koji pripadaju nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj, u ovom slučaju talijanskoj nacionalnoj manjini, koji su svoju inozemnu kvalifikaciju stekli na području države Europske unije, nakon provedenoga postupka u kojem nisu utvrđene bitne razlike između stručnih kvalifikacija podnositelja zahtjeva i stručnih kvalifikacija koje su propisane za obavljanje regulirane profesije u Republici Hrvatskoj, omogućava se pristup i bavljenje reguliranom profesijom iz sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj za koju su se osposobili u matičnoj zemlji, pod jednakim uvjetima koji vrijede za državljane Republike Hrvatske koji su svoju kvalifikaciju stekli završetkom odgovarajućega sveučilišnoga studija u Republici Hrvatskoj.

4.6. Priznanje istromletačkog i istriotskog narječja

Aktivnost 4.6.1.

Kandidatura uvođenja istromletačkog i istriotskog narječja u Registar nematerijalne baštine Republike Hrvatske

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: II. kvartal 2021. godine

- AP

Istro mletačko narječje upisano je Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Istromletačko narječje obuhvaća italomanske govore mletačkoga tipa u hrvatskoj i slovenskoj Istri te u manjem dijelu Istre koji se danas nalazi u granicama Republike Italije. Ono predstavlja materinski ili prvi jezik najvećega dijela pripadnika talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Ono se može definirati kao skup mletačkih govora kojima se govori u Istri. Istromletačko narječje pripada talijanskome kulturnom krugu, ali i specifičnom višejezičnom i višekulturnom jadranskom kulturnom krugu.

Aktivnost 4.6.2.

Vlada će podržati osnivanje i rad Centra za Istro-mletačko narječje. Centar će istraživati i čuvati narječje koje predstavlja materinski ili prvi jezik najvećega dijela pripadnika talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i zaštićeno je kulturno dobro.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- AM

Tijekom 2023. nastavljene su aktivnosti vezano uz osnivanje i rad Centra za Istromletačko narječje. Nastavljeni su radovi na obnovi Kuća Istrovenetskog narječja u Bujama, Galizani, i Šišanu, a koje

će biti u vlasništvu Unione Italiana Rijeka. Za navedene namjene osigurana su sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, s aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002), u iznosu od 406.000,00 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa Centra za Istromletačko narječje.

4.7. Kulturna autonomija u području medija

Aktivnost 4.7.1.

U suradnji s HRT-om, u duhu kulturne autonomije i Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, bit će vraćen status redakcije programima na talijanskom jeziku na radijskim postajama Pule i Rijeke. Predviđet će se mogućnost prikazivanja informativnog TV programa na talijanskom jeziku na lokalnim televizijama koje pokrivaju područje na kojem povijesno živi talijanska manjina.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Hrvatska radiotelevizija i lokalne televizije

Rok provedbe: III. kvartal 2022. godine

- AM

Vezano uz provedbu navedene aktivnosti Hrvatska radiotelevizija je izvijestila da će se o istoj raspravljati nakon što Vlada Republike Hrvatske usvoji plan konsolidacije rada i poslovanja te ustanove do svibnja 2024.

5. OPERATIVNI PROGRAM ZA ČEŠKU I SLOVAČKU NACIONALNU MANJINU

5.1. Nastavak postupka sklapanja Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike

Aktivnost 5.1.1.

Nadležna tijela Vlade nastavit će s postupkom identificiranja konkretnih područja na kojima bi se mogao dodatno unaprijediti status hrvatske manjine u Češkoj Republici i češke manjine u Republici Hrvatskoj te sukladno navedenim područjima nastaviti s inicijativom sklapanja Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- AM

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske navodi da je Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te na temelju Operativnih programa za nacionalne manjine za razdoblje 2017. - 2020. (aktivnost 5.1.1.), na sjednici održanoj 14. svibnja 2020. donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma

između Republike Hrvatske i Češke Republike o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u Češkoj Republici i češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Prijedlog Sporazuma upućen je češkoj strani 2020., međutim nakon sastanka održanog u lipnju 2022. češka strana je iznijela stav da nisu spremni na sklapanje pravno obvezujućeg sporazuma o obostranoj zaštiti manjina zbog kompliciranog unutarnjeg pravnog sustava i zbog mogućih budućih zahtjeva drugih 13 nacionalnih manjina koje žive u Češkoj, ali bi vrlo rado s Republikom Hrvatskom potpisali deklaraciju ili memorandum o razumijevanju. Hrvatska strana zaprimila je prijedlog predmetne Deklaracije / Izjave te se i tijekom 2023. vodila rasprava i vršile konzultacije nadležnih državnih tijela.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova navodi da je u ranijoj komunikaciji u pregovaračkom procesu oko sklapanja bilateralnog Sporazuma o uzajamnoj zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike, češka strana je zbog presedana koji bi navedeni sporazum mogao predstavljati u odnosu na druge nacionalne manjine u Češkoj, izrazila nesklonost potpisivanju bilateralnog dokumenta o zaštiti manjina u pravnom obliku sporazuma, Republika Hrvatska je u svrhu nastavka dobre suradnje i daljnjeg promicanja međusobne zaštite manjina izrazila načelnu spremnost za potpisivanje Deklaracije / Izjave o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u Češkoj i češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Nastavno na prijedlog teksta Deklaracije / Izjave koji je dostavila češka strana, tijekom 2023. nastavljeni su razgovori, odnosno konzultacije s nadležnim tijelima s ciljem postizanja odgovarajućeg napretka.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržava nastavak aktivnosti vezanih uz sklapanje odgovarajućeg međunarodnog akta između Republike Hrvatske i Češke Republike o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u Češkoj Republici i češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

5.2. Pokretanje postupka sklapanja bilateralnog Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Slovačke Republike

Aktivnost 5.2.1.

Vlada će nastaviti identificirati konkretna područja u kojima bi se mogao dodatno unaprijediti status hrvatske manjine u Slovačkoj Republici i slovačke manjine u Republici Hrvatskoj te sukladno navedenim područjima predložiti odgovarajući pravni instrument između dviju Vlade.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina navode da podržavaju pokretanje postupka za sklapanje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Slovačke Republike te je u okviru komunikacije sa slovačkom stranom i dalje uključen zastupnik češke i slovačke manjine u Hrvatskom saboru Vladimir Bilek.

5.3. Stvaranje i poboljšanje uvjeta za rad, te poštivanje i vrednovanje posebnosti predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola s nastavom na češkom i slovačkom jeziku, te ustanova iz sustava visokog obrazovanja

Aktivnost 5.3.1.

Vlada će razmotriti mogućnosti povrata dijela imovine Zaklade Rafaela Pavičeka te poboljšanja uvjeta za njen rad.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: 2021. – 2024.

– AN

Ministarstvo pravosuđa i uprave, kao drugostupanjsko tijelo, odlučuje u povodu izjavljenih žalbi na rješenja donesena u postupcima povrata oduzete imovine koji se vode sukladno Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine („Narodne novine“, broj: 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 98/19). Postupak po zahtjevu Zaklade Rafael Pavičeka radi povrata oduzete imovine u tijeku je pred prvostupanjskim tijelom (Grad Zagreb, Gradski ured za opću upravu i imovinsko - pravne poslove) u provedbi presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Poslovni broj Usž-3943/21-3 od 18. veljače 2022. i još nije okončan.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nema spoznaja o pokrenutoj inicijativi od strane predstavnika slovačke nacionalne manjine.

Aktivnost 5.3.2.

Vlada će, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzeti mjere iz svoje nadležnosti za osiguranje financijske potpore za obnovu, dogradnju, izgradnju, provedbu energetske učinkovitosti i opremanje predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i to: Češke osnovne škole „J. A. Komenski“, Daruvar, Češke osnovne škole „J. Ružička“, Končanica, područne škole Ivanovo selo, Češkog dječjeg vrtića „Ferda Mravenec“, Daruvar, područnih vrtića u Josipovcu Punitovačkom, Markovcu Našičkom i područnih vrtića u ostalim mjestima gdje žive pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine, Područne škole Markovac Našički - OŠ kralja Tomislava Našice i ostalih škola gdje se uči češki i slovački jezik te školske sportske dvorane u Hercegovcu.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: III. kvartal 2022. godine

– AD

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.- 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ bila prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija dječjih vrtića u naseljima s najviše 5.000 stanovnika. Također, u okviru Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike

Republike Hrvatske 2023. - 2027. kroz intervenciju 73.13 Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima planiran je nastavak ulaganja u dječje vrtiće u ruralnim područjima.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navodi kako je, u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026., u tijeku otvoren trajni poziv Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje osnovnih škola za potrebe jednosmjenskog rada i cjelodnevne škole u iznosu od 302.608.000,00 EUR kojim će se osigurati infrastrukturni i materijalni kapaciteti za prelazak osnovnih škola u jednu smjenu te za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture i provođenje cjelodnevne škole. Poziv je otvoren 7. kolovoza 2023. i projektni prijedlozi se zaprimaju do 31. srpnja 2024. Do danas su potpisana četiri Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. S obzirom da se radi o trajnom pozivu osnivači osnovnih škola svoje prijedloge mogu poslati do 31. srpnja 2024. Također, u pripremi je izmjena trajnog poziva na temelju dodatka NPOO kojim je osigurano dodatnih 1 mlrd. EUR za prelazak višesmjenskih škola u jednu smjenu i za dvorane jednosmjenskih škola.

U sklopu Programa Konkurentnost i kohezija (PKK) planira se objava Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava „Modernizacija ustanova za provedbu cjelodnevne škole u osnovnoškolskom obrazovanju“ u iznosu od 143.882.589,00 EUR kojim će se ulagati u modernizaciju matičnih osnovnoškolskih ustanova koje imaju organiziranu nastavu u jednoj smjeni, ali su im potrebne infrastrukturne prilagodbe i opremanje potrebnom opremom kako bi mogle započeti uvođenje modela cjelodnevne škole.

Aktivnost 5.3.3.

Vlada će podržati inicijativu osnivanja odsjeka slovakistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku, a koji je od iznimne važnosti za obrazovanje pripadnika manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Ministarstvo znanosti i obrazovanja održalo je sastanak s predstavnicima slovačke nacionalne manjine vezano uz osnivanje odsjeka slovakistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku. Analizirajući stanje upisa studenata na Katedru za slovački jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, zajednički je odlučeno da se trenutačno odustane od ove inicijative te će se razmotriti mogućnosti za naredno razdoblje.

Aktivnost 5.3.4.

Vlada će, u suradnji s Bjelovarsko-bilogorskom županijom, Gradom Daruvarom te susjednim jedinicama lokalne samouprave, poduzeti mjere iz svoje nadležnosti za osiguranje financijske potpore za izgradnju i opremanje učeničkog doma u Daruvaru kojeg koriste i učenici koji pohađaju nastavu na češkom jeziku (model B i C).

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: II. kvartal 2023. godine

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izvještava da su sredstva za realizaciju ovog kapitalnog projekta osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2024. u iznosu od 725.000,00 EUR te je isti uvršten u plan nabave Ministarstva znanosti i obrazovanja za 2024. Projektna dokumentacija je izrađena te su u tijeku pripreme radnje za raspisivanje postupaka javne nabave.

5.4. Unaprjeđenje uvjeta rada i sustava financiranja udruga i ustanova češke i slovačke nacionalne manjine, posebice Slovačkog centra za kulturu Našice i Novinsko – izdavačke ustanove Jednota Daruvar

Aktivnost 5.4.1.

Vlada će analizirati postojeći sustav financiranja udruga i ustanova češke i slovačke nacionalne manjine, posebice Slovačkog centra za kulturu Našice, Novinsko-izdavačke ustanove Jednota Daruvar i Etno kuća u Lipovljanima i Ivanovom selu, predložiti će trajan i održiv sustav financiranja, poduzeti odgovarajuće mjere za unaprjeđenje uvjeta rada te će poduprijeti projekte i osigurati sredstva za digitalizaciju arhiva na temelju javnog poziva, sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija je u 2023. kroz programe izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i opremanja kulturne infrastrukture financiralo program Saveza Čeha u Republici Hrvatskoj - Rekonstrukcija i dogradnja Češkog kulturnog centra u iznosu od 199.084,21 EUR.

Savjet za nacionalne manjine sukladno Odluci o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., za sufinanciranje programa novinsko - izdavačke ustanove JEDNOTA Daruvar odobren je ukupan iznos od 352.000,00 EUR za četiri programa informiranja i to za: tjednik „Jednota“, mjesečnik „Dětský koutek“ te 2 godišnjaka „Český lidový kalendář“ i „Pehled“.

Savjet za nacionalne manjine je Odlukom dodijelio Slovačkom centru za kulturu Našice za sufinanciranje programa iznos od 6.240,00 EUR za jedan program izdavaštva i dva programa kulturnih manifestacija.

Aktivnost 5.4.2.

Nakon stvorenih uvjeta za rad, u sastavni dio Slovačkog centra za kulturu Našice prebacit će se Središnja Knjižnica Slovaka, a u skladu s osnivačkim aktima Slovačkog centra za kulturu Našice, te će se osigurati sredstva za nesmetani rad SKC-a.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

5.5. Osnivanje i izgradnja Češkog centra za kulturu Daruvar

Aktivnost 5.5.1.

Nadležna tijela Vlade, u suradnji sa zastupnikom za češku i slovačku nacionalnu manjinu, utvrdit će potreban pravni i financijski okvir za izgradnju Češkog centra za kulturu u Daruvaru kako bi se osigurala sredstva za rekonstrukciju, dogradnju, uređenje i opremanja objekta ČKC-a, kao i sredstva za održivo funkcioniranje istog.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: 2021. – 2024. godina

– AP

Ministarstvo kulture i medija je u 2023. kroz programe izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i opremanja kulturne infrastrukture financiralo program Savez Čeha u Republici Hrvatskoj - Rekonstrukcija i dogradnja Češkog kulturnog centra u iznosu od 199.084,21 EUR.

Tijekom 2023. godine Savez Čeha u Republici Hrvatskoj poduzimao je aktivnosti vezano uz projekt izgradnje Češkog kulturnog centra u Daruvaru s edukativnim, kreativnim i stvaralačkim sadržajima koji će biti ustanovljen s ciljem očuvanja kulturne baštine Čeha u Hrvatskoj.

Za provedbu navedene aktivnosti izdvojena su sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002) u iznosu od 117.401,32 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

5.6. Obnova objekata češke i slovačke nacionalne manjine koji su oštećeni tijekom agresije na Republiku Hrvatsku. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara, te digitalizacija arhiva. Održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju češke i slovačke nacionalne manjine

Aktivnost 5.6.1.

Vlada će nastaviti s obnovom ratom oštećenih i razrušenih stambenih objekata češke i slovačke nacionalne manjine u skladu s Programom obnove.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: IV. kvartal 2022.

– AP

Vidjeti izvješće Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine pod aktivnosti 3.1.2.

Aktivnost 5.6.2.

Vlada će podupirati dovršetak već započetih aktivnosti te osigurati sredstva za obnovu, dogradnju i redovito funkcioniranje Kulturno obrazovanog centra „Tkon“ (Međunarodnog multikulturalnog centra za djecu i mlade) u vlasništvu čeških osnovnih škola.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: 2021. – 2024. godine

– AP

Tijekom 2023. nastavljen je rad na obnovi, izgradnji i redovitom funkcioniranju Kulturno - obrazovnog centra „Tkon“ (Međunarodnog multikulturalnog centra za djecu i mlade) u vlasništvu čeških osnovnih škola.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002), izdvojena su sredstva u iznosu od 4.027.360,12 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nije zaprimilo zahtjeve te nema saznanja o tijeku realizacije ove aktivnosti.

Aktivnost 5.6.3.

Vlada će poduzimati mjere iz svoje nadležnosti kako bi osigurala sredstva za održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju češke i slovačke nacionalne manjine

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ bila prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija društvenih domova / kulturnih centara u naseljima s najviše 5.000 stanovnika.

Aktivnost 5.6.4.

Vlada će poduzimati mjere za osiguranje primjerenih uvjeta za rad te podržati kupnju, izgradnju, dogradnju, obnovu i opremanje objekata i prostora udruga, institucija i vijeća češke i slovačke nacionalne manjine, uključivo kulturno-umjetničkih društava i sportskih klubova te objekata prikladnih za održavanje kampova učenja češkog i slovačkog jezika i kulture (Kulturno obrazovni centar Slovaka).

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), utrošena su sredstva u iznosu od 450.000 EUR za pokrivanje troškova radova na rekonstrukciji, dogradnji, uređenju i opremanju objekata i prostora u vlasništvu ili danih na korištenje udrugama i institucijama, vijećima češke nacionalne manjine te 1.434.962,28 EUR za navedene namjene slovačke nacionalne manjine. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na Aktivnosti 2.3.3.)

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine izvijestilo je da su u tijeku aktivnosti za pronalazak adekvatnog prostora za smještaj udruge Matice slovačke u Rijeci.

5.7. Poboljšanje uvjeta življenja u mjestima naseljenim pripadnicima češke i slovačke nacionalne manjine

Aktivnost 5.7.1.

Vlada će osigurati neophodna namjenska sredstva za pripremu tehničke dokumentacije, rekonstrukciju i izgradnju infrastrukturnih objekata na područjima i naseljima u kojima žive pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine, poput izgradnje sustava vodovoda i odvodnje (Aglomeracija Daruvar, Aglomeracija Končanica i drugih) obnove i izgradnje nogostupa (Ilok, Miljevci, Ljudevit Selo, Dežanovac, Našički Markovac i drugih), rasvjete (Jelisavac, Josipovac i Jurjevac Punitovački, Našički Markovac, Ilok, Hercegovac i drugi), izgradnje i obnovu nerazvrstanih i ostalih cesta (rekonstrukcije DC5 Grubišno Polje-Končanica-Daruvar, L3309-Jazvenik i drugih), željezničke infrastrukture (Vijadukt Krndija na pruzi Banova Jaruga – Daruvar i drugih), te ostale infrastrukture – višenamjenskih domova, kulturnih, vjerskih, sportskih te drugih dobrovoljnih organizacija u naseljima u kojim žive pripadnici češke i slovačke nacionalne manjine (Evangelička crkva - slovačka crkvena općina u Iloku, katolička crkva, mjesne crkve u Daruvaru, Končanici, Dežanovcu, Daruvarskom Brestovcu, Zavičajni muzej u Daruvaru).

Nositelj: Hrvatske vode, Hrvatske ceste, HEP, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo poljoprivrede; jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

U vezi s provedbom navedene aktivnosti Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja i Hrvatske vode navode sljedeće:

Daruvar

Radi promjene prvobitno planirane lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Daruvar, nužno je izraditi izmjenu dokumentacije za prijavu gradnje projekta „Razvoj vodno - komunalne infrastrukture aglomeracije Daruvar“ za financiranje sredstvima EU fondova. Projekt je potrebno revitalizirati te sagledati novo aktualno stanje na promatranom području i predložiti novo priuštivo i prihvatljivo tehničko rješenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Daljnji napredak projekta ovisi o pokretanju potrebnih aktivnosti od strane investitora Darkom vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Daruvar.

Končanica

Nakon što je u 2021. izrađeno tehničko rješenje, elaborat zaštite okoliša i idejni projekt sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja Končanica i Daruvarski Brestovac, u 2022. je izrađen glavni projekt III. faze sustava odvodnje Končanica – Daruvarski Brestovac. U 2023. je započela izrada glavnog projekta sustava odvodnje otpadnih voda i glavnog projekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u naselju Daruvarski Brestovac. Vrijednost predmetne projektne dokumentacije iznosi 50.660,00 EUR, a u 2023. uložena su sredstva u iznosu od 32.500,00 EUR, od toga Hrvatske vode 26.000,00 EUR, a Darkom vodoopskrba i odvodnja d.o.o. u iznosu od 6.500,00 EUR. Nastavak aktivnosti planiran je u 2024. godini.

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ kroz tip operacije 7.2.1. „Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda“ prihvatljiva izgradnja i/ili rekonstrukcija javnog sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u naseljima s najviše 2.000 stanovnika.

U okviru Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. - 2027. kroz intervenciju 73.13 Potpora javnoj infrastrukturi u ruralnim područjima planiran je nastavak ulaganja u javne sustave za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u ruralnim područjima.

Hrvatske ceste provode rekonstrukciju i izgradnju cestovne infrastrukture na područjima i naseljima u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina prema programima i planovima građenja i održavanja javnih cesta i u okvirima proračunskih ograničenja.

Projekt rekonstrukcije državne ceste DC5 Daruvar – Grubišno Polje, trenutno je u realizaciji po dionicama:

- a) izrada izvedbenog projekta obnove državne ceste D5 na dionici Veliki Zdenci – Daruvar, duljina dionice 15,2 km, za sada bez troškova;
- b) rekonstrukcija državne ceste oznake DC5, Grubišno Polje – Veliki Zdenci, duljine 4,94 km, radovi u izvođenju, ukupna ugovorena vrijednost radova 6.208.769,63 EUR (bez PDV-a), dok je u 2023. ukupno utrošeno 477.459,48 EUR. Radovi su započeli 2023. a planirani završetak radova je 15. prosinca 2024.

Svi navedeni radovi provedeni su i provode se u sklopu aktivnosti proračuna Investicijsko održavanje i rekonstrukcije državnih cesta (K 3011).

HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. odgovoran je za vođenje, razvoj, izgradnju i održavanje elektroenergetske distribucijske mreže, što ne uključuje izgradnju javne rasvjete koja je u nadležnosti i vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je u okviru:

- Programa za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (aktivnost Poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (K680046)) financiralo projekte: „Unaprjeđenje infrastrukture Općine Končanica“ u iznosu od 25.000,00 EUR, „Izgradnja pristupnih površina kod Doma Slovaka u Jurjevcu Punitovačkom“ – faza III u iznosu od 37.000,00 EUR, „Dogradnja dizala na zgradi gradske uprave“ Grada Grubišno Polje u iznosu od 20.000,00 EUR, „Povećanje energetske učinkovitosti zgrade općine Velika Pisanica“ u iznosu od 23.000,00 EUR te „Sanacija cestovnog jarka u ulici Nikole Tesle u Siraču“ u iznosu od 20.000,00 EUR;
- Programa održivog razvoja lokalne zajednice (aktivnost Razvoj potpomognutih područja (K549110)) financiralo projekte: „Uređenje okoliša oko vatrogasnog doma u Daruvarskom Brestovcu u iznosu od 25.000,00 EUR, „Uređenje okoliša i parkirališta društvenog doma u Golubinjaku“ u iznosu od 20.000,00 EUR, „Sanacija kolnog ulaza i parkirališta ispred mjesnog groblja u Josipovcu Punitovačkom, u iznosu od 40.000,00 EUR, „Uređenje potkrovlja zgrade DVD-a Velika Pisanica“ u iznosu od 25.000,00 EUR, „Sanacija i izgradnja nogostupa u ulici Zdenački gaj u Velikim Zdencima - I. faza“ u iznosu od 20.000,00 EUR, „Adaptacija društvenog doma u Siraču“ u iznosu od 32.000,00 EUR, „Rekonstrukcija pješačke staze u Ilovskom Klokočevcu“ u iznosu od 15.000,00 EUR te „Sanacija i modernizacija nogostupa u ulici Ignaca Franciškovića u Velikom Grđevcu - II. faza“ u iznosu od 38.000,00 EUR;
- Programa podrške regionalnom razvoju (aktivnost Regionalni razvojni projekti (K570341)) financiralo projekte: „Zgrada 'Školskog dispanzera doma zdravlja Bjelovarsko - bilogorske županije' ispostava Daruvar u gradu Daruvaru“ u iznosu od 55.000,00 EUR, „Konjički centar Daruvar I. faza“ u iznosu od 38.000,00 EUR te „Obnova župne crkve u Dežanovcu“ u iznosu od 15.000,00 EUR;
- Programa podrške brdsko - planinskim područjima (aktivnost Razvoj brdsko - planinskih područja (K758042)) financiralo projekt „Izgradnja dječjeg igrališta u Općini Sirač“ u iznosu od 22.000,00 EUR.

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

6. OPERATIVNI PROGRAM ZA MAĐARSKU NACIONALNU MANJINU

6.1. Provedba preporuka Mješovitog međuvladinog odbora za zaštitu mađarske manjine u Republici Hrvatskoj te hrvatske manjine u Mađarskoj

Aktivnost 6.1.1.

Vlada će osigurati pravne i financijske preduvjete za provedbu preporuka Hrvatsko-mađarskog međuvladinog odbora za uzajamnu zaštitu nacionalnih manjina (MOM) koje se odnose na mađarsku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: SDUHIRH) kontinuirano provodi i koordinira navedenu aktivnost s ostalim nadležnim institucijama i u skladu s preporukama iz Zapisnika sa sjednica međuvladinih mješovitih odbora, koje Republika Hrvatska ima temeljem potpisanog bilateralnog Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom. SDUHIRH, s obzirom na djelokrug rada, u svom proračunu nema stavku iz koje bi se pružala financijska potpora nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj.

Dana 7. prosinca 2022. u Budimpešti je uspješno održana 16. sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu prava nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske, na kojoj su se strane usuglasile o zadržavanju 53 preporuke koje se nalaze u fazi daljnje provedbe te o usvajanju 6 novih preporuka: sve iz područja obrazovanja, kulture i informiranja te niza općih pitanja. U listopadu 2023. SDUHIRH je započeo s pripremama za održavanje 17. sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske, a koja se planira održati u Republici Hrvatskoj 2024.

Savjet za nacionalne manjine u vezi s provedbom preporuka Međuvladinog mješovitog odbora izvješćuje o provedbi preporuke 45 koja se odnosi na osiguravanje stalne stavke u Državnom proračunu Republike Hrvatske za redoviti rad uredništva i izdavanje tjednika Új Magyar Képes Újság udruge Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, kao i za proizvodnju tv emisije “Dravataj”, navodeći da je medijski centar otvoren 2019. potporom hrvatske strane.

Sukladno preporukama, a temeljem Ugovora o financijskoj potpori za normativno financiranje uredništva na mađarskom jeziku za 2023. zaključenog sa udrugom Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, za normativno financiranje uredništva na mađarskom jeziku putem Savjeta za nacionalne manjine raspoređen je iznos od 159.267,00 EUR. Navedena sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. godinu bila su osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, aktivnost Normativno financiranje uredništva na mađarskom jeziku (A732007).

Također, sukladno Odluci o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023., udruzi Demokratska zajednica Mađara Hrvatske za programe koji proizlaze iz bilateralnog sporazuma raspoređen je, temeljem Ugovora o financijskoj potpori za 2023., iznos od 270.000,00 EUR za ostvarivanje programa kulturne autonomije. Navedena sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu bila su osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003).

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvo znanosti i obrazovanja sudjeluju u radu Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te hrvatske manjine u Mađarskoj te o realizaciji preporuka izvještavaju SDUHIRH. Molimo vidjeti i izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina pod aktivnosti 6.2.2.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine navelo je da 2023. nisu poduzimane aktivnosti s obzirom na to da je u 2021. s udrugom Mađarsko kulturno društvo „Ady Endre“ Magyar Kulturkor iz Zagreba sklopljen Ugovor o zakupu poslovnog prostora u Zagrebu, Martićeva 8, za razdoblje do 20. listopada 2024.

6.2. Unaprjeđenje infrastrukture obrazovnih institucija mađarske nacionalne manjine

Aktivnost 6.2.1.

Vlada će osigurati financijska sredstva za potrebitu obnovu i opremanje objekta Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u Osijeku (niskonaponska električna mreža, krovšte, dvorana za manifestacije, vrtić).

MZO osigurati će pravne i financijske preduvjete za zapošljavanje jednog stručnog suradnika – psihologa za 4 četiri osnovne škole na mađarskom jeziku prema A-modelu u Republici Hrvatskoj.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: IV. kvartal 2021

– **AF**

Aktivnost je finalizirana. U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu, na poziciji Ministarstva znanosti i obrazovanja, s aktivnosti Prosvjetno - kulturni centar Mađara – Izgradnja učeničkog doma (K676058), za potrebe uređenja građevine dječjeg vrtića i strojarskih instalacija Prosvjetno - kulturnog centra Mađara u Osijeku utrošeno je 301.878,03 EUR.

Aktivnost 6.2.2.

Vlada će osigurati pravne i financijske uvjete za izgradnju i opremanje nastavno-sportske dvorane pri OŠ Korod (Općina Tordinci, Vukovarsko-srijemska županija).

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: IV. kvartal 2022

– **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja izvještava da je u tijeku izrada projektne dokumentacije za izgradnju i opremanje nastavno - sportske dvorane pri Osnovnoj školi Š. Korod.

Za izradu projektne dokumentacije za novu nastavno - sportsku dvoranu u mjestu Korođ iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002), utrošena su sredstva u iznosu od 20.653,06 EUR.

6.3. Osiguravanje sredstava za dovršenje projekata koji su započeti u suradnji s Vladom Mađarske

Aktivnost 6.3.1.

Vlada će osigurati sredstva za dovršenje projekata koji su započeti u suradnji s Vladom Mađarske i to:

Osječko-baranjska županija:

- obnova reformatskih crkava u Kotlini (Općina Kneževi Vinogradi), Suzi (Općina Kneževi Vinogradi), Zmajevcu (Općina Kneževi Vinogradi) i Osijeku (Retfala)

- obnova katoličkih crkava u Podolju i Batini (oba Općina Draž)

Bjelovarsko-bilogorska županija:

- obnove reformatske crkve u Velikoj Pisanici (Općina Velika Pisanica).

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

6.4. Unaprjeđenje infrastrukture udruga mađarske nacionalne manjine

Aktivnost 6.4.1.

Vlada će podržati kupnju, izgradnju, dogradnju, obnovu i opremanje objekata i prostora udruga i vijeća mađarske nacionalne manjine, uključivo kulturno-umjetničkih društava i sportskih klubova, kao i kupovinu, izgradnju i opremanje objekta prikladnog za održavanje ljetnih kampova učenja mađarskog jezika i kulture.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnosti Programi za nacionalne manjine (A513002), utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 6.831.880,76 EUR za kupnju izgradnju, dogradnju i opremanje ljetnih kampova učenja mađarskog jezika i kulture u mjestu Pomer u Istri. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

6.5. Poboljšanje uvjeta života u mjestima naseljenim pripadnicima mađarske nacionalne manjine

Aktivnosti 6.5.1.

Vlada će osigurati pravne i financijske uvjete za izgradnju vodovodne mikromreže u Lugu (Općina Bilje) i Novom Bezdanu (Općina Petlovac) te obnovu niskonaponske električne mreže u Novom Bezdanu (Općina Petlovac).

Vlada će osigurati pravne i financijske uvjete za nastavak izgradnje kanalizacijske mreže prema naseljima Vardarac i Lug u Općini Bilje (Osječko-baranjska županija).

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja u suradnji s Hrvatskom elektroprivredom, Hrvatske vode i nadležni javni isporučitelji vodnih usluga

Rok provedbe: IV. kvartal 2022. godine

– AP

Hrvatske vode navode da su u 2023. za nastavak izrade projektne dokumentacije izgradnje kanalizacije naselja Lug i Vardarac osigurale sredstva u iznosu od 31.600,00 EUR, no s obzirom da od strane investitora Vodoopskrba d.o.o. Darda nije proveden postupak javne nabave, planirana sredstva nisu realizirana. U 2024. planiran je nastavak predmetnog projekta.

Za izgradnju vodovodne mreže naselja Novi Bezdani, Općina Petlovac, raspisan je postupak javne nabave te je nakon provedenog postupka javne nabave izvršen odabir izvođača radova – Izgradnja - VVK d.o.o. za graditeljstvo, Vinkovci. Odmah po odabiru krenulo se u realizaciju projekta. Izrađeni su izvedbeni projekt i elaborat regulacije prometa na kojeg je ishoda suglasnost. Izvršeno je polaganje 6.699,76 m cjevovoda PEHD DN 110 mm, te DN 90 mm i izvedeno je 111 kućnih priključaka. Realizirano je 580.000,00 EUR. Završetak investicije se predviđa do proljeća 2024. Izgradnjom navedenog cjevovoda omogućit će se priključenje stanovnika naselja Novi Bezdani na sustav javne vodoopskrbe.

Projekt izgradnje vodovodne mreže u Lugu, općina Bilje, prijavljen je u Nacionalni program oporavak i otpornost, mjera Program razvoja javne vodoopskrbe. Dana 29.11.2023. potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za navedeni projekt kojim je osigurano 255.379,62 EUR iz sredstava Hrvatskih voda. U tijeku je priprema dokumentacije za javno nadmetanje nakon čega će započeti radovi.

Hrvatska elektroprivreda izvještava kako je završena izgradnja niskonaponske mreže u cijelom naselju Novi Bezdani kao i izgradnja priključaka s nove mreže. Demontaža stare mreže na krovnim stalcima će biti moguća kada Općina Petlovac izgradi javnu rasvjetu na novoj mreži. U tijeku je ishoda izmjene građevinske dozvole radi promjene u tijeku gradnje (promijenjena pozicija jednog betonskog stupa koja je uzrokovala promjenu zahvata građevinske dozvole). Nakon dobivanja izmjene građevinske dozvole ishoda će se uporabna dozvola za niskonaponsku mrežu, što se očekuje u ožujku 2024.

7 OPERATIVNI PROGRAM ZA ALBANSKU, BOŠNJAČKU, CRNOGORSKU, MAKEDONSKU I SLOVENSKU NACIONALNU MANJINU

7.1. Razvoj i unaprjeđenje bilateralnih odnosa

Aktivnost 7.1.1.

S ciljem unaprjeđenja bilateralnih odnosa s Republikom Albanijom Vlada će pokrenuti postupak sklapanja bilateralnih sporazuma s Republikom Albanijom, u svrhu jačanja zaštite prava albanske nacionalne manjine i poboljšanja statusa pripadnika hrvatskog naroda u Republici Albaniji.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: III. kvartal 2023. godine

– AD

Glede sklapanja bilateralnih sporazuma s Republikom Albanijom u svrhu jačanja zaštite prava albanske nacionalne manjine, kao i za poboljšanje statusa hrvatskih građana u Albaniji, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u skladu s procjenom vanjskopolitičkog aspekta, kao i načela reciprociteta, smatra kako se nisu stekli uvjeti za njegovo sklapanje. Hrvati u Albaniji nisu nacionalna manjina (relativno mali broj – ukupno oko stotinu osoba), dok su status i prava pripadnika albanske nacionalne manjine regulirani u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11) u Republici Hrvatskoj kao i izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 05/14), u kojima se navodi kako se Republika Hrvatska ustanovljuje kao nacionalna država hrvatskoga naroda i država pripadnika nacionalnih manjina. Među navedenim nacionalnim manjinama koje se u Ustavu Republike Hrvatske taksativno navode je i albanska nacionalna manjina, a čijim se pripadnicima jamči ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti.

Aktivnost 7.1.2.

S ciljem unaprjeđenja bilateralnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Kosova, Vlada će pokrenuti postupak sklapanja bilateralnog sporazuma s Republikom Kosovo o zaštiti nacionalnih manjina, koji će doprinijeti da se pripadnicima nacionalnih manjina u Hrvatskoj i Kosovu osigura najviša razina pravne zaštite te očuvanje i razvitak njihovih nacionalnih identiteta.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: III. kvartal 2023. godine

– AM

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske navodi da se razmatra mogućnost pokretanje postupka za sklapanje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Kosovo.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova podržava sklapanje navedenog bilateralnog sporazuma u smislu razvoja i unapređenja bilateralnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Kosovo, a posebice u svjetlu teškog položaja pripadnika hrvatske nacionalne manjine na Kosovu.

Aktivnost 7.1.3.

S ciljem promicanja boljeg razumijevanja te upoznavanja umjetnosti, kulture i kulturne baštine hrvatskog i albanskog naroda, Vlada će pokrenuti postupak sklapanja programa o kulturnoj suradnji s Republikom Kosovo, na temelju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Kosova o kulturnoj suradnji.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: IV. kvartal 2023. godine

– AP

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa.

Aktivnost 7.1.4.

Vlada će razmotriti mogućnost sklapanja sporazuma o suradnji s Bosnom i Hercegovinom u okviru kojeg će jedan od ciljeva biti i unapređenje dobrosusjedskih odnosa, razvoj međunacionalne i međureligijske tolerancije i upoznavanje s bošnjačkom i hrvatskom poviješću, kulturama i običajima.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo kulture i medija, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: I. kvartal 2023. godine

– ANP

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, vezano uz aktivnost 7.1.4., podsjeća kako je Bosna i Hercegovina država tri konstitutivna naroda – Bošnjaka, Srba, Hrvata i ostalih. Svaki od tri konstitutivna naroda te ostali imaju svoju jedinstvenu i specifičnu povijesnu, kulturnu, vjersku i tradicijsku vrijednost koja, svojom raznolikošću i posebnošću obogaćuje opće svjetsko - kulturno naslijeđe.

Uvažavajući Ustavnu odredbu o konstitutivnosti naroda Bosne i Hercegovine te u cilju unapređenja dobrosusjedskih odnosa, predlaže se razmatranje mogućnosti sklapanja sporazuma o suradnji s Bosnom i Hercegovinom na drukčijim osnovama. Također, Republika Hrvatska ima niz potpisanih bilateralnih sporazuma o suradnji s Bosnom i Hercegovinom među kojima – s obzirom na temu aktivnosti 7.1.4. – se izdvaja Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o kulturnoj, prosvjetnoj i sportskoj suradnji, potpisan 18. prosinca 2002. Također, na Drugoj zajedničkoj sjednici Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 7. srpnja 2017. godine u Sarajevu, potpisan je niz važnih bilateralnih sporazuma, ugovora i memoranduma te Zajednička izjava Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova kontinuirano radi na unaprjeđenju dobrosusjedskih odnosa s Bosnom i Hercegovinom. Kroz programe koje provode Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i druga tijela državne uprave podržavaju se projekti na području infrastrukture, prometne

povezanosti, zdravstva, obrazovanja i kulture. S obzirom da je ugovorni okvir za suradnju između dvije zemlje već visoko razvijen, potrebno je staviti naglasak na jaču provedbu postojećih ugovora. U svakom slučaju, eventualni novi međudržavni ugovor trebao bi ravnopravno obuhvaćati sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini, kao i ostale građane.

7.2. Osnivanje ustanova albanske manjine te centra za povijesna istraživanja

Aktivnost 7.2.1.

Vlada će pokrenuti postupak sklapanja bilateralnog sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Kosova o osnivanju Muzeja Hrvata u Janjevu i sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Albanije o osnivanju Hrvatskog doma u Albaniji te o osnivanju Albanskog centra za povijesna istraživanja u Zagrebu.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo kulture i medija i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: III. kvartal 2023. godine

– AM

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske suglasan je s prijedlogom sklapanja bilateralnog sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Kosovo o osnivanju Muzeja Hrvata u Janjevu.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, u smislu daljnjeg razvoja dobrih odnosa između dviju država kao i podupiranja Hrvata u Republici Kosovo, može dati podršku glede osnivanja Muzeja Hrvata u Janjevu. No, pokretanje inicijative za sklapanje bilateralnog sporazuma o osnivanju Muzeja Hrvata u Janjevu nije u nadležnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Također, vezano uz sklapanje sporazuma o osnivanju Hrvatskog doma u Albaniji i Albanskog centra za povijesna istraživanja u Zagrebu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova ističe kako je inicijativu za sklapanje sporazuma prethodno potrebno usuglasiti. Elementi kao i prijedlozi s obrazloženjima glede pokretanja takvog sporazuma za sada nisu poznati niti iznijeti Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.

7.3. Pronalazak modela za osiguravanje prostora ili izgradnje novih objekata za ustanove albanske i slovenske manjine

Aktivnost 7.3.1.

Vlada će poduzeti mjere za osiguranje prostora za rad Albanskog kulturnog i obrazovnog centra – Albanskog doma u Zagrebu, kao i mogućnost financijske potpore njegovu opremanju i funkcioniranju, u skladu s propisima koji reguliraju financijsku potporu ustanovama nacionalnih manjina i Zakonom o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo kulture i medija i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: II. kvartal 2023.

– AP

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), utrošena su sredstva kapitalnih donacija u iznosu od 1.420.134,05 EUR za kupnju, izvođenje građevinskih radova, unutarnje uređenje i opremanje nekretnine u Zagrebu koja će se zvati Albanski Centar u Zagrebu i biti će u vlasništvu Unije zajednice Albanaca u Republici Hrvatskoj. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa.

Aktivnost 7.3.2.

Vlada će razmotriti otkup ili darovanje prostora Kulturno prosvjetnog društva Slovenski dom u Zagrebu.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo kulture i medija i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: II. kvartal 2023.

– AP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine navodi da je u tijeku rješavanje predmeta po zahtjevu udruge Kulturno prosvjetno društvo Slovenski dom Zagreb iz Zagreba za kupnju poslovnog prostora u Zagrebu, Masarykova 13, površine 170,55 m².

Zakonom o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 155/23) propisano je da će Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine za nekretnine koje na dan stupanja na snagu toga Zakona koriste organizacije civilnog društva, donijeti odluku o sklapanju ugovora o zakupu s tim korisnicima na rok od pet godina, pod uvjetom da su uredno ispunjavali sve obveze iz osnova korištenja navedenih nekretnina, a koji rok se može produžiti na daljnji rok od pet godina, slijedom čega će se Slovenskom domu, ukoliko ispunjava zakonske uvjete ponuditi i sklapanje ugovora o zakupu.

Aktivnost 7.3.3.

Vlada će poduzimati mjere za osiguranje primjerenih uvjeta za rad te podržati kupnju, izgradnju, dogradnju, obnovu i opremanje objekata i prostora udruga, institucija albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine, uključivo kulturno- umjetničkih društava i sportskih klubova.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002) utrošena su sredstva kapitalnih donacija za osiguranje primjerenih uvjeta za rad, obnovu i opremanje prostora članica

Unije Albanaca u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 432.900,00 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Relevantni objekti financirani iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), navedeni su uz točku 7.3.1.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je 12. svibnja 2022. sklopilo s udrugom Nacionalna zajednica Crnogoraca Rijeka, ugovor o zakupu poslovnog prostora u Rijeci, Križanićeva 2, predmet kojeg je poslovni prostor na prvom katu u vlasništvu Republike Hrvatske površine 123,17 m², koji navedena udruga već koristi, a koji se daje u zakup za iznos zakupnine u iznosu od 122,61 EUR uvećano za iznos PDV-a. Ugovor o zakupu sklopljen je na određeno vrijeme, za razdoblje od 12. svibnja 2022. do 12. svibnja 2025.

U 2023. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je s Klubom albanskih žena Kraljica Teuta, Zagreb, Ilica 35, sklopilo 23. ožujka 2023. Ugovor o zakupu poslovnog prostora, za poslovni prostor u Zagrebu, Ilica 35, površine 68,84 m², za razdoblje do 1. travnja 2028.

U 2023. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je s Bošnjačkom nacionalnom zajednicom Hrvatske, Zagreb, Ilica 54 i Bošnjačkom nacionalnom zajednicom za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, Zagreb, Ilica 54, 30. lipnja 2023. sklopilo Ugovor o zakupu poslovnih prostora u Zagrebu, Ilica 54, za poslovne prostore u Zagrebu, Ilica 54, površine 60,67 m² i 179,53 m², za razdoblje do 27. srpnja 2028.

7.4. Unaprjeđenje uvjeta djelovanja postojećih vjerskih institucija i pronalazak adekvatnih rješenja za izgradnju novih sakralnih objekata

Aktivnost 7.4.1.

Vlada će, sukladno Zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica, uvažavajući činjenicu da je izgradnja obrazovno sakralnog objekta od iznimnog značenja za očuvanje vjere, jezika, kulture, tradicijskih običaja i nacionalnog identiteta općenito, podupirati unaprjeđenje uvjeta djelovanja Albanske katoličke misije „Majka Terezija“ te će poduzeti mjere za osiguranje zemljišta za eventualnu izgradnju sakralnog objekta, u suradnji s Zagrebačkom nadbiskupijom

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Rok provedbe: III. kvartal 2023. godine

– AD

Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama navodi kako u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. u razdjelu 020 Vlada RH, pod šifrom 02091 Uredu Komisije za odnose s vjerskim zajednicama pored sredstava iz aktivnosti Poticaji prema Ugovorima Vlade Republike Hrvatske i vjerskih zajednica (A872003) nisu bila osigurana dodatna sredstva. (Vidjeti Prilog 2. – *Prikaz podataka Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama*)

Aktivnost 7.4.2.

Vlada će sukladno Zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica, osigurati sredstva za dovršetak vjerskog objekta važnog za makedonsku nacionalnu manjinu. Vlada će osigurati sredstva za adaptaciju objekata nacionalnih manjina koji imaju status spomenika kulture, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

(Makedonska pravoslavna Crkva u Republici Hrvatskoj)

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: IV. kvartal 2022. godine

– AD

20. svibnja 2023. posvećen je novoizgrađeni vjerski objekt Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj Sv. Zlata Meglenska u na adresi Nova cesta 176, Zagreb.

Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama navodi kako u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. u razdjelu 020 Vlada RH, pod šifrom 02091 Uredu Komisije za odnose s vjerskim zajednicama pored sredstava iz aktivnosti Poticaji prema Ugovorima Vlade Republike Hrvatske i vjerskih zajednica (A872003) nisu bila osigurana dodatna sredstva. (*Vidjeti Prilog 2. – Prikaz podataka Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama*)

Ministarstvo kulture i medija izvijestilo je da tijekom 2023. nije bilo prijavljenih programa.

7.5. Suradnja između Ministarstva hrvatskih branitelja i udruga albanskih branitelja u Republici Hrvatskoj

Aktivnost 7.5.1.

Vlada će poduzet aktivnosti s ciljem pronalaženja adekvatnog mjesta za postavljanje i financiranje spomen ploče poginulim Albancima hrvatskim braniteljima za vrijeme Domovinskog rata u Zagrebu kojim bi se odala počast za 87 poginulih Albanaca hrvatskih branitelja, 304 ranjenih, 229 umirovljenih vojnih invalida odnosno 200 branitelja koji su branili Vukovar, u suradnji s gradom Zagrebom

Nositelji: Ministarstvo hrvatskih branitelja

Rok provedbe: I. kvartal 2023. godine

– ANP

U Izvješćima o provedbi Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. – 2024. prethodnih godina, a temeljem očitovanja Ministarstva hrvatskih branitelja, zaključeno je da navedena aktivnost nije potrebna.

Vežano za navedenu aktivnost Ministarstvo hrvatskih branitelja izvještava da je i u 2023. (u razdoblju od 14. veljače do 14. travnja) provelo Javni poziv za sufinanciranje izgradnje, postavljanja ili uređenja spomen - obilježja žrtvama stradalim u Domovinskom ratu. Isti Javni poziv se objavljuje kontinuirano od 2008. te će se objaviti i u 2024. Prihvatljivi prijavitelji na Javni

poziv su udruge iz Domovinskog rata ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prilikom prijave na Javni poziv dužni su podnijeti cjelokupnu propisanu natječajnu dokumentaciju i udovoljiti propisanim uvjetima Javnog poziva.

7.6. Uspostava sveučilišnih katedri za bosanski i crnogorski jezik

Aktivnost 7.6.1.

Vlada će podržati inicijativu osnivanja katedre za bosanski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a koji je od iznimne važnosti za obrazovanje pripadnika manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023. godine

– AN

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nije zaprimilo zahtjev niti ima saznanja o pokrenutoj inicijativi od strane predstavnika bošnjačke nacionalne manjine za osnivanje katedre za bosanski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Uprava za nacionalne manjine analizira važeće propise te planira aktivnosti i sastanke u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti.

Aktivnost 7.6.2.

Vlada će podržati inicijativu osnivanja katedre za crnogorski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a koji je od iznimne važnosti za obrazovanje pripadnika manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2023. godine

– AN

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nije zaprimilo zahtjev niti ima saznanja o pokrenutoj inicijativi od strane predstavnika crnogorske nacionalne manjine za osnivanje katedre za crnogorski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Uprava za nacionalne manjine analizira važeće propise te se planira aktivnosti i sastanke u cilju provjere mogućnosti realizacije navedene aktivnosti.

8.a) OPERATIVNI PROGRAM ZA ROMSKU NACIONALNU MANJINU

8.1. Donošenje i provedba Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine te unaprjeđivanje rada Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana

Aktivnost 8.1.1.

Vlada će donijeti novi Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine te će kontinuirano unaprjeđivati rad Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana kroz povećanje financijskih sredstava do iznosa od 2.000.000 HRK (265.445,61 EUR) ili u skladu s potrebama za provedbu Plana.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je 30. rujna 2022. pokrenuo postupak izrade Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027., za 2023. - 2025. godinu te je osnovana Radna skupina za izradu nacrta navedenih dokumenata koja je obuhvatila članove iz redova predstavnika tijela državne uprave, predstavnika romske nacionalne manjine, organizacija civilnog društva i akademske zajednice. Tijekom prve polovice 2023. provedene su završne aktivnosti – bilateralni sastanci, izrada finalne verzije dokumenta te javno savjetovanje. Vlada Republike Hrvatske je na 259. sjednici, održanoj 25. listopada 2023., donijela Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2023. – 2025. (u daljnjem tekstu: Akcijski plan). Akcijski plan prati strukturu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) te se sastoji od 24 mjere i 58 aktivnosti koje služe za ostvarenje sedam posebnih ciljeva - tri horizontalna cilja (Borba protiv diskriminacije antiromskog rasizma i diskriminacije; Smanjivanje siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se smanjio društveno - ekonomski jaz između Roma i opće populacije i Poticanje participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u javne institucije) i četiri sektorska cilja (Učinkovit i jednak pristup kvalitetnom, uključivom obrazovanju; Učinkovit i jednak pristup kvalitetnom, održivom zapošljavanju; Poboľšano zdravlje i učinkovit i jednak pristup kvalitetnim uslugama zdravstvene skrbi te Učinkovit i jednak pristup prikladnom desegregiranom stanovanju i osnovnim uslugama). U odnosu na prethodni Akcijski plan za razdoblje od 2021. do 2022. godine, u novom je dokumentu broj aktivnosti povećan za 8, a za provedbu Akcijskog plana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. osigurana su sredstva u iznosu od 7.344.260,00 EUR za 2023., a u projekcijama za 2024. 9.130.058,00 EUR te 8.578.338,00 EUR za 2025., što ukupno čini 25.052.656,00 EUR.

Vlada Republike Hrvatske je na 130. sjednici održanoj 4. svibnja 2023. usvojila Izvješće o provedbi Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje za razdoblje od 2021. do 2027., za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće). Izradu Izvješća koordinirao je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a u Državnom proračunu Republike Hrvatske za provođenje Akcijskog plana u 2022. godini na pozicijama nadležnih tijela i nositelja mjera utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 5.092.722,61 EUR, od čega je 106.398,73 EUR sredstava Europskog socijalnog fonda.

Treba istaknuti kako su komplementarne mjere znatnog opsega i uloženi sredstava provedene i u okviru Operativnih programa nacionalnih manjina 2021. - 2024. (u daljnjem tekstu: Operativni program) (6.149.585,56 EUR u 2022. u odnosu na 2.180.502,00 EUR u 2021.), osobito Operativnog programa romske nacionalne manjine pri čemu je provedba bila usmjerena na područnu i lokalnu razinu. Svakako valja istaknuti kako su, primjerice, u 2016. ukupno utrošena sredstva iznosila 3.204.640,00 EUR, dok su u 2022. provedbom Akcijskog plana i Operativnih programa ukupno utrošena sredstva iznosila 11.242.308,17 EUR, odnosno u razdoblju 2016. - 2022. godine sredstva su uvećana više od 350 %.

Opseg aktivnosti i iskorištenih sredstva Državnog proračuna govore u prilog kontinuiranoj predanosti Vlade Republike Hrvatske za poduzimanje aktivnosti kojima se poboljšava položaj

romske nacionalne manjine i smanjivanje jaza između romske zajednice i većinskog stanovništva Republike Hrvatske.

Osnaživanje horizontalne i vertikalne koordinacije te kapaciteta za praćenje provedbe Nacionalnog plana nastavljeno je dinamičnim radom Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) kao i Radne skupine Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana. Povjerenstvo je tijekom 2023. umjesto planirane četiri održalo devet sjednica: 31. siječnja, 17. veljače, 15. svibnja, 24. srpnja, 31. srpnja, 25. rujna, 26. listopada, 20. studenoga i 15. prosinca 2023. Također, umjesto planirana četiri, tijekom 2023. održano je i deset sastanaka Radne skupine Povjerenstva: 27. siječnja, 16. veljače, 8. svibnja, 19. srpnja, 28. srpnja, 22. rujna, 21. listopada, 23. listopada, 10. studenoga i 14. prosinca 2023.

Između ostaloga, na sjednicama Povjerenstva je raspravljano o provedbi Godišnjeg programa za poboljšanja uvjeta življenja pripadnika romske nacionalne manjine za 2022. i 2023. godinu, pravu pripadnika romske nacionalne manjine na službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine u Općini Orehovica, o nastavku saniranja postojećih ilegalnih odlagališta otpada u romskim naseljima, kontinuiranog odvoza otpada te izgradnje potrebne komunalne infrastrukture sukladno aktivnosti 8.5.9. u Operativnim programima, preporukama Ureda za unutarnju reviziju (Revizija procesa izvršenja proračuna u okviru podskupine 381 - Tekuće donacije), relevantnim inicijativama španjolskog predsjedanja EU, zaključcima Vijeća EU o poboljšanju stambenog položaja Roma koji žive u segregiranim naseljima te 16. Europskoj platformi za Rome.

Na 20. sjednici Povjerenstva održanoj 30. listopada 2023. Povjerenstvo je donijelo nove Kriterije za utvrđivanje financijske pomoći za poboljšanje uvjeta i kvalitete života pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Kriteriji) koji omogućuju još jasniju i transparentniju dodjelu proračunskih sredstava. Kriteriji su usklađeni s Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, a navode i kako će raspodjeli sredstava udrugama u 2024. prethoditi javni poziv ili natječaj, uključujući i prateću evaluaciju prijave, što će dodatno doprinijeti javnosti i transparentnosti rada Povjerenstva.

Tijekom 2023. Povjerenstvo je raspodijelilo sredstva u ukupnom iznosu od 550.930,12 EUR, odnosno 224,3 % više nego u 2022., kada je raspodijelilo 245.537,20 EUR. Najveće povećanje je bilo za jednokratnu financijsku pomoć fizičkim osobama te je u 2023. Povjerenstvo odobrilo 52 zamolbe za jednokratnu financijsku pomoć fizičkih osoba u ukupnom iznosu od 138.340,62 EUR, dok je u 2022. Povjerenstvo odobrilo 26 takvih zamolbi u ukupnom iznosu od 47.088,91 EUR, odnosno dvostruko veći broj zamolbi uz trostruko (293,79 %) veća financijska sredstva. Sredstva su isplaćena s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Nacionalni plan za uključivanje Roma 2021. - 2027. (A513041).

Najveći broj pomoći je pružen kućanstvima za sanaciju šteta nakon vremenskih nepogoda, kako izravno fizičkim osobama tako i kroz suradnju, odnosno projekte područnih i lokalnih samouprava, pri čemu su osobitu potporu dali djelatnici područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

8.2. Unaprjeđenje pitanja obrazovanja, socijalne integracije, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja

Aktivnost 8.2.1.

Vlada će razmotriti mogućnosti i poduzeti potrebne mjere s ciljem iznalaženja rješenja za zapošljavanje pripadnika romske nacionalne manjine u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima postoji potreba suradnje lokalnih vlasti s romskom zajednicom radi koordinacije aktivnosti bitnih za romsku nacionalnu manjinu, u skladu s ciljevima Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AP

Ministarstvo pravosuđa i uprave navodi da se u skladu s postojećim zakonskim okvirom, pripadnici nacionalnih manjina, pa tako i romske nacionalne manjine, mogu pozivati na pravo prednosti pri zapošljavanju u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za koje je nadležno Ministarstvo pravosuđa i uprave. Zapošljavanje koje se ne bi provodilo u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj: 86/08, 61/11, 04/18 i 112/19) nije u nadležnosti ovog Ministarstva.

Hrvatski zavod za zapošljavanje izvještava kako se procjenjuje da su krajem prosinca 2023. evidentirane ukupno 3.484 nezaposlene osobe romske nacionalne manjine što čini 3,03 % od ukupne nezaposlenosti u Hrvatskoj. Naime, Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti te se broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje prema prebivalištu, temeljem poznavanja romskog jezika ali i po izjavi osobe tijekom savjetovanja ako se želi izjasniti kao pripadnik romske nacionalne manjine. Otežavajući faktor je i činjenica da se pripadnici romske nacionalne manjine različito izjašnjavaju. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci radi utvrđivanja točnog broja nezaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine kako bi se mogli uključiti u programe koji su namijenjeni za njihovo uključivanje na tržište rada.

U razdoblju od siječnja do prosinca 2023. iz evidencije nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ukupno je zaposlena 741 pripadnik romske nacionalne manjine, od toga bez mjera aktivne politike zapošljavanja 283 osobe. Značajnu ulogu u zapošljavanju Roma ima i poticajno zapošljavanje i obrazovanje, odnosno uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja jer su one namijenjene teže zapošljivim osobama odnosno osobama koje imaju neki od faktora otežanog zapošljavanja kao što su dugotrajna nezaposlenost, niska razina obrazovanja, osobe bez kvalifikacija i bez radnog iskustva, zdravstvene poteškoće i slično.

Hrvatski zavod za zapošljavanje nema utjecaja na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kod zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina niti donošenja sistematizacije radnih mjesta kojima će se to regulirati.

Aktivnost 8.2.2.

Vlada će osigurati povećanje sredstava za mjeru javnih radova za pripadnike romske nacionalne manjine, kao i omogućiti produljenje navedene mjere s 18 na 36 mjeseci.

Nositelji: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Hrvatski zavod za zapošljavanje svake kalendarske godine provodi Program javnog rada. Mjera javni radovi privremena je mjera društvenog karaktera za zapošljavanje teže zapošljivih skupina. Pritom se naglašava da je mjera Javni rad aktivacijska mjera, a što znači da glavna svrha nije zapošljavanje, nego aktivacija osoba koje su najugroženije na tržištu rada jer zbog dugotrajne nezaposlenosti ili nekih drugih osobnih osobina ili socioekonomskih uvjeta života dugo nisu sudjelovali u svijetu rada ili su pak otežano zapošljivi na otvorenom tržištu rada. Cilj je ove mjere kratkotrajno aktivirati takve osobe, uključiti ih u određene društveno korisne aktivnosti radi njihovog osnaživanja, kao i pružiti im privremenu financijsku podršku kako bi se nakon završetka javnog rada uključile u zaposlenost.

Uvjetima i načinima korištenja sredstava za provođenje mjera u 2023. propisani su uvjeti mjere javni rad, kojima je definirano da osoba ne može ponovno biti uključena u potporu javni rad 12 mjeseci nakon prestanka trajanja mjere javni rad za tu osobu. U mjeru javnih radova tijekom 2023. novouključeno je 310 osoba.

Mjera Javni radovi provodi se u skladu s dodijeljenim kvotama po županijama za tekuću godinu za neprofitne i proračunske korisnike. Kvota za pripadnike romske nacionalne manjine je planirana na temelju raspoloživih financijskih sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske – pozicija Akcijski plan za uključivanje Roma (A689027).

U 2023. ukupno su utrošena sredstva u iznosu od 1.432.898,20 EUR za intervenciju Javni rad (pozicija proračuna Akcijski plan za uključivanje Roma (A689027)).

Aktivnost 8.2.3.

Vlada će u sklopu Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali (za naredno razdoblje) osigurati provedbu natječaja za financiranje aktivnosti kojima će se nastaviti poticati i razvijati uključivo obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja je tijekom 2023. sudjelovalo u pripremama poziva za novo financijsko razdoblje 2021. - 2027. te je, između ostaloga, planirana objava otvorenog poziva „Potpora obrazovanju djece i učenika romske nacionalne manjine“ kojim će se, s ciljem povećanja socijalne uključenosti i integracije učenika pripadnika romske nacionalne manjine u odgojno-obrazovni sustav, financirati različite aktivnosti. Ukupna alokacija za poziv iznosi 1.900.000,00 EUR, a planirani početak provedbe navedenog poziva je školska godina 2024/2025.

Kao nastavak aktivnosti projekta „Uključivanje Roma - Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih prema nacionalnim manjinama financiranim sredstvima Europskog socijalnog fonda, faza I“ planirano je ugovaranje projekta pod nazivom „Jednakost, uključivanje, participacija i integracija Roma (obrazovanje i faza II)“. Projektne aktivnosti uključuju nastavak promocije predškolskog obrazovanja i prevencije napuštanja srednjoškolskog obrazovanja putem kampanje „Pokreni kotač znanja“, kao i terenskog rada s romskim stanovništvom tj. roditeljima i djecom. Nadalje, projekt će uključivati i aktivnosti usmjerene osnaživanju kapaciteta stručnih osoba za integrativan rad u području obrazovanja putem istraživačko - publicističkih i edukativnih aktivnosti usmjerenih stručnjacima u području obrazovanja, od predškolske dobi nadalje.

U 2023. su provedene pripremne aktivnosti Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina s relevantnim dionicima, vijećima i predstavnicima romske nacionalne manjine, predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, civilnog društva i akademske zajednice.

8.3. Unaprjeđenje zakonodavnog okvira

Aktivnost 8.3.1.

Vlada će pri izmjeni i dopuni Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj razmotriti prijedlog zastupnika romske nacionalne manjine i romske zajednice da se deklariranim pripadnicima romske nacionalne manjine omogući pravo korištenja neradnog dana, 8. travnja u povodu Svjetskog dana Roma.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Rok provedbe: IV. kvartal 2023.

– AM

Ministarstvo pravosuđa i uprave izvještava kako izmjene, odnosno dopune Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 110/19) nisu bile sadržane u Planu zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2022., odnosno 2023., a nisu sadržane niti u Planu zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2024.

Aktivnost 8.3.2.

Vlada će pri donošenju Zakona o socijalnoj skrbi razmotriti prijedloge zastupnika romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru.

Nositelji: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Rok provedbe: II. kvartal 2021. godine

– AF

Hrvatski sabor je na sjednici 28. lipnja 2023. donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj: 71/2023-1177). Pri kreiranju Zakona su uzeti u obzir svi pristigli komentari, uključujući prijedloge zastupnika romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru te vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine s kojima se održavaju redovite konzultacije.

Aktivnost 8.3.3.

Vlada će u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kontinuirano unaprjeđivati uvjete rada Vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine na razini općina, gradova i županija uključujući osiguranje i opremanje adekvatnog prostora za rad istih ili kupovinu poslovnih prostora ili njihove izgradnje.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

U članku 28. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11) propisano je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju sredstva za rad vijeća nacionalnih manjina, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, a mogu osigurati i sredstva za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine. Sredstva za ostvarivanje određenih programa vijeća nacionalnih manjina mogu se osigurati i u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Nastavno na navedeno, sredstva za rad vijeća osiguravaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru svog samoupravnog djelokruga i financijskih mogućnosti.

Podatke o navedenom financiranju Ministarstvo pravosuđa i uprave prikuplja svake godine od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave putem uspostavljenog e-Sustava te o tome izvještava u okviru Izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina. Prikupljanje podataka za 2023. je u tijeku.

Putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, tijekom 2023. godine za su/financiranje pripreme i provedbe projekata jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je odobreno 5 zamolbi (sufinanciranje nastavka projekta "Jačanje kompetencija nacionalnih manjina na području Općine Darda", sufinanciranje sanacije štete na stambenim objektima nastalim zbog prirodne nepogode – Palanjek, Sisak, opremanje društvenog doma – Beli Manastir, nabava opreme za vokalno instrumentalnu skupinu – Osnovna škola Macinec te Gradu Slavonski Brod sufinanciranje prijevoza učenika od naselja Josip Rimac do Osnovne škole Huga Badalića), ukupne vrijednosti 143.536,43 EUR (isplaćeno s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Nacionalni plan za uključivanje Roma 2021. - 2027. (A513041)).

8.4. Unaprjeđivanje uvjeta rada Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "Kali Sara"

Aktivnost 8.4.1.

Vlada će osigurati sredstva za uređenje/izgradnju prostora Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" i Romskog edukacijsko-kulturnog centra na adresi Pavla Hatza 23/5 i 23/3 u Zagrebu, te će u suradnji s Gradom Zagrebom riješiti imovinsko-pravna pitanja vezana za Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" s ciljem da se Savezu taj prostor dodijeli u dugoročni najam ili da se Savezu prostor daruje ili osigura pravo otkupa.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano.

- AP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je 25. veljače 2021. sklopilo sa udrugom Savez Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ iz Zagreba, Ugovor o zakupu poslovnih prostora u Zagrebu, Pavla Hatza 23/3 i 23/5, predmet kojeg je 1/3 poslovnih prostora u vlasništvu Republike Hrvatske površine 163,03 m² i 367,65 m², koji se daju u zakup za iznos zakupnine u iznosu od 117,39 EUR uvećanim za iznos PDV-a. Ugovor o zakupu sklopljen je na određeno vrijeme za razdoblje od 14. siječnja 2021. do 14. siječnja 2026.

Sredstva za provedbu aktivnosti nisu osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003).

Aktivnost 8.4.2.

Vlade će kontinuirano podržavati aktivnosti i rad Središnje knjižnice Roma u Republici Hrvatskoj.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Sredstva za provedbu aktivnosti nisu osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003).

Podaci Ministarstva kulture i medija vezani uz provedbu aktivnosti prikazani su u prilogu ovoga Izvješća (*Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.*).

Aktivnost 8.4.3.

Vlada će kontinuirano podržavati rad "KALI SARA HRVATSKA" radija te osiguravati sredstva za kontinuirano programsko djelovanje radija, posebno putem Nacionalnog plana oporavka.

Nositelj: Ministarstvo kulture i medija, Savjet za nacionalne manjine, Agencija za elektroničke medije

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Savez Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ je tijekom 2023. provodio različite aktivnosti u sklopu Romskog edukacijsko - kulturnog centra u okviru kojeg su se održavale tribine, savjetovanja izložbe, koncerti, igraonice i radionice za djecu i mlade s različitim edukativnim sadržajima kao i posebni programi pomoći u učenju. U cilju informiranja pripadnika romske nacionalne manjine održavan je program radio stanice „Radio Kali Sara Hrvatska" na kojem se redovito emitirala emisije o romskim običajima i kulturi te romska glazba.

Sredstva za provedbu aktivnosti nisu osigurana u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 02021 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003).

Aktivnost 8.4.4.

Vlada će osigurati financijska sredstva za kupovinu zemljišta te izgradnju, uređivanje, opremanje i obnovu na istom objektu za održavanje ljetnih i zimskih edukacijskih seminara za pripadnike romske zajednice iz Republike Hrvatske i inozemstva.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je poduzelo sve potrebne aktivnosti za pronalazak pogodne lokacije, zemljišta na obali, za potrebe udruge Savez Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“, u svrhu izgradnje Europskog romskog kulturnog centra. Utvrđeno je da Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine u svom portfelju nema pogodnu nekretninu za realizaciju projekta Izgradnja Europskog romskog kulturnog centra, a o čemu je udruga Savez Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ obaviještena.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002), u svrhu provedbe navedene aktivnosti utrošena su sredstva u iznosu od 3.359.980,51 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

8.5. Uređenje, urbanizacija i legalizacija romskih naselja

Aktivnost 8.5.1.

Vlada će provoditi intervencijske planove za unaprjeđenje životnih uvjeta i unaprjeđenja infrastrukture u romskim naseljima i područjima naseljenim Romima, uključujući i ona koja su iznad IV. stupnja razvijenosti, i kada njihov broj ne prelazi 5 % udjela u ukupnom stanovništvu putem nacionalnih i EU sredstava.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Fond za zaštitu okoliša, putem Javnih poziva i Javnih natječaja iz područja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, sufinancira projekte i programe u kojima sudjeluju jedinice lokalne i regionalne samouprave u kojima žive i pripadnici nacionalnih manjina te na taj način sudjeluje u unaprjeđenju životnih uvjeta i unaprjeđenju infrastrukture u romskim naseljima i područjima naseljenim Romima.

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru natječaja koji se provode iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. kod većine tipova operacija definiran kriterij odabira stupanj razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojem se ulaganje provodi sukladno indeksu razvijenosti te su se bodovi dodjeljivali na način da se prednost na natječajima davala ulaganjima / projektima koji dolaze iz najnerazvijenijih jedinica lokalne samouprave, ali su se bodovi dodjeljivali i ulaganjima na području jedinica lokalne samouprave koji su razvrstani od V. do VIII skupine.

U budućem financijskom razdoblju (2023. - 2027.) planirano je, gdje je primjenjivo, putem intervencija iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske definirati kriterije kojima će se poticati ulaganja prema indeksu razvijenosti.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je u sklopu Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima (Specifični cilj 9b1, OPKK 2014. - 2020.) provelo projekt „Kuće u Romskom naselju“, Općina Darda (izgradnja 87 stambenih jedinica). Ugovor za predmetni projekt sklopljen je u rujnu 2019. te je dodijeljeno 4,6 milijuna EUR bespovratnih sredstava. Projekt je završio s provedbom u svibnju 2023. te je za isti, s proračunske aktivnosti K680034, isplaćeno ukupno 4,07 milijuna EUR bespovratnih sredstava (tijekom 2023. isplaćeno je 26.058,29 EUR).

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi i Program za unaprjeđenje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine u 2023. U okviru Programa je u 2023. financirano 17 projekata namijenjenih unapređenju infrastrukture na područjima naseljenim Romima u ukupnom iznosu od 611.182,95 EUR na aktivnosti Program za unaprjeđenje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine (K680054).

U okviru Programa za poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (aktivnost Poboljšanje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina (K680046)) Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je financiralo 3 projekta u ukupnom iznosu od 75.000,00 EUR.

Aktivnost 8.5.2.

Vlada će kao posebnu kategoriju izdvojiti područja naseljena pripadnicima romske nacionalne manjine te će u tom smislu uskladiti Zakon o regionalnom razvoju, Strategiju regionalnog razvoja sukladno zaključcima Povjerenstva za praćenja provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Nadležna tijela u izvještajnom razdoblju nisu provodila navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.5.3.

Vlada će uskladiti zakonsku regulativu, Operativne programe i druge strateške dokumente kako bi sredstva iz europskih i drugih dostupnih međunarodnih fondova usmjerila ka razvoju područja naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine u predstojećoj europskoj financijskoj perspektivi.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: kontinuirano

- AD

Ministarstvo poljoprivrede navodi kako je u okviru natječaja koji se provode iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. kod većine tipova operacija definiran kriterij odabira stupanj razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojem se ulaganje provodi sukladno indeksu razvijenosti te su se bodovi dodjeljivali na način da se prednost na natjecajima davala ulaganjima / projektima koji dolaze iz najnerazvijenijih jedinica lokalne samouprave, ali su se bodovi dodjeljivali i ulaganjima na području jedinica lokalne samouprave koji su razvrstani od V. do VIII skupine.

U budućem financijskom razdoblju (2023. - 2027.) planirano je, gdje je primjenjivo, putem intervencija iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske definirati kriterije kojima će se poticati ulaganja prema indeksu razvijenosti.

Aktivnost 8.5.4.

Vlada će nastaviti projekt legalizacije, izmjene prostornih planova, unaprjeđenje infrastrukture i urbanizacije romskih naselja te u slučajevima u kojima to nije moguće provesti stambeno zbrinjavanje romskih obitelji i izgradnju novih objekata te kupnju i preuređenje postojećih zgrada za stambeno zbrinjavanje i integraciju romskih obitelji.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: kontinuirano

- AD

Tijekom 2023. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine provelo je dva javna poziva za dodjelu financijske potpore za unaprjeđenje prostornog uređenja područja naseljenog Romima. Javni pozivi objavljeni su 14. srpnja 2023. i 16. studenoga 2023. na mrežnim stanicama Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine. Prihvatljivi podnositelji zahtjeva u svrhu dodjele financijske potpore bile su jedinice lokalne samouprave koje prema Popisu stanovništva iz 2021. imaju više od 1 % pripadnika romske nacionalne manjine, a prihvatljive aktivnosti su izrada prostornih planova i projektno - tehničke dokumentacije (idejni projekt, glavni projekt, parcelacijski elaborat i druga tehnička dokumentacija) za potrebe ishoda

akata za gradnju. Ugovori o dodjeli financijske potpore sklopljeni su s 13 jedinica lokalne samouprave, a u sljedećoj godini nastaviti će se sufinanciranje izrade prostorno - planske i projektne dokumentacije koja će doprinijeti unaprjeđenju prostornog uređenja područja naseljenih Romima.

Tablica 4 - Prikaz odobrenih projekata i dodijeljenih iznosa

Podnositelj zahtjeva		Naziv projekta	Ugovorena vrijednost izrade dokumentacije s PDV-om (EUR)
1.	OPĆINA PRIBISLAVEC	Izrada Geodetskog elaborata u svrhu formiranja gradilišta u k.o. Pribislavec	4.000,00
2.	GRAD GRUBIŠNO POLJE	Projektno-tehnička dokumentacija za rekonstrukciju nerazvrstane ceste NC 1000015, ul. Stalovica u Grubišnom Polju	7.034,00
3.	GRAD ĐURĐEVAC	Projektna dokumentacija kružnog toka u naselju Stiska	8.063,00
4.	OPĆINA NEDELIŠĆE	Izrada idejnog i glavnog projekta rekonstrukcije nerazvrstane ceste TR598 od državne ceste DC208 do naselja Parag u duljini od oko 600 m	11.597,00
5.	OPĆINA MALA SUBOTICA	Izrada projektne dokumentacije za Društveni dom u Piškorovcu	23.625,00
6.	GRAD ČAKOVEC	Dodatna dokumentacija za realizaciju Glavnog projekta uređenja prometnica u naselju Kuršanski Lug-Kuršanec	8.912,00
7.	OPĆINA PETRIJANEC	Izrada geodetskih elaborata izvedenog stanja za nerazvrstane ceste u k.o. Vratno, u svrhu rješavanja imovinsko-pravnih odnosa	19.325,00
8.	OPĆINA ĐELEKOVEC	Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju Doma kulture „Pajo Kanižaj“	16.467,00
9.	OPĆINA PETERANEC	Izrada projektne dokumentacije za uređenje trga Frana Galovića u naselju Peteranec	5.583,00
10.	OPĆINA HLEBINE	Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju prometnice od ulice Matije Gupca do Komatnice	3.988,00
11.	OPĆINA MALI BUKOVEC	Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju općinske zgrade Općine Mali Bukovec	9.849,00
12.	OPĆINA DOMAŠINEC	Izrada II. ciljanih izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Domašinec	5.184,00
13.	OPĆINA PETLOVAC	Izrada projektno-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju zgrade javne namjene – Dječji vrtić u Petlovcu	9.092,00
UKUPNO			132.719,00

Financijska sredstva za prihvatljive aktivnosti u iznosu od 132.719,00 EUR isplaćena su iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023., razdjel 076, glava 07605 Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, aktivnost Prostorno uređenje područja naseljenih Romima (A576199), stavka 3631 - Tekuće pomoći unutar opće države.

Nadalje, tijekom 2023., a u cilju pripreme Godišnjeg programa unapređenja životnih uvjeta romske nacionalne manjine za 2024., održano je nekoliko radnih sastanaka s predstavnicima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savezom Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“, predstavnicima vijeća romske nacionalne manjine i predstavnicima Općine Petlovac. Kao rezultat uspješne suradnje i uz prethodnu suglasnost Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027., izrađen je Godišnji program unapređenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine u romskom naselju Torjanci (Osječko - baranjska županija, Općina Petlovac) za 2024., (KLASA: 371-01/23-01/946, URBROJ: 531-13-23-4 od 19. prosinca 2023.) koji predviđa izgradnju šest obiteljskih kuća u naselju Torjanci, Općina Petlovac tijekom 2024. radi stambenog zbrinjavanja romskih obitelji i urbanizacije toga naselja.

Također, u Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine vodi se predmet po zahtjevu Grada Čakovca za darovanje nekretnina koje u naravi čine Romsko naselje Kuršanec, u svrhu provođenja Operativnih programa Vlade Republike Hrvatske za romsku nacionalnu manjinu. Dopisom od 24. veljače 2021. Grad Čakovec je naveo da su se od 2017. izmijenile okolnosti i da više ne postoje razlozi za tada predloženi način stambenog zbrinjavanja romske nacionalne manjine Romskog naselja Kuršanec posredstvom Grada Čakovca između Republike Hrvatske i stanovnika naselja te pritom povukao zahtjev za darovanje predmetnih nekretnina u svrhu stambenog zbrinjavanja pripadnika romske nacionalne manjine, a s obzirom na to da je dovršen pretežiti broj postupaka legalizacije u naselju. Grad Čakovec je stoga predložio da se pripadnicima romske nacionalne manjine zemljišta namijenjena za formiranje građevinskih čestica ili već formirane građevinske čestice prenesu u vlasništvo na temelju pojedinačno podnesenih zahtjeva svakog stjecatelja zemljišta zasebno, a da se Gradu Čakovcu bez odgode prenesu u vlasništvo šest nekretnina koje čine postojeće ulične koridore, u odnosu na koje je Grad Čakovec tijekom 2018. pozvan dostaviti pravomoćnu lokacijsku dozvolu u svrhu nastavka rješavanja imovinsko - pravnih odnosa uličnog koridora, kao i preostalu neophodnu dokumentaciju, dok osobe koje su na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske nelegalno izgradile objekte i ozakonile ih rješenjem o izvedenom stanju, trebaju ishoditi rješenje o utvrđivanju građevne čestice i podnijeti zahtjev za neposrednu kupnju zemljišta na kojem je izgrađen legalizirani objekt, a o čemu se Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine očitovalo dopisom (KLASA: 940-01/20-03/5122, URBROJ: 531-09-02-03/01-21-3). Sukladno odredbama Zakona o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske („Narodne novine”, broj: 155/23) zahtjevi za neposrednu kupnju zemljišta na kojem je izgrađen legalizirani objekt podnose se i o zahtjevima odlučuje Grad Čakovec. Grad Čakovec je ishodio lokacijsku dozvolu za zahvat u prostoru infrastrukturne namjene - formiranje uličnih koridora nerazvrstanih cesta romskog naselja Kuršanec i oborinske odvodnje te dostavio Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine zahtjev za davanje suglasnosti na geodetski elaborat za potrebe provođenja promjena u katastru zemljišta izrađen u svrhu provedbe lokacijske dozvole. Uvidom u dostavljeni geodetski elaborat vidljivo je da je elaboratom obuhvaćeno, osim šest nekretnina za koje je Grad Čakovec zatražio rješavanje imovinskopravnih odnosa, još 46 nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske za koje nije dostavljen zahtjev za rješavanje imovinskopravnih odnosa niti je dostavljena

potrebna dokumentacija. Stoga je Grad Čakovec pozvan dopisom od 24. studenog 2023. dostaviti (izmijenjeni) zahtjev za rješavanje imovinskopravnih odnosa za sve nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske koje ulaze u obuhvata zahvata formiranja uličnih koridora nerazvrstanih cesta romskog naselja Kuršanec i oborinske odvodnje te dostaviti potrebnu dokumentaciju za nekretnine u odnosu na koje će se proširiti zahtjev Grada Čakovca. Također, zatražena je dostava očitovanja o tome nalaze li se u budućem koridoru nerazvrstanih cesta, koji bi se trebao formirati provedbom geodetskog elaborata, izgrađeni objekti fizičkih osoba. Zatražena dokumentacija, izmijenjeni zahtjev niti očitovanje još nisu dostavljeni.

Aktivnost 8.5.5.

Vlada će predložiti rješenje za ozakonjenje bespravno izgrađenih objekata nakon 2011. godine u romskim naseljima.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine navodi kako se predmetna aktivnost ne provodi.

Aktivnost 8.5.6.

Vlada će kontinuirano putem Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, provoditi godišnje programe unaprjeđenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine u suradnji sa Savezom Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" s ciljem osiguravanja osnovnih životnih uvjeta u kućanstvima pripadnika romske nacionalne manjine, te osigurati odgovarajući iznos za provedbu programa.

Nositelji: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine navodi da su pri izradi Godišnjeg programa za poboljšanje životnih uvjeta romske nacionalne manjine za 2023. godinu (u daljnjem tekstu: Godišnji program) korištena iskustva i dobra praksa provedbe programa ranijih godina, a rađen je u suradnji s predstavnicima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, saborskog zastupnika romske i 11 drugih nacionalnih manjina, Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" i drugih dionika. Godišnji program je tijekom 2023. bio usmjeren na isporuku građevnog materijala i sanitarne opreme za uređenje kupaonica/sanitarnih čvorova, vanjske PVC stolarije i podnih obloga (laminata).

Za realizaciju Godišnjeg programa za 2022., doneseno je ukupno 914 Odluka koje su bodovane prema utvrđenim Kriterijima za bodovanje prijave za ostvarivanje prava na unaprjeđenje životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine, a što je višestruku premašivalo raspoloživa sredstva za provedbu Godišnjeg programa za 2022. S obzirom da u 2022. nije bilo moguće uključiti u

provedbu sve korisnike sa zaprimljenim Odlukama, dio korisnika koji nisu bili u obuhvatu programa u 2022. je uključeno u provedbu u 2023.

Za opremanje kupaonica/sanitarnog čvora su provedeni terenski očevidi, izrađeni elaborati opremanja kao i specifikacije potrebnog materijala za svaku obiteljsku kuću. Isporučen je potrební građevni materijal i sanitarna oprema za 102 kupaonice / sanitarni čvor.

Za isporuku vanjske PVC stolarije provedena je dodatna izmjera otvora na obiteljskim kućama korisnika te se u većini slučajeva radilo o netipskoj stolariji koja je izrađena prema stvarnim dimenzijama otvora, a ne po standardnim dimenzijama otvora, kako vlasnici kuća ne bi morali otvore proširivati ili smanjivati prilikom ugradnje. Završetak ovog dijela programa očekuje se tijekom prve polovice 2024. Modelom isporuke vanjske stolarije obuhvaćene su 326 obitelji korisnika. Modelom isporuke podnih obloga (laminata) provedena je isporuka za 65 obitelji korisnika.

Za provedbu programa u 2023. su utrošena sredstva u iznosu od 225.099,00 EUR s proračunske aktivnosti Poboljšanje uvjeta življenja romske nacionalne manjine, Kapitalne donacije građanima i kućanstvima (A761075-3822).

Aktivnost 8.5.7.

Vlada će podržati projekte unaprjeđenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine u suradnji sa savezom udruga okupljenih u Savezu Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" kojim će se pristupiti uređenju i obnovi postojećih objekata u vlasništvu socijalno ugroženih pripadnika romske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Nadležna tijela u izvještajnom razdoblju nisu provodila navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.5.8.

Vlada će nastaviti s projektom elektrifikacije romskih naselja i kućanstava kontinuirano kroz suradnju Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i HEP-a.

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o. odgovoran je za vođenje, razvoj, izgradnju i održavanje elektroenergetske distribucijske mreže, što uključuje i priključenje postrojenja i instalacija korisnika mreže, u skladu s važećim propisima. Djelatnost distribucije električne

energije je regulirana energetska djelatnost (javna usluga), koja se obavlja po posebnim propisima, pod nadzorom Hrvatske energetske regulatorne agencije (u daljnjem tekstu: HERA).

Uvjeti, način i procedure priključenja na mrežu, regulirani su važećim propisima Republike Hrvatske. HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o. kontinuirano razvija mrežu te priključuje nove korisnike mreže na području Republike Hrvatske, uključujući i elektrifikaciju i priključenje novih korisnika u romskim naseljima u suradnji sa Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja koje osigurava potrebna financijska sredstva temeljem Ugovora o financiranju Programa priključenja na elektroenergetsku mrežu kućanstva u romskim naseljima.

HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o. je zaprimio od Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“, dokumentaciju za 214 zahtjeva / predmeta za priključenje na distribucijsku mrežu. Od ukupno 96 zahtjeva/predmeta, za koje su do sada stvoreni svi potrebni zakonski preduvjeti za priključenje (kompletni zahtjevi, suglasnost vlasnika zemljišta (Republika Hrvatska) ili su budući korisnici stvarni vlasnici), u 2020. riješeno je 9 zahtjeva / predmeta, u 2021. riješeno je 52 zahtjeva / predmeta, u 2022. riješeno je 11 zahtjeva / predmeta, a tijekom 2023. riješeno je 12 zahtjeva / predmeta i korisnici su priključeni na elektroenergetsku mrežu.

Za ostalih 12 zahtjeva očekuje se priključenje u 2024., nakon stvaranja uvjeta u distribucijskoj mreži.

U Međimurskoj županiji u naselju Kuršanec krajem 2023. počela je izgradnja novog dijela distribucijske mreže te se do polovice 2024. očekuje završetak radova, što će omogućiti priključenje novih korisnika u naselju.

Za priključenje svih ostalih zahtjeva potrebno je osigurati legalnost objekata koji će se priključiti i suglasnost vlasnika ili nositelja nekog drugog stvarnog prava na građevini ili dijelu građevine koja je predmet priključenja, jer graditelji ozakonjenih zgrada u pravilu nisu zemljišnoknjižni vlasnici.

Aktivnost 8.5.9.

Vlada će pronaći održivo rješenje za saniranje postojećih ilegalnih odlagališta otpada u romskim naseljima, kontinuiranog odvoza otpada te izgradnje potrebne komunalne infrastrukture.

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

U svrhu unaprjeđenja životnih uvjeta u romskim naseljima (aktivnost 8.5.1.) kao i pronalaska održivog rješenja sanacije postojećih ilegalnih odlagališta otpada u romskim naseljima (aktivnost 8.5.9.), Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je u 2022. *Javni poziv za neposredno su/financiranje uklanjanja otpada odbačenog u okoliš (tzv. „divlja odlagališta“)* sa 100 %-tnim financiranjem uklanjanja odbačenog otpada za jedinice lokalne samouprave koje u okviru svog obuhvata prostora imaju područja naseljena pripadnicima romske nacionalne manjine ili u njihovoj neposrednoj blizini.

Sukladno listi prioritetnih jedinica lokalne samouprave iz Zaključka Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) od 15. veljače 2022., Javnim pozivom dodijeljena su sredstva za 8 jedinica lokalne samouprave, kako je prikazano u Tablici 5.

Tablica 5 – Prikaz dodijeljenih sredstava jedinicama lokalne samouprave za sanaciju postojećih ilegalnih odlagališta otpada u romskim naseljima

Naziv prijavitelja	Procijenjeni iznos investicije	Prihvatljivi iznos (s PDV-om) (EUR)	Udio Fonda (%)	Status projekta	Isplaćena sredstva u 2022. i 2023. (EUR)
Općina Cestica	376.251,91	376.251,91	100,00 %	SANIRANO	376.251,91
Grad Sisak	331.143,41	331.143,41	100,00 %	SANIRANO	293.627,11
Općina Petrijanec	406.622,20	406.622,20	97,92 %	SANIRANO	380.421,66
Grad Kutina	131.810,34	131.810,34	100,00 %	SANIRANO	131.810,34
Općina Orehovica	79.965,49	79.965,49	100,00 %	SANIRANO	37.998,17
Općina Nedelišće	92.366,78	92.366,78	100,00 %	SANIRANO	82.281,20
Općina Pribislavec	395.679,87	395.679,87	100,00 %	SANIRANO	306.190,08
Grad Popovača	91.661,69	91.661,69	100,00 %	SANIRANO	54.488,30
UKUPNO	1.905.501,69	1.905.501,69		SANIRANO	1.663.068,77
UKUPNO ISPLAĆENA SREDSTVA FONDA u 2022.					128.066,67
UKUPNO ISPLAĆENA SREDSTVA FONDA u 2023.					1.535.002,10

U okviru Javnog poziva prihvatljivi troškovi bili su izrada Plana sanacije koji obavezno obuhvaća i mjere sprječavanja ponovnog odlaganja otpada na očišćenim lokacijama, troškovnik radova, geodetska snimka lokacija, radovi na uklanjanju otpada i stručni nadzor.

U suradnji s Povjerenstvom, Fond je 18. siječnja 2023. organizirao Radionicu za predstavnike korisnika sredstava sukladno listi prioritetnih jedinica lokalne samouprave iz Zaključka Povjerenstva od 15. veljače 2022., po ovom Javnom pozivu, kao i za nove potencijalne korisnike koji će se javiti na novi Javni poziv u 2023.

Dana 26. lipnja 2023. Fond je objavio Javni poziv za neposredno su/financiranje uklanjanja otpada odbačenog u okoliš (tzv. „divlja odlagališta“) u okviru kojeg je osigurao financijska sredstva za 100 %-tno financiranje uklanjanja odbačenog otpada za jedinice lokalne samouprave koje u okviru

svog obuhvata prostora imaju područja naseljena pripadnicima romske nacionalne manjine ili u njihovoj neposrednoj blizini.

Povjerenstvo je 31. siječnja 2023. donijelo Zaključak (KLASA: 016-01/22-11/12, URBROJ: 50-76-23-07), kojim je, pozivajući se na točku 8.5.9. Operativnih programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. - 2024., predložilo prioritete jedinice lokalne samouprave za sanaciju ilegalnih odlagališta otpada na području naseljenom pripadnicima romske nacionalne manjine. Na objavljeni Javni poziv Fonda javilo se 6 jedinica lokalne samouprave, kao što je prikazano u Tablici 6.

Tablica 6 – Prikaz jedinica lokalne samouprave koje su se javile na Javni poziv za neposredno su/financiranje uklanjanja otpada odbačenog u okoliš za 2023.

Naziv prijavitelja	Procijenjeni iznos investicije	Prihvatljivi iznos (s PDV - om)	Udio Fonda (%)	Udio Fonda (EUR)	Status dodjele sredstava	Status provedbe projekta
Grad Čakovec	202.647,54	202.647,54	98,69 %	200.000,00	Odluka i ugovor	Plan sanacije u izradi
Općina Podturen	86.700,00	86.700,00	100,00 %	86.700,00	Odluka i ugovor u pripremi	
Općina Mala Subotica	205.250,00	205.250,00	97,44 %	200.000,00	Odluka i ugovor	Plan sanacije u izradi
Grad Mursko Središće	200.000,00	200.000,00	100,00 %	200.000,00	Odluka i ugovor	Plan sanacije u izradi
Grad Rijeka	199.551,25	199.551,25	100,00 %	199.551,25	Odluka i ugovor u pripremi	
Grad Slavonski Brod	85.625,00	85.625,00	100,00 %	85.625,00	Odluka i ugovor	Plan sanacije u izradi

Nastavno na daljnju obvezu iz Aktivnosti 8.5.9. koja se odnosi na financiranje kontinuiranog odvoza otpada u romskim naseljima, napominje se da Fond nema pravnu osnovu za isto budući da je člankom 65. Zakona o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj: 84/21) propisano na koji način se financira javna usluga sakupljanja komunalnog otpada.

Aktivnost 8.5.10.

Vlada će putem Ministarstva poljoprivrede i Državnog inspektorata nastaviti provoditi projekt kontrole razmnožavanja pasa u romskim naseljima.

Nositelji: Ministarstvo poljoprivrede, Državni inspektorat

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

U svrhu kontrole populacije napuštenih pasa u romskim naseljima na području Međimurske županije, sukladno Naredbi o načinu i financiranju kontrole razmnožavanja napuštenih pasa na području Međimurske županije i Provedbenom Planu („Narodne novine“, broj: 42/18), s početkom provedbe od 2018., u 2023. veterinarska inspekcija Državnog inspektorata Republike Hrvatske provela je 5 zajedničkih nadzora sa komunalnim redarima jedinica lokalne samouprave u Međimurskoj županiji (Grad Čakovec, Grad Mursko Središće, Općina Nedelišće i Općina Domašinec) te 23 inspekcijska nadzora kod pojedinih vlasnika životinja temeljem kojih su rješenjem naređene mjere o daljnjem postupanju i otklanjanju utvrđenih nedostataka.

Na temelju članka 52. stavka 5. Zakona o zaštiti životinja („Narodne novine“, broj: 102/17 i 32/19), Ministarstvo poljoprivrede donijelo je dana 09. svibnja 2018. Naredbu o načinu i financiranju kontrole razmnožavanja napuštenih pasa na području Međimurske županije („Narodne novine“, broj: 42/18) (u daljnjem tekstu: Naredba). Sastavni dio Naredbe je i Provedbeni plan za kontrolu populacije pasa u romskim naseljima u Međimurskoj županiji koji obuhvaća dobrobit, liječenje, cijepljenje te sterilizaciju pasa. U skladu s člankom 3. stavkom 1. Naredbe koordinacijska radna skupina izradila je plan provođenja propisanih mjera u kojoj su navedene općine i gradovi kojima je 2018. Ministarstvo poljoprivrede Ugovorom o sufinanciranju (u daljnjem tekstu: Ugovor) dodijelilo sredstva u ukupnom iznosu od 3.057.300,00 kn. Sredstva su isplaćena s pozicije ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ŽIVOTINJA (A568001), GLAVA 06005 Ministarstva poljoprivrede.

Uzimajući u obzir važnost provedbe ove mjere za širu javnost na području Međimurske županije, te činjenicu da većina korisnika nije utrošila zatražena sredstva kao i da je Naredba sa propisanim mjerama na snazi, primatelji sredstava i dalje su u zakonskoj i ugovornoj obvezi ispunjavanja svih stavki određenih Ugovorom te propisanih Naredbom, za aktivnost 8.5.10. Operativnog programa nacionalnih manjina za razdoblje 2021. - 2024. koja će se provoditi i u 2024.

Aktivnost 8.5.11.

Vlada će dovršiti izgradnju društvenih domova i potrebne javne infrastrukture u nizu romskih naselja, a posebno onih već u tijeku u: Gradu Slavonskome Brodu, Općini Nedelišće, Gradu Sisku, Gradu Kutini, Gradu Grubišnom Polju, te nastaviti s izgradnjom objekata za javnu namjenu i na drugim područjima naseljenima pripadnicima romske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Savjet za nacionalne manjine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Savjet za nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Savjet) navodi da je sukladno članku 13. Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i Metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa, i tijekom 2023. sklapao s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ugovore o jednokratnoj financijskoj pomoći za programe stvaranja materijalnih pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Na temelju članka IV. Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2023. Savjet je 13. travnja 2023. donio Odluku o rasporedu sredstava za programe stvaranja materijalnih pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine u 2023., kojom su dodijeljena sredstva u iznosu od 188.466,00 EUR, sljedećim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i to:

- Gradu Slavonski Brod iznos od 94.233,00 EUR za sufinanciranje nastavka izgradnje Društvenog doma u Novom naselju u MO „Josip Rimac i
- Općini Nedelišće iznos od 94.233,00 EUR za sufinanciranje nastavka izgradnje Doma kulture Parag.

Navedena sredstva bila su osigurana u iznosu od 188.466 EUR, aktivnost Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (A732003), podskupine računa 363 Pomoći unutar općeg proračuna, namjena Stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina – Roma.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi Program za unaprjeđenje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine u okviru kojeg su u 2023., s aktivnosti Program za unaprjeđenje infrastrukture na područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine (K680054), financirani sljedeći projekti: projekt „Izgradnja doma kulture Parag – II Faza“ u Općini Nedelišće u iznosu od 100.000,00 EUR, projekt „Dovršetak društvenog doma u Radićevoj ulici - romsko naselje Kutina - završna faza“ u Gradu Kutini u iznosu od 63.000,00 EUR, projekt „Nastavak izgradnje društvenog doma u novom naselju "Josip Rimac" u Gradu Slavonskom Brodu u iznosu od 100.000,00 EUR te projekt „Uređenje društvenog doma u romskom naselju u Torjancima“ u Općini Petlovac u iznosu od 17.000,00 EUR.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Programi za nacionalne manjine (A513002) za provedbu navedene aktivnosti utrošena su sredstva u iznosu od 1.250.198,59 EUR. (Vidjeti izvješće Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz aktivnost 2.3.3.)

Aktivnost 8.5.12.

Vlada će razmotriti mogućnost legalizacije, uređenja i obnove stambenih zgrada socijalno ugroženih pripadnika romske nacionalne manjine koji stanuju izvan romskih naselja, iz nacionalnih i EU izvora.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Nadležna tijela u izvještajnom razdoblju nisu provodila navedenu aktivnost.

8.6. Nastavak procesa uvođenja njegovanja kulture i jezika romske nacionalne manjine po postojećem modelu C u obrazovnom sustavu za pripadnike nacionalnih manjina

Aktivnost 8.6.1.

Vlada će putem Ministarstva znanosti i obrazovanja, Agencije za odgoj i obrazovanje osigurati financijske i kadrovske preduvjete za izradu udžbenika i ostalih potrebnih materijala za provedbu Modela C za romsku nacionalnu manjinu sukladno usvojenom kurikulumu.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: IV. kvartal 2022.

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja u travnju 2020. donijelo je Kurikulum za nastavni predmet Jezik i kultura romske nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (Model C). Uvođenje kurikuluma jezika i kulture romske nacionalne manjine značajan je iskorak i napredak za pripadnike romske nacionalne manjine u očuvanju jezika, tradicije i kulturnog identiteta.

Ustroj nastave odobren je u četiri osnovne škole koje su iskazale potrebu te dostavile zahtjeve Ministarstvu znanosti i obrazovanja. Tako je od školske godine 2020./2021. odobren ustroj nastave u Osnovnoj školi Jagodnjak dok je u OŠ Kuršanec, OŠ Orehovica i OŠ Podturen odobren ustroj nastave od školske godine 2022./2023. Trenutno nastavu predmeta Jezik i kultura romske nacionalne manjine (Model C) pohađa 80 učenika (34m/46ž).

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano i u potpunosti financira izradu autorskih udžbenika i prijevoda za sve predmete za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina te navedeno obavljaju manjinski izdavači. Ministarstvo znanosti i obrazovanja u 2023. nije zaprimilo zahtjev za osiguravanjem sredstava za tiskanje udžbenika za nastavni predmet Jezik i kultura romske nacionalne manjine (Model C).

8.7. Unaprjeđenje postojećeg okvira odgoja i obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine

Aktivnost 8.7.1.

Vlada će kontinuirano, sukladno mogućnostima te kriterijima propisanim javnim natječajima, povećavati maksimalni mjesečni iznos učeničkih (na 1.000,00 HRK (132,72 EUR)) i studentskih stipendija (na 2.700,00 HRK (358,35 EUR)) za pripadnike romske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: III. kvartal 2021.

– AF

Putem Javnog poziva polaznicima srednjih škola pripadnicima romske nacionalne manjine Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje srednjoškolske stipendije za redovite učenike srednjih škola, pripadnike romske nacionalne manjine. Za školsku godinu 2021./2022. osigurane su srednjoškolske stipendije u iznosu od 106,18 EUR mjesečno te u iznosu od 39,82 EUR mjesečno za učenike ponavljače. Od školske godine 2022./2023. povećan je iznos srednjoškolskih stipendija na 132,72 EUR mjesečno, dok je iznos za učenike ponavljače ostao isti.

Za studente pripadnike romske nacionalne manjine temeljem Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju za studente pripadnike romske nacionalne manjine te Javnog natječaja za dodjelu državnih stipendija za studente pripadnike romske nacionalne manjine upisane na sveučilišne, stručne i poslijediplomske studije na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, od akademske godine 2022./2023. iznos studentskih stipendija povećan je na 358,35 EUR mjesečno za studente koji redovito upisuju višu godinu studija. Za studente koji imaju zaostajanje/ponavljanje godine studija mjesečna stipendija iznosi 291,99 EUR.

U školskoj godini 2022./2023. srednjoškolsku stipendiju primalo je 685 (332m/353ž) učenika pripadnika romske nacionalne manjine, dok je državnu stipendiju primao 51 (17m/34ž) student pripadnik romske nacionalne manjine.

Utrošci, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023.:

- Srednjoškolske stipendije za učenike Rome (A767003), iznos: 939.341,24 EUR i
- Potpore romskim studijima i studentima Roma (A769066), iznos: 186.899,64 EUR

Aktivnost 8.7.2.

Vlada će programski i kontinuirano podržavati projekte obrazovanja odraslih na svim razinama do izvanrednih studija, zapošljavanja i samozapošljavanja pripadnika romske nacionalne manjine putem Povjerenstva za provedbu Nacionalnog plana za Rome za razdoblje od 2021. do 2027.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano osigurava sredstva za obrazovanje i osposobljavanje odraslih pripadnika romske nacionalne manjine temeljem Odluke o financiranju provedbe osnovnog obrazovanja odraslih i osposobljavanja za jednostavnije poslove u zanimanjima.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi različite oblike obrazovanja kako bi osigurao uključivanje u programe stjecanja kompetencija prilagođene individualnim potrebama i profesionalnim interesima korisnika. Tako se provodi obrazovanje u obrazovnim ustanovama, obrazovanje kroz stjecanje kompetencija potrebnih za rad putem vaučera, stručno osposobljavanje za rad kod poslodavaca te se financira i stručno usavršavanje zaposlenih kako bi im se osiguralo zadržavanje radnog mjesta.

U programe obrazovanja tijekom 2023. ukupno su novouključene 103 osobe romske nacionalne manjine, od čega 94 osobe u obrazovanje u institucijama za obrazovanje odraslih te 9 osoba u osposobljavanje na radnom mjestu.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine u okviru svojih zadaća tijekom 2023., za su/financiranje potreba odgojno - obrazovnih ustanova za obrazovanje odraslih ukupno je odobrilo 21 zamolbu. S pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Nacionalni plan za uključivanje Roma 2021. - 2027. (A513041), financirane su školarine za 50 osoba u ukupnom iznosu od 42.122,41 EUR, od kojih je 15 žena (16.666,12 EUR). Uz to, odobrene su i zamolbe za financiranje opremanja kuhinje u Područnoj školi Torjanci – Beli Manastir te tisak publikacije Korak po korak, ukupne vrijednosti 5.599,62 EUR, a za financiranje potreba odgojno - obrazovnih ustanova odobren je ukupan iznos od 47.722,03 EUR.

Aktivnost 8.7.3.

Vlada će poticati obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine na svim razinama te će aktivno raditi na donošenju potrebnih udžbenika, radnih i drugih materijala za provedbu obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine pod zasebnim manjinskim modelima te će poticati pozitivnu diskriminaciju romske nacionalne manjine za upise na sve razine obrazovanja, a posebno visokog obrazovanja putem kvota na visoka učilišta - jedan po smjeru te će za te svrhe osigurati potrebna financijska sredstva na poziciji Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano i u potpunosti financira izradu autorskih udžbenika i prijevoda za sve predmete za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina te navedeno obavljaju manjinski izdavači. Ministarstvo znanosti i obrazovanja u 2023. nije zaprimilo zahtjev za osiguravanjem sredstava za tiskanje udžbenika za nastavni predmet Jezik i kultura romske nacionalne manjine (Model C).

Uspostavljanje posebnih upisnih kvota je u nadležnosti visokih učilišta, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva temeljem Odluke o programskom financiranju javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj za tekuću akademsku godinu.

Aktivnost 8.7.4.

Vlada će kontinuirano unaprjeđivati uvjete u romskim naseljima i obrazovnim institucijama na područjima naseljenim Romima s ciljem stvaranja mogućnosti za obavezno dvogodišnje predškolsko obrazovanje djece romske nacionalne manjine te će u tu svrhu unaprjeđivati postojeću i izgraditi novu potrebnu infrastrukturu (vrtići, škole i montažne objekte).

Vlada će u tom smislu unaprijediti uvjete te proširiti Osnovnu školu Dr. Ivana Novaka, Macinec, unaprijedit će uvjete i izgraditi školsku sportsku dvoranu za Osnovnu školu Kuršanec, Čakovec te gradnjom proširiti vrtić u romskom naselju Kuršanec.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano osigurava sredstva za provedbu programa predškole prema zahtjevima predškolskih ustanova ili škola te osigurava sredstva i za provedbu predškolskih programa. I u 2021./2022. školskoj godini osigurana su sredstva za provedbu dvogodišnjeg programa predškole u Osnovnoj školi Podturen.

U sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. predviđene su mjere za analizu i poboljšanje uvjeta rada predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola. Jedna od mjera je izgradnja kapaciteta za dodatnih 22.500 mjesta u predškolskim ustanovama kako bi se povećao obuhvat djece koja sudjeluju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u dobi od tri godine do polaska u školu sa 76,3 % na 90 %. Ministarstvo znanosti i obrazovanja je tijekom 2023. provelo 2 Poziva za izgradnju, dogradnju, nadogradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje predškolskih ustanova u svrhu omogućavanja dostupnosti kvalitetnog odgoja i obrazovanja svoj djeci u Republici Hrvatskoj bez obzira na socioekonomski status. Prvi Poziv Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova u iznosu od 162,98 milijuna EUR je zaključen u veljači 2023. Pozivom je omogućeno ulaganje u 248 predškolskih ustanova te su se osigurali kapaciteti za 16.236 djece. Prihvatljivi prijavitelji bili su osnivači javnih predškolskih ustanova - gradovi, općine i županije samostalno ili u partnerstvu. U lipnju 2023. objavljen je i drugi Poziv Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova vrijednosti 51,02 milijuna EUR. Poziv je bio otvoren do 8. kolovoza 2023., zaprimljeno je 128 prijava te je u tijeku priprema odluka o financiranju.

Također, u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. u tijeku je otvoren trajni poziv Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje osnovnih škola za potrebe jednosmjenskog rada i cjelodnevne škole u iznosu od 302.608.000,00 mil EUR kojim će se osigurati infrastrukturni i materijalni kapaciteti za prelazak osnovnih škola u jednu smjenu te za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture i provođenje cjelodnevne škole. Poziv je otvoren od 7. kolovoza 2023. i projektni prijedlozi se zaprimaju do 31. srpnja 2024. Do danas su potpisana četiri Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Na navedeni poziv nisu zaprimljeni projektni prijedlozi za OŠ Dr. Ivana Novaka, Macinec i OŠ Kuršanec. S obzirom da se radi o trajnom pozivu osnivači osnovnih škola svoje prijedloge mogu poslati do 31. srpnja 2024. Napominjemo da je u pripremi izmjena trajnog poziva na temelju dodatka Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) kojim je osigurano dodatnih 1 milijarda EUR za prelazak višesmjenskih škola u jednu smjenu i za dvorane jednosmjenskih škola.

U sklopu Programa Konkurentnost i kohezija (PKK) tijekom 2Q planira se objava Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava Modernizacija ustanova za provedbu cjelodnevne škole u osnovnoškolskom obrazovanju u iznosu od 143.882.589,00 EUR kojim će se ulagati u modernizaciju matičnih osnovnoškolskih ustanova koje imaju organiziranu nastavu u jednoj smjeni, ali su im potrebne infrastrukturne prilagodbe i opremanje potrebnom opremom kako bi mogle započeti uvođenje modela cjelodnevne škole (CDŠ).

Aktivnost 8.7.5.

Vlada će kontinuirano poticati održavanje edukativnih igraonica u dječjim vrtićima i/ili školama za djecu predškolskog uzrasta s ciljem učenja hrvatskog jezika i ostalih aktivnosti radi bolje integracije u odgojno-obrazovni sustav.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

S ciljem osiguravanja pristupa kvalitetnom i uključivom obrazovnom sustavu u ranoj dječjoj dobi te promicanju održivog socijalnog, psihološkog i fizičkog razvoja sve djece tijekom 2023. Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano je, prema zaprimljenim zahtjevima, osiguravalo sredstva predškolskim ustanovama te osnovnim školama za provedbu integriranih programa predškolskog odgoja te provedbu programa predškole. Tako je 2023. za sufinanciranje predškolskih programa / roditeljskog udjela utrošen iznos od 464.503,88 EUR, dok je za financiranje provedbe programa predškole utrošeno ukupno 465.588,85 EUR. Sveukupno je za provedbu navedenih aktivnosti utrošeno 930.092,73 EUR.

Utrošci, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023.:

- aktivnost Provedba programa za uključivanje Roma (A767015), iznos: 836.608,68 EUR
- aktivnost Posebni programi za provođenje programa nacionalnih manjina (A577137), iznos: 50.964,26 EUR
- aktivnost Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina (A577131), iznos: 42.519,79 EUR

Aktivnost 8.7.6.

Vlada će podržavati programe obrazovanja odraslih i ostale aktivnosti budućeg Romskog edukacijskog centra u Zagrebu.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

– AD

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano osigurava sredstva za obrazovanje i osposobljavanje odraslih pripadnika romske nacionalne manjine temeljem Odluke o financiranju provedbe osnovnog obrazovanja odraslih i osposobljavanja za jednostavnije poslove u zanimanjima.

U 2023. Ministarstvo znanosti i obrazovanja donijelo je i Odluku o sufinanciranju edukativnog programa „Dodi u Romski edukacijsko - kulturni centar“ i edukativnog programa „Escape Rom“ za učenike pripadnike romske nacionalne manjine u ukupnom iznosu od 15.000,00 EUR.

Utrošci, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Državni proračun Republike Hrvatske u 2023., aktivnost Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina (A577137), iznos: 15.000,00 EUR.

Relevantne aktivnosti Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina navedene su u Aktivnosti 8.7.2.

Aktivnost 8.7.7.

Vlada će u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom i Hrvatskom obrtničkom komorom poduzeti mjere za pomoć srednjoškolcima pripadnicima romske nacionalne manjine u pronalasku obvezne prakse odnosno stjecanja stručnih kvalifikacija u svrhu budućeg zapošljavanja.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Ministarstvo znanosti i obrazovanja navelo je da se stvaraju preduvjeti, analizira stanje i planiraju aktivnosti i sastanci u cilju realizacije navedene aktivnosti.

Aktivnost 8.7.8.

Vlada će podupirati unaprjeđenje uvjeta rada vatrogasnih društava i nabavu vatrogasnih vozila na područjima naseljenim Romima s ciljem unaprjeđenja sigurnosne situacije u romskim naseljima.

Nositelji: Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska vatrogasna zajednica

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Hrvatska vatrogasna zajednica je tijekom 2023. u okviru pripreme EU projekta „Jačanje kapaciteta za protupožarnu zaštitu na brdsko – planinskim i potpomognutim područjima“ izradila plan nabavke i raspodjele 185 vatrogasnih vozila za gašenje šumskih požara i 10.224 kompleta osobne zaštitne opreme za gašenje šumskih požara, pri čemu je određen broj vatrogasnih organizacija koje primaju navedenu opremu, a djeluju u naseljima sa značajnom romskom nacionalnom manjinom. Provedba navedenog projekta planira se tijekom 2024. i 2025.

8.8. Uređenje ustanova romske nacionalne manjine i obilježavanje stradanja Roma u Drugom svjetskom ratu

Aktivnost 8.8.1.

Vlada će poduprijeti donošenje prostornog plana područja posebnih obilježja JUSP Jasenovac kojim će se urediti i obuhvatiti lokalitet romskog groblja i novoizgrađenog Romskog memorijalnog centra Uštica te će pravno regulirati suradnju Centra (Saveza) i države, u suradnji s JUSP Jasenovcem, s ciljem održivog rada, daljnjeg uređenja i postava Centra.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: IV. kvartal 2022.

– AP

Ministarstvo kulture i medija kao osnivač Javne ustanove Spomen područja Jasenovac (u daljnjem tekstu: JUSP Jasenovac) kontinuirano osigurava sredstva za provođenje programskih aktivnosti s ciljem prezentacije i osvješćivanja o žrtvama logora.

S proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija A780121, za programske aktivnosti JUSP Jasenovac osigurana su sredstva u iznosu 110.422,39 EUR.

Aktivnost 8.8.2.

Vlada će putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje 2021. - 2027. i drugih dostupnih mehanizama nastaviti podržavati projekt izgradnje Spomen obilježja "Zid romskih žrtava Uštica" na romskom groblju Uštica pored Romskog memorijalnog centra Uštica.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Na temelju suglasnosti Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, aktivnost Nacionalni plan za uključivanje Roma 2021. - 2027. (A513041) odobrena su sredstva u iznosu od 179.619,13 EUR Savezu Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ za sufinanciranje dovršetka izgradnje Zida boli u Romskom memorijalnom centru u Uštici.

8.b) OPERATIVNI PROGRAM ZA AUSTRIJSKU, NJEMAČKU, POLJSKU, RUSINSKU, RUSKU, TURSKU, UKRAJINSKU I ŽIDOVSKU NACIONALNU MANJINU

8.9. Unaprjeđivanje uvjeta rada udruga nacionalnih manjina i kulturna suradnja

Aktivnost 8.9.1.

Vlada će podupirati aktivnosti i djelovanje udruga poljske nacionalne manjine.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Savjet za nacionalne manjine navodi da je sukladno Odluci o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, za sufinanciranje programa Poljske kulturne udruge "Mikolaj Kopernik", Zagreb, odobren iznos od 45.000,00 EUR za dva programa informiranja, jedan program izdavaštva, dva programa kulturnog amaterizma i pet programa kulturnih manifestacija.

Aktivnost 8.9.2.

Vlada će podržati aktivnosti za osiguranje prostora za rad Njemačke zajednice - Zemaljske udruge Podunavskih Švaba u Hrvatskoj, u suradnji sa Saveznom Republikom Njemačkom, u Ribarskoj 1 u Osijeku, u kojoj će biti osnovana i Središnja knjižnica njemačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AF

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine izvijestilo je da je u 2021. zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora u Zagrebu, Zvonarnička ulica 1A s udrugom Narodni savez Nijemaca Hrvatske na razdoblje do 1. srpnja 2024.

U tijeku je sklapanje Ugovora o zakupu poslovnih prostora u Osijeku s Njemačkom zajednicom – Zemaljskom udrugom Podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek, Ribarska 1, za poslovne prostore u Osijeku na adresi Ribarska 3, površine 60,76 m² i 49,63 m².

Aktivnost 8.9.3.

Vlada će poduprijeti inicijativu Zemaljske udruge Podunavskih Švaba u Hrvatskoj za osnivanje Središnje knjižnice njemačke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj u Osijeku te razmotriti mogućnost financijske potpore radu Središnje knjižnice.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AM

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije zaprimljen zahtjev za osnivanjem Središnje knjižnice njemačke nacionalne manjine.

Aktivnost 8.9.4.

Vlada će poduprijeti inicijativu za izgradnju Njemačke kuće u Siraču u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, u suradnji s Udrugom Nijemaca i Austrijanaca Sirač.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: I. kvartal 2023.

– AP

Prema podacima Udruge Nijemaca i Austrijanaca Sirač tijekom 2023. nastavljena je gradnja Njemačke kuće u Siraču. Prema projektu tijekom prve faze izgradnje podignuta je prva ploča. Za nastavak radova potrebno je osigurati financijska sredstva budući da se projekt do sada financirao putem donatora.

Aktivnost 8.9.5.

Vlada će razmotriti mjere za osiguranje primjerenih prostornih uvjeta za rad Udruge ruskog govornog područja u Međimurju "Kalinka" na području Međimurske županije.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: III. kvartal 2022.

– AP

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina izvijestio je da je temeljem Javnog Natječaja za dodjelu gradskog prostora na korištenje udrugama u 2023. koji je raspisao Grad Čakovec, Udruzi ruskog govornog područja „Kalinka“ dodijeljen prostor površine 9,41 m² na adresi Strossmayerova 9, Grad Čakovec, uz mogućnost korištenja zajedničkih prostorija Grada Čakovca za potrebe navedene Udruge.

Aktivnost 8.9.6.

Vlada će razmotriti osiguranje dodatnih sredstava za dovršetak radova i uređenje prostora na Ukrajinskom domu u Vukovaru radi stvaranja prostornih uvjeta za rad na očuvanju kulturne autonomije, u suradnji s Ukrajinskom zajednicom Republike Hrvatske iz Vukovara.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Ministarstvo kulture i medija izvijestilo je da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.9.7.

Vlada će podržati otvorenje Etnografske zbirke Ukrajinaca u jednom od autohtonih naselja u Hrvatskoj (područje Slavenskog Broda i Lipovljana).

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AM

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.9.8.

Vlada će u suradnji s Ukrajinском zajednicom Republike Hrvatske i Središnjoj knjižnicom Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj podržati bolju međusobnu suradnju te otvaranje podružnica Knjižnice na područjima djelovanja kulturnih društava Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.9.9.

Vlada će podržati projekte i inicijative za rad radijskih i televizijskih emisija na ukrajinskom jeziku na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Nositelji: Ministarstvo kulture i medija, Agencija za elektroničke medije

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

Agencija podržava proizvodnju i emitiranje emisija na ukrajinskom jeziku u sklopu Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija ukoliko takvu vrstu emisija nakladnici prijave.

Aktivnost 8.9.10.

Vlada će podržati rad i programske aktivnosti Udruge Turaka Hrvatske i Hrvatsko turske udruge prijateljstva sa sjedištem u Zagrebu te poticati međunarodnu kulturnu suradnju između Republike Turske i Republike Hrvatske.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo kulture i medija

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Suradnja Ministarstva vanjskih i europskih poslova s udrugama - društvima prijateljstva odvija se u okviru *Natječaja za prijavu projekata udruga - društava prijateljstva*, u svrhu ostvarenja financijske potpore u području kulture, sredstvima od prihoda od igara na sreću. Međutim, ista sredstva nisu prvenstveno usmjerena za rješavanje pitanja nacionalnih manjina. Kako je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova tek u prosincu 2023. objavilo *Natječaj za prijavu projekata udruga – društva prijateljstva* u svrhu dodjele financijske potpore, procedura odobravanja je još u tijeku.

Ministarstvo kulture i medija je izvijestilo da u 2023. nije bilo prijavljenih programa vezano uz navedenu aktivnost.

Aktivnost 8.9.11.

Vlada će s predstavnicima Koordinacije židovskih općina u Republici Hrvatskoj surađivati s ciljem ubrzanja postupka povrata imovine oduzete židovskoj zajednici (fizičkim i pravnim osobama) vodeći računa o ravnopravnosti svih nositelja prava na povrat imovine.

Nositelji: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Rok provedbe: kontinuirano

– ANP

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine izvijestilo je da je u 2023. s Židovskom vjerskom zajednicom Bet Israel u Hrvatskoj, Trg Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića 6, Zagreb, sklopilo Ugovor o zakupu poslovnog prostora u Zagrebu, za poslovni prostor u Zagrebu, Mažuranićev trg 6, površine 299,75 m², na razdoblje do 1. ožujka 2028.

Nisu poduzimane aktivnosti u odnosu na postupke povrata imovine, budući da se postupci povrata imovine vode pred nadležnim upravnim tijelima u županijama te Republiku Hrvatsku u tim postupcima zastupa nadležno Općinsko državno odvjetništvo. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine za potrebe navedenih postupaka, a u slučaju poziva na dostavu očitovanja upućenog od strane nadležnog Općinskog državnog odvjetništva, istom dostavlja potrebne podatke ako istima raspolaže.

8.10. Unaprjeđenje pitanja obrazovanja i razvojnih programa

Aktivnost 8.10.1.

Vlada će podržati inicijativu osnivanja katedre za rusinski jezik i kulturu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a koji je od iznimne važnosti za obrazovanje pripadnika manjine.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2022.

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja zaprimilo je zahtjev za pokretanje inicijative od strane predstavnika rusinske nacionalne manjine za osnivanje katedre za rusinski jezik i kulturu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Ministarstvo znanosti i obrazovanja je održalo sastanak s predstavnicima rusinske nacionalne manjine i predstavnicima Filozofskog fakulteta u Zagrebu te je pružena stručna pomoć u cilju nastavka mogućnosti realizacije navedene aktivnosti.

Aktivnost 8.10.2.

Vlada će podržati osnivanje razrednih odjeljenja koja izučavaju ukrajinski jezik i kulturu po modelu C u osnovnim školama te razmotriti zapošljavanje savjetnika za školstvo ili omogućiti jednom od nastavnika koordinativnu savjetodavnu aktivnost uz dodatak na plaću radi koordinacije ukrajinskih odjeljenja u osnovnim školama. Pri izradi školskih programa i školskih udžbenika za ukrajinsku nacionalnu manjinu Vlada će omogućiti sudjelovanje stručnjaka za ukrajinski jezik, pismo i kulturu u stručnim povjerenstvima za udžbenike i nastavne materijale.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

– AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja kontinuirano osigurava sredstva za financiranje izrade udžbenika i dodatnih obrazovnih materijala te izdaje suglasnosti za ustroj nastave na jezicima i pismima nacionalnih manjina te uključuje stručnjake za jezike i pisma nacionalnih manjina. Tijekom 2023. Ministarstvo znanosti i obrazovanja nije zaprimilo niti jedan zahtjev za odobrenjem udžbenika, dodatnih obrazovnih materijala ili zahtjev za ustroj nastave na ukrajinskom jeziku.

Stvaraju se preduvjeti, analiziraju važeći propisi te se planiraju aktivnosti i sastanci u cilju provjere mogućnosti realizacije osiguravanja koordinativne savjetodavne aktivnosti uz dodatak na plaću radi koordinacije ukrajinskih odjeljenja u osnovnim školama. Slijedom navedenoga, kao i u prethodnom razdoblju, nastaviti će se praksa uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u realizaciji aktivnosti.

Aktivnost 8.10.3.

Vlada će podupirati uključivanje pripadnika ukrajinske nacionalne manjine u projekte za unapređenje razvojnih programa na područjima Vukovarsko-srijemske, Brodsko-posavske i Sisačko-moslavačke županije gdje povijesno žive pripadnici ukrajinske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: kontinuirano

– AN

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u izvještajnom razdoblju nije provodilo aktivnosti te u okviru svog djelokruga nema doprinosa vezano uz navedenu aktivnost.

PRILOZI

Prilog 1. – Tablični prikaz svih financiranih programa nacionalnih manjina s pozicije Ministarstva kulture i medija u 2023.

Putem Ministarstva kulture i medija u 2023. za potrebe nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 2.644.044,15 EUR i to za:

- plaće i materijalne troškove 349.247,85 EUR;
- knjižničnu i izdavačku djelatnost, 23.890,10 EUR;
- izdavačku kuću Edit, 172.539,65 EUR;
- programe izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i opremanja kulturne infrastrukture, 204.393,12 EUR;
- glazbenu djelatnost i kulturno – umjetnički amaterizam, 9.954,21 EUR;
- vizualnu djelatnost i inovativne i umjetničke prakse, 14.599,51 EUR;
- međunarodnu kulturnu suradnju, 11.281,44 EUR;
- program razvoj publike u kulturi, 2.654,46 EUR;
- zaštitu kulturne baštine i provođenje hitnih mjera i nužni radovi, 1.855.483,81 EUR.

SREDIŠNJE KNJIŽNICE NACIONALNIH MANJINA

Za plaće i materijalne rashode za nacionalne manjine Ministarstvo kulture i medija je u 2023. izdvojilo 349.247,85 EUR. Sredstva su isplaćena s proračunske aktivnosti Matične službe knjižnica (A784002).

MATIČNE SLUŽBE KNJIŽNICA				
NAZIV KNJIŽNICE	MATERIJALNI RASHODI	PLAĆE I PRIJEVOZ	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	UKUPNO (EUR)
GISK OSIJEK (Austrijanci)	2.000,00	24.020,27	600,00	26.620,27
GK BELI MANASTIR (Mađari)	2.000,00	22.020,68	700,00	24.720,68
GK KARLOVAC (Slovenci)	2.000,00	24.695,24	800,00	27.495,24
GK PULA (Talijani)	2.000,00	22.004,57	600,00	24.604,57
KIČ BOGDAN OGRIZOVIĆ (Albanci)	2.000,00	20.119,47	1.080,65	23.200,12
KNJIŽNICE GRADA ZAGREBA (Rusini i Ukrajinci)	2.000,00	30.947,36	600,00	33.547,36
PUČKA KIČ DARUVAR (Česi)	2.000,00	23.505,88	600,00	26.105,88
NKIČ SISAK (Bošnjaci)	2.000,00	15.164,63	600,00	17.764,63
SKD PROSVJETA (Srbi)	5.400,00	48.147,68	1.500,00	55.047,68
SAVEZ ROMA RH KALI SARA	2.000,00	17.161,42	600,00	19.761,42
SLOVAČKI CENTAR ZA KULTURU NAŠICE	5.792,64	63.287,36	1.300,00	70.380,00
UKUPNO (EUR)	29.192,64	311.074,56	8.980,65	349.247,85

KNJIŽNIČNA I IZDAVAČKA DJELATNOST

U sklopu knjižnične djelatnosti osigurana su sredstva središnje knjižnice nacionalnih manjina u ukupnom iznosu od 19.908,42 EUR. Programi su financirani s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija, Programi knjižnične djelatnosti (A781003).

Za potprogramsko područje Nabava knjižne i neknjižne građe u 2023. odobreno je 17.253,96 EUR, za potprogramsko područje Akcije i manifestacije u knjižničnoj djelatnosti odobreno je 1.858,12 EUR dok je za potprogramsko područje Razvojni programi u knjižničnoj djelatnosti odobreno 796,34 EUR.

PROGRAMI KNJIŽNIČNE DJELATNOSTI U 2023.	
NAZIV KNJIŽNICE	NABAVA KNJIŽNE I NEKNJIŽNE GRAĐE (EUR)
Gradska knjižnica i čitaonica Pula Nabava knjižne i neknjižne građe na talijanskom jeziku	1.990,84
Knjižnice grada Zagreba (Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj)	1.990,84
Knjižnice grada Zagreba (Središnja knjižnicu Albanaca u Republici Hrvatskoj u sklopu razvojnog projekta Vlade Republike Hrvatske)	1.990,84
Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak (nacionalna manjina Bošnjaka u Republici Hrvatskoj)	1.327,23
Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar (češka nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj)	1.327,23
SKD "Prosvjeta" (srpska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj)	3.981,68
Središnja knjižnica Roma u sastavu Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA"	1.990,84
Gradska knjižnica Beli Manastir – mađarska nacionalna manjina	1.327,23
Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac (slovenska nacionalna manjina)	1.327,23
UKUPNO (EUR)	17.253,96

PROGRAMI KNJIŽNIČNE DJELATNOSTI U 2023.		
NAZIV KNJIŽNICE	AKCIJE I MANIFESTACIJE	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
SKD "Prosvjeta" (srpska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj)	Čitam i pišem – bilježnica i plakat za učenje ćirilice	796,34
Središnja knjižnica Roma u sastavu Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA"	Živa knjižnica	1.061,78
UKUPNO (EUR)		1.858,12

PROGRAMI KNJIŽNIČNE DJELATNOSTI U 2023.		
NAZIV KNJIŽNICE	RAZVOJNI PROGRAM	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
SKD "Prosvjeta" (srpska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj)	2. Okrugli stol i radionica: Povezivanje i umrežavanje knjižnica za srpsku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj	796,34
UKUPNO (EUR)		796,34

Na programima potpore izdavanju časopisa i elektroničkih publikacija osigurana su sredstva za program nacionalnemanjine.hr, Udruge za nezavisno kreativno djelovanje – ACT, u iznosu od 3.981,68 EUR (A781002 – Književno izdavaštvo).

Potpore izdavačkoj kući Edit iz Rijeke (talijanska nacionalna manjina) u iznosu od 172.539,65 EUR (A729024 – Potpora izdavačkoj kući Edit).

PROGRAMI IZGRADNJE, REKONSTRUKCIJE, ADAPTACIJE I OPREMANJA KULTURNE INFRASTRUKTURE

Ukupno je osigurano 204.393,12 EUR na proračunskoj aktivnosti Ministarstva kulture i medija, Izgradnja, održanje i opremanje ustanova kulture (K565018), na programe kako slijedi:

- Izgradnja, održanje i opremanje ustanova kulture za program Saveza Čeha u Republici Hrvatskoj Rekonstrukcija i dogradnja Češkog kulturnog centra. Iznos odobrenih sredstava iznosi 199.084,21 EUR.
- Opremanje Središnje knjižnice Slovenaca u Republici Hrvatskoj, Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac. Iznos odobrenih sredstava iznosi 3.981,68 EUR.
- Nabava informatičke opreme, SKD "Prosvjeta". Iznos odobrenih sredstava iznosi 1.327,23 EUR.

KULTURNO UMJETNIČKI AMATERIZAM / GLAZBA I GLAZBENO SCENSKE UMJETNOSTI

Kroz programe kulturno – umjetničkog amaterizma i glazbene i glazbeno-scenske umjetnosti osigurana su sredstva kako slijedi: Istarska županija - 8. Istarski festival multikulturalnosti, 3.318,07 EUR; Općina Lipovljani - Lipovljanski susreti 2023., 3.981,68 EUR i Centar za promicanje tolerancije i očuvanje sjećanja na holokaust, Zagreb: Opera za djecu "Brundibár" Hans Krása, 2.654,46 EUR. Iznos odobrenih sredstava iznosi ukupno 9.954,21 EUR s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija Programi kazališne i glazbeno – scenske umjetnosti (A 565030).

RAZVOJ PUBLIKE U KULTURI

Sufinanciran je program GLAZBOPUTJE - platforma inkluzivne edukacije djece kroz interaktivni pristup kulturnim sadržajima, u organizaciji Društva "Naša djeca" grada Osijeka. Iznos odobrenih sredstava iznosi ukupno 2.654,46 EUR s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija sudjelovanje u kulturi i razvoj publike (A 781009).

VIZUALNE UMJETNOSTI I INOVATIVNE I UMJETNIČKE I KULTURNE PRAKSE

Sufinancirano je 6 programa vezanih uz zaštitu i promicanje prava nacionalnih manjina u ukupnom iznosu od 14.599,51 EUR s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija, Programi vizualnih umjetnosti (A781014).

Vizualne umjetnosti:

- Festival suvremenog židovskog filma – Izložbeni program 17. Festivala tolerancije (1.327,23 EUR)
- Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" - Romski nakit - jedinstven i inspirativan, radionice i izložba (1.327,23 EUR).

Monografije, interdisciplinarne i nove umjetničke i kulturne prakse:

- Školska knjiga, OTTI BERGER – MONOGRAFIJA (pripremni radovi) (3.981,68 EUR)

- Židovska općina Zagreb, Židovi arhitekti modernog Zagreba (5.308,91 EUR)
- Studio Pangolin, Drugi film u susjedstvu 2023. (radionice), radionice s Romima osnovnoškolske dobi (1.327,23 EUR)
- Umjetnička organizacija Otvoreni likovni pogon Zagreb, Kreativna osnažujuća radionica LUME CARA AJ AM NJENČIM - SVIJET JE PREDAMNOM III (1.327,23 EUR).

MEĐUNARODNA KULTURNA SURADNJA

Sufinancirana su 3 programa u sklopu međunarodne kulturne suradnje u ukupnom iznosu od 11.281,44 EUR s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija, međunarodna kulturna suradnja (A 565034), kako slijedi:

- Svjetski dan romskog jezika, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" (1.990,84 EUR)
- Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/Samudaripen, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" (2.654,46 EUR)
- Svjetski dan Roma, Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" (6.636,14 EUR).

ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

Odobreno je 64 programa na području zaštite kulturne baštine nacionalnih manjina, u ukupnom iznosu od 1.885.483,81 EUR, s proračunske aktivnosti Ministarstva kulture i medija, Zaštitni radovi na nepokretnim spomenicima kulture (A 565010), kako je prikazano u tablici:

ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE U 2023.		
PROGRAMSKA DJELATNOST	BROJ ODOBRENIH PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Nepokretna kulturna dobra	40	1.046.452,94
Pokretna kulturna dobra	7	28.606,82
Nužni radovi obnove neprihvatljivi po pozivima financiranim iz FSEU	6	706.880,50
Hitne mjere zaštite na pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima na području više županija oštećenim vremenskom nepogodom u 2023.	6	62.554,10
Programi zaštite i očuvanja etnografskih pokretnih kulturnih dobara	2	3.026,08
Nematerijalna kulturna dobra	3	7.963,37
UKUPNO (EUR)		1.855.483,81

NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA - PROGRAMI ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNE BAŠTINE U 2023.

Bjelovarsko – bilogorska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Bjelovar, Crkva sv. Trojice	Pravoslavna crkvena općina Bjelovar	15.926,74
Daruvar, Crkva sv. 318 Bogonosnih Otaca	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska, Crkvena općina Daruvar	33.180,70
Donja Kovačica, Crkva sv. Petke (Marije Magdalene)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Općina Velika Barna	7.167,03
Gudovac, Crkva sv. Petra i Pavla	Pravoslavna crkvena općina Bjelovar	26.544,56

Novi Pavljani, Crkva sv. Pavla	Srpska pravoslavna crkvena općina Novi Pavljani	11.945,05
Severin, Parohijska crkva sv. Petra i Pavla	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Severin	26.544,26
Sirač, Manastir Pakra (Donji Borki)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	13.272,28
Velika Barna, Crkva sv. Marka	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Velika Barna	46.452,98
Velika Bršljanica, Crkva sv. Oca Nikolaja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Velika Bršljanica	9.954,21
UKUPNO (EUR)		190.988,11

Grad Zagreb		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Zagreb, Zgrada Srpske pravoslavne crkvene opštine	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Zagreb	39.816,84
UKUPNO (EUR)		39.816,84

Karlovačka županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Gornja Trebinja, Crkva Roždestva Presvete Bogorodice	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Trebinja	12.475,94
Perjasica, Crkva sv. Arhandela Mihajla i Gavrila	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Kolarić	13.272,28
Plaški, Hram Vavedenija Presvete Bogorodice	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Plaški	33.180,70
UKUPNO (EUR)		58.928,92

Koprivničko - križevačka županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Osijek Vojakovački, Crkva sv. Nikolaja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Vojakovac	13.272,28
Velika Mučna, Crkva sv. Arhangela Mihajla	Srpska pravoslavna crkvena općina Velika Mučna	39.816,84
UKUPNO (EUR)		53.089,12

Ličko - senjska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)

Jošan, Hram Sv. Jovana Krstitelja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Korenica	19.908,42
Nabljusi, Crkva sv. Ilije Proroka	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Donji Lapac	19.908,42
Otočac, Crkva sv. Velikomučenika Georgija	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Otočac	13.272,28
Štikada, Hram sv. apostola Petra i Pavla	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Gračac	26.544,56
Zalužnica, Crkva sv. Petra i Pavla	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Gornjokarlovačka, crkvena općina Otočac	13.139,56
UKUPNO (EUR)		92.773,24

Osječko - baranjska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Jagodnjak, Crkva sv. Nikolaja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Jagodnjak	8.295,18
Poganovci, Crkva sv. Ilije	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Poganovci	66.361,40
UKUPNO (EUR)		74.656,58

Požeško - slavonska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Donji Grahovljani, Crkva Sv. Petra i Pavla	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	26.544,56
Pakrac, Crkva sv. Duha (Sv. Trojice)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	26.544,56
Pakrac, Episkopski dvor	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	66.361,40
UKUPNO (EUR)		119.450,52

Sisačko - moslavačka županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Gornji Javoranj, Crkva sv. Petke Paraskeve	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Javoranj	39.816,84
UKUPNO (EUR)		39.816,84

Varaždinska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Varaždin, Crkva sv. Georgija	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Zagrebačko-ljubljanska, parohija i crkvena općina Varaždin	7.963,37
UKUPNO (EUR)		7.963,37

Šibensko - kninska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Bribir (Skradin), Crkva sv. Joakima i Ane	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	13.272,28
Kistanje, Manastir sv. Arkandela Mihaila (Krka)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	53.089,12
Radučić, Crkva sv. Georgija (sv. Đurđa)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija Dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	13.272,28
UKUPNO (EUR)		79.633,68

Virovitičko - podravska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Duzluk, Manastir sv. Nikole	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	13.272,28
Lisičine, Crkva sv. Georgija	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska	19.908,42
UKUPNO (EUR)		33.180,70

Vukovarsko - srijemska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Opatovac (Lovas), Parohijska crkva Sv. Georgija Velikomučenika	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Opatovac	39.816,84
Vukovar, Spomen-park Dudik	Ustanova u oblasti kulture, "Srpski kulturni centar", Vukovar	13.272,28
UKUPNO (EUR)		53.089,12

Zadarska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Brgud, Crkva Sv. Prepodobnog Lazara	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	19.908,42

Bravno, Crkva Rođenja sv. Jovana Preteče	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj; Eparhija gornjokarlovačka; crkvena općina Gračac	29.199,02
Donji Karin, Ostaci crkve sv. Marka (sv. Nikole)	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	13.272,28
Krupa, Manastir sa crkvom Uspenja Bogorodice	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	26.544,56
Zadar, Zgrada Crkvene općine Zadar	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija dalmatinska, Eparhijski upravni odbor	83.615,37
Islam Grčki, Sklop kule Janković Stojana	Vladan Desnica	30.526,25
UKUPNO (EUR)		203.065,90

POKRETNNA KULTURNA DOBRA - PROGRAMI ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNE BAŠTINE U 2023.

Bjelovarsko - bilogorska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Donja Kovačica, Crkva sv. Marije Magdalene, ikonostas, Gerasimov - Moskoviter i slikar Bratanović, 18. st.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Velika Barna, Grubišno Polje	10.741,26
UKUPNO (EUR)		10.741,26

Karlovačka županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Karlovac, Eparhija gornjokarlovačka, liturgijsko posuđe, 18. st.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Karlovac	1.592,67
UKUPNO (EUR)		1.592,67

Požeško - slavonska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Pakrac, Eparhija Pakračko-slavonska, Zbirka stare knjižne građe, 15-19. st.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija slavonska, Pakrac	3.203,93
UKUPNO (EUR)		3.203,93

Vukovarsko – srijemska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Mikluševci, Crkva sv. Oca Nikolaja, inventar crkve, 18-19. st.	Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu	1.194,51
UKUPNO (EUR)		1.194,51

Zadarska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Krupa, Manastir i crkva Uspenja Bogorodice, minej mart manastira Krupa, Moskva, 18. st.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija dalmatinska, Eparhijski upravni odbor, Šibenik	5.820,16
UKUPNO (EUR)		5.820,16

Grad Zagreb		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Zagreb, Židovska općina, molitvenik Mahzor, 1812. g.	Židovska općina Zagreb	1.327,23
Zagreb, Židovska općina, plašt Tore - meil s maslinovim liščem, 1935. g.	Židovska općina Zagreb	4.727,06
UKUPNO (EUR)		6.054,29

PROGRAMI ZAŠTITE I OČUVANJA ETNOGRAFSKIH POKRETNIH KULTURNIH DOBARA U 2023.

Osječko – baranjska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Bilje Reformirana kršćanska crkva/Etnografska zbirka Vardarac (fumigacija)	Kulturno - umjetničko društvo Vardarac	2.654,46
Bilje Reformirana kršćanska crkva/Etnografska zbirka Vardarac (fumigacija)	Kulturno - umjetničko društvo Vardarac	371,62
UKUPNO (EUR)		3.026,08

NEMATERIJALNA KULTURNA DOBRA - PROGRAMI ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNE BAŠTINE U 2023.

Istarska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Kršan, Očuvajmo naš jezik i tradiciju (Istro- rumunjski govor)	Interpretacijski centar Vlaški puti	2.654,46
Kršan, (Ne)skrivena Istra (Istro - rumunjski govor)	Udruga Spod Učke	3.318,07
Kršan, Jezična igraonica Puljići/Ptičice (Istro - rumunjski govor)	Udruga Spod Učke	1.990,84
UKUPNO (EUR)		7.963,37

NUŽNI RADOVI OBNOVE NEPRIHVATLJIVI PO POZIVIMA FINANCIRANIM IZ FSEU KOJE JE MOGUĆE IZVESTI TIJEKOM KONSTRUKCIJSKE OBNOVE ČIJI SE ZAVRŠETAK FINANCIRA IZ NACIONALNIH SREDSTAVA KAO NASTAVAK FINANCIRANJA IZ FONDA SOLIDARNOSTI EU U POTRESU OŠTEĆENIH NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA

Grad Zagreb		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Zagreb, Crkva sv. Preobraženja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Zagreb	400.000,00
Zagreb, Crkva sv. Preobraženja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Zagreb	105.908,00
UKUPNO (EUR)		505.908,00

Sisačko – moslavačka županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Petrinja, Crkva sv. Nikole	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Petrinja	24.506,25
Blinja (Petrinja), Crkva sv. Ilije	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Petrinja	39.018,75
Glina, Parohijski dom	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Glina	34.017,50
Glina, Hram Rođenja Presvete Bogorodice, Hrvatska ulica 18	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija gornjokarlovačka, crkvena općina Glina	103.430,00
UKUPNO (EUR)		200.972,50

HITNE MJERE ZAŠTITE NA POJEDINAČNO ZAŠTIĆENIM NEPOKRETNIM KULTURNIM DOBRIMA NA PODRUČJU VIŠE ŽUPANIJA OŠTEĆENIM VREMENSKOM NEPOGODOM U 2023.

Vukovarsko - srijemska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Čakovci (Tompojevci), Crkva Vavedenja Bogorodice	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Sremski Čakovci	4.697,00
Mirkovci, Crkva Prenosa moštiju sv. oca Nikolaja	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Mirkovci	10.009,60
Srijemske Laze, Crkva Rođenja Bogorodice	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Srijemske Laze	9.321,00
Šarengrad, Crkva sv. Arhandela Mihaila i Gavriela	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, crkvena općina Šarengrad	4.410,00
Tovarnik, Crkva sv. Velikomučenika Georgija	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj, Eparhija srijemska, crkvena općina Tovarnik	4.116,50
UKUPNO (EUR)		32.554,10

Osječko – baranjska županija		
NAZIV PROGRAMA	NOSITELJ PROGRAMA	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR)
Zmajevac, Reformatska crkva sa župnim stanom i školom	Reformatska Crkvena Općina Suza	30.000,00
UKUPNO (EUR)		30.000,00

USPOREDBA OSIGURANIH SREDSTAVA S POZICIJE MINISTARSTVA KULTURE I MEDIJA ZA 2022. I 2023.

PROGRAMSKA AKTIVNOST	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR) 2022.	DODIJELJENA SREDSTVA (EUR) 2023.
Plaće i materijalni troškovi za središnje knjižnice nacionalnih manjina	242.649,23	349.247,85
Knjižnična, izdavačka djelatnost i otkup knjiga	23.226,49	23.890,10
Izdavačka kuća EDIT	172.539,65	172.539,65
Izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje	211.029,27	204.393,12
Glazbena djelatnost i kulturno – umjetnički amaterizam	8.096,09	9.954,23
Vizualne umjetnosti	9.954,21	14.599,51
Međunarodna kulturna suradnja	7.299,75	11.281,44
Program razvoja publike	0	2.654,46
Zaštita kulturne baštine i hitne mjere	948.742,45	1.086.049,21
Nužni radovi obnove neprihvatljivi po pozivima financiranim iz FSEU	0	706.880,51
Hitne mjere zaštite na pojedinačno zaštićenim nepokretnim kulturnim dobrima na području više županija oštećenim vremenskom nepogodom u 2023.	705.341,26	62.554,10
UKUPNO (EUR)	2.328.878,40	2.644.044,15

Prilog 2. – Prikaz podataka Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

U Državnom proračunu za 2023., u razdjelu 020 Vlada RH, pod šifrom 02091 Ured Komisije za odnose s vjerskim zajednicama, aktivnost Poticaj prema Ugovorima Vlade RH i vjerskih zajednica (A872003), bila su osigurana novčana sredstva u iznosu od 3.553.926,44 EUR.

Navedena novčana sredstva u cijelosti su iskorištena za isplatu obveza Republike Hrvatske prema 20 vjerskih zajednica, u skladu s odredbama devet Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa sklopljenih između Vlade RH i vjerskih zajednica („Narodne novine“, broj: 196/2003, 141/2004 – Aneks I, 4/2012, 86/2014 – Ispravak, 112/2014, 46/2016 - Aneks I i 30/2023).

U svim navedenim ugovorima o pitanjima od zajedničkog interesa koje je Vlada Republike Hrvatske sklopila s vjerskim zajednicama, određeno je da su u sredstva koja se vjerskim zajednicama daju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske uključeni i „troškovi izgradnje i održavanje crkava, crkvenih zgrada i vjerskih središta koja nisu u popisu kulturnih dobara“.

Navedeno se odnosi i na ugovore o pitanjima od zajedničkog interesa sklopljene između Vlade Republike Hrvatske i Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 196/2003) i Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 196/2003 i 141/2004 – Aneks I).

Prilog 3. – Tablični prikaz projekata rekonstrukcije javnih i nerazvrstanih cesta (Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Hrvatske ceste)

Realizacija projekata rekonstrukcije javnih i nerazvrstanih cesta po Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 12. listopada 2023.:

LIČKO - SENJSKA ŽUPANIJA						
Grad/Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
D. Lapac	LC	Donji Lapac – LC 59074 Donji Štrpci	1.380,00	287.238,25	U pripremi je izrada tehničkog djela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova i usluga nadzora za: „Izvanredno održavanje LC 59074 Donji Štrpci (LC 59073) - Kestenovac, Faza II, u duljini 1.380 m”	lokalna cesta LC 59074, dionica Donji Štrpci (LC 59073) - Kestenovac, u duljini od 1,38 km, Općina Donji Lapac, u Ličko-senjskoj županiji

KARLOVAČKA ŽUPANIJA						
Grad/Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Krnjak	NC	Krnjak – NC 353 Gornji Budački – Zagorje	5.000,00	655.196,75	U postupku je izrada projektne zadatka za izradu projekta izvanrednog održavanja NC 353, dionica: Gornji Budački - Zagorje, duljine cca 5,0 km."	nerazvrstana cesta NC 353, dionica Gornji Budački - Zagorje, u duljini od 5 km, Općina Krnjak, u Karlovačkoj županiji
Ogulin	ŽC	ŽC 5191 Jasenak – Drežnica	2.000,00	760.028,23	U postupku je izrada projektne zadatka za izradu projekta izvanrednog održavanja ŽC5191, dionica: Jasenak - Drežnica (rub županije), duljine cca 2,0 km."	županijska cesta ŽC 5191, dionica Jasenak - Drežnica (rub županije), u duljini od 2 km, Grad Ogulin, u Karlovačkoj županiji
Ogulin	NC	NC Drežnica – naselje Tomići	1.000,00	340.702,31	U postupku je izrada projektne zadatka za izradu projekta izvanrednog održavanja nerazvrstane ceste, dionica: Drežnica - Tomići, duljine cca 1,0 km."	nerazvrstana cesta Drežnica - Tomići, u duljini od 1,0 km, Grad Ogulin, u Karlovačkoj županiji

POŽEŠKO - SLAVONSKA ŽUPANIJA						
Grad/Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Požega	NC	Vasine Laze – Č. Laze	1.520,00	271.513,53	U postupku je izrada projektne zadatka s upravnim postupkom za izradu projekta rekonstrukcije kolnika nerazvrstane ceste NC 290, u naselju Komušina u dužini od 1.520 m	nerazvrstana cesta NC 290, naselje Komušina, duljine 1,52 km, Grad Požega, u Požeško-slavonskoj županiji
Požega	NC	Vasine Laze – Č. Laze	750,00		U postupku je izrada projektne zadatka s upravnim postupkom za izradu projekta rekonstrukcije kolnika	nerazvrstana cesta NC 237, naselje Laze Čosine, duljine 750 m,

					nerazvrstane ceste NC 237, u naselju Laze Čosine u dužini od 750 m	Grad Požega, u Požeško-slavonskoj županiji
Požega	NC	Vasine Laze – Č. Laze	945,00		U postupku je izrada projektnog zadatka s upravnim postupkom za izradu projekta rekonstrukcije kolnika nerazvrstane ceste NC 5, u naselju Laze Vasine u dužini od 945 m	nerazvrstana cesta NC 5, naselje Laze Vasine, duljine 945 m, Grad Požega, u Požeško-slavonskoj županiji

SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA						
Grad/ Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Topusko	ŽC	ŽC Malička – Blatuša	2.920,00	314.494,44	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova za: "Izvanredno održavanje ŽC 3186, Malička-Perna-Blatuša, s obnovom kolnika u svrhu povećanja sigurnosti prometa".	županijska cesta ŽC 3186, dionica Malička - Blatuša, u duljini od 2,92 km, Općina Topusko, u Sisačko - moslavačkoj županiji

VUKOVARSKO - SRIJEMSKA ŽUPANIJA						
Grad/ Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Negoslavci	NC	NC Negoslavci	1.600,00	524.157,40	U postupku je izrada projektnog zadatka s upravnim postupkom za izradu projekta rekonstrukcije pješačkih površina, kolnih prilaza te sustava odvodnje u ulicama Oslobođenja, Partizanska i Milorada Šabića u Negoslavcima	nerazvrstana cesta, naselje Negoslavci, duljine 1,6 km, Općina Negoslavci, u Vukovarsko-srijemskoj županiji

OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA						
Grad/ Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Erdut	LC	LC 61 Bijelo Brdo, Željeznička ulica	250,00	120.556,20	U postupku je izrada projektnog zadatka s upravnim postupkom za izradu projekta izgradnje nerazvrstane ceste i spoja na Željezničku ulicu (LC 44084) u naselju Bijelo Brdo	nerazvrstana cesta, naselje Bijelo Brdo, duljine 250 m, Općina Erdut, u Osječko-baranjskoj županiji

ZADARSKA ŽUPANIJA						
Grad/ Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Gračac	ŽC	ŽC 5217 Bruvno – Mazin	3.000,00	838.651,84	U postupku je izrada projektnog zadatka za provedbu jednostavnog postupka nabave	županijska cesta ŽC 5217, dionica Bruvno - Mazin, u duljini od 3

					za izradu izvedbenog projekta za izvanredno održavanje županijske ceste ŽC 5217, dionica Bruvno - Mazin, u duljini od 3 km	km, Općina Gračac, u Zadarskoj županiji
Gračac	LC	LC 63012 Suvaja – Begluci	3.100,00	602.781,01	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova i usluge nadzora za: "Izvanredno održavanje lokalne ceste LC 63012, dionica Suvaja - Begluci, u duljini od 3,1 km	lokalna cesta LC 63012, dionica Suvaja - Begluci, u duljini od 3,1 km, Općina Gračac, u Zadarskoj županiji
Benkovac	NC	NC Bjelina – Gračak	1.200,00	225.387,68	U postupku je izrada projektnog zadatka za provedbu jednostavnog postupka nabave za izradu izvedbenog projekta izvanrednog održavanje nerazvrstane ceste Bjelina - Gračak, duljine 1,2 km	nerazvrstana cesta Bjelina - Gračak, duljine 1,2 km, Grad Benkovac, u Zadarskoj županiji
Benkovac	NC	NC Kolarina	600,00	112.693,84	U postupku je izrada projektnog zadatka za provedbu jednostavnog postupka nabave za izradu izvedbenog projekta izvanrednog održavanje nerazvrstane ceste u naselju Kolarina, duljine 600 m	nerazvrstana cesta u naselju Kolarina, duljine 600 m, Grad Benkovac, u Zadarskoj županiji
Benkovac	NC	Zapužane, zaseok Kalinić	500,00	111.645,53	U postupku je izrada projektnog zadatka za provedbu jednostavnog postupka nabave za izradu izvedbenog projekta izvanrednog održavanje nerazvrstane ceste u zaseoku Kalinić, naselje Zapužane, duljine 500 m	nerazvrstana cesta u zaseoku Kalinić, naselje Zapužane, duljine 500 m, Grad Benkovac, u Zadarskoj županiji

ŠIBENSKO - KNINSKA ŽUPANIJA						
Grad/Općina	Kat. ceste	Dionica	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)	Realizacija projekata (siječanj 2024.)	NAZIV IZ ODLUKE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
Knin	NC	NC Komalić, Strmica	1.500,00	73.382,04	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova izvanrednog održavanje nerazvrstane ceste NC Komalić-Strmica duljine 1,5 km, Grad Knin, u Šibensko-kninskoj županiji	nerazvrstana cesta Komalić - Strmica, duljine 1,5 km, Grad Knin, u Šibensko-kninskoj županiji
Drniš	NC	NC Biočić	900,00	47.174,17	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova izvanrednog održavanja nerazvrstane ceste NC Biočić, u naselju Biočić, duljine 900,0 metara, Grad Drniš, u Šibensko-kninskoj županiji	nerazvrstana cesta u naselju Biočić, duljine 900 m, Grad Drniš, u Šibensko- kninskoj županiji
Skradin	NC	NC Ždrapanj	1.200,00	57.657,31	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave	nerazvrstana cesta u naselju Ždrapanj, duljine 1,2 km, Grad Skradin, u

					radova izvanrednog održavanja nerazvrstane ceste NC Ždrapanj, u naselju Ždrapanj, duljine 1,2 km, Grad Skradin, u Šibensko-kninskoj županiji	Šibensko- kninskoj županiji
Kistanje	NC	NC 185 i dio NC 186 Nunići- Općina Kistanje	2.150,00	162.488,79	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova izvanrednog održavanja nerazvrstane ceste NC 185 i dio NC 186 u naselju Nunić, duljine 2,15 km, Općina Kistanje, u Šibensko-kninskoj županiji	nerazvrstana cesta NC 185 i dio NC 186 u naselju Nunići, duljine 2,15 km, Općina Kistanje, u Šibensko-kninskoj županiji
Ervenik	NC	Mišljeni- Devrnje- Karanović i u mjestu Oton	1.700,00	99.589,91	U pripremi je izrada tehničkog dijela dokumentacije o nabavi za pokretanje postupka nabave radova izvanrednog održavanja nerazvrstane ceste NC Mišljeni- Devrnje-Karanovići u naselju Oton, duljine 1,7 km, Općina Ervenik, u Šibensko-kninskoj županiji	nerazvrstana cesta Mišljeni - Devrnje - Karanovići u naselju Oton, duljine 1,7 km, Općina Ervenik, u Šibensko-kninskoj županiji.

SVEUKUPNO	Duljina zahvata (m)	Procijenjena vrijednost (bez PDV-a) (EUR)
	33.205,00	5.605.339,23

*****